Emlâkiş

Sayın vatandaşların büyük ve millî bayramını kutlular.

Galatasaray lisesi karşısında 184 No.
EMLÂKİŞ. Telefon: 49010

AKŞAM

NEET
EKREM ARK
KADIKÖY T. 60523
Maarif Vekâleti satış şubesi: Kırtasiye kitab
ROMAN MECMUA ,MODEL
RADYO ve TAMİRİ

Sene 23 — No. 7913 — Fiatı her yerde 5 kuruş

SALI 29 Teşrinievvel 1940

Sahibi: Necmeddin Sadak — Neşriyat müdürü: Şevket Rado — Akşam matbaası

Cümhuriyetin büyük şerefi

Cümhuriyetin on yedi yılı Türk tarihinin altın devridir. Bu zaman zarfında memlekette yapılan büyük işleri saymaya hacet yoktur. Bunları hepimiz biliyoruz, çünkü bir neslin ömrü içinde ülkemizin harabeden mamureye çevrilmesi mucizesine şahit olduk.

Cümhuriyet hükûmetinin başardığı ümran ve medeniyet eserleri karşısında, bazı bedbin ve mütşkilpesent insanlar olabilir ki kendi şahsî görüşlerine, yahut hususî menfaat düşüncelerine göre şu veya bu işlerde kusur olduğunu, falan sahada mümkün olan bütün muvaffakıyetin elde edilemediğini, falan meseleye daha fazla dikkat sarfedilmesinin arzuya değer bulunduğunu söyliyebilirler. . Bunlar arasında — her yerde olduğu gibi — bizde de hak kazanacak insaf sahipleri yok değildir. Ne çare ki insanlar gibi hükûmetlerin de beşerî bir tekemmül devresi, milletlerin, zaman ve imkân ile mahdut bir kudret çerçevesi vardır. Fakat hiç kimse inkâr edemez ki bu milletin ve bu memleketin hayatî bir dâvâsı vardı da gözden kaçtı, yahut ihmal edildi, Cümhuriyet idaresi on yedi yılda ona el koymadı, bu dâvâ üzerinde ehemmiyetle durmadı... Buna imkân yoktur. Cümhuriyet idaresinin fazileti, çizdiği programda hiç bir millî ihtiyacı ihmal etmemesi, bilhassa bu ümran ve terakki programına temamen sadık kalmasıdır.

Bütün bu başlanan ve başarılan işler arasında bir tanesi vardır ki Cümhuriyet idaresinin büyük şerefidir ve içinde bulunduğumuz ahval ortasında daha büyük bir mânâ kazanıyor: Sulh siyaseti.

Cümhuriyet rejimi, bugüne kadar bize on yedi yıllık devamlı sulh devresi kazandırdı. On yedi sene devamlı sulhu bulmak için bu milletin tarihinde, dahilî veya haricî harpsiz geçmiş yılları çok araştırmak lâzımdır!

Türkiye Cümhuriyetinin bu sulh siyasetinin sebepleri muhteliftir. İçi yapılmaya muhtaç memleketler gibi, biz de rahat çalışmak için sulhu özlemiş olabiliriz. Fakat bu umumî sebep kâfi gelmezdi. Türkiye, sulhu sadece özlememiş, sulh binasını elinden geldiği kadar inşaya çalışmıştır. Bunun hakikî sebebi, türk inkılâbının ve Kemalist devletin müstakbel bir kurtuluş hareketi için yapılmış olmaması, bir kurtuluş mücadelesinden doğmuş olmasıdır. Bu fark mühimdir, zira milletlere kurtuluş vaadeden rejim değişikliklerinin temelinde mutlaka emperiyalist temayüller vardır. Bu rejimler, şahsî diktatörlük idarelerinin bin bir kahrına tehammül edebilmesi için milleti mütemadî heyecan altında tutmak mecburiyetindedirler. Böyle sürekli bir heyecanı ise ancak hudut aşırı emeller, imparatorluk hulyaları besliyebilir. Türk inkılâbının ideolojisinde hudut aşırı idealların asla yeri yoktur. Kemalist Türkiye bundan dolayı samimî olarak sulhcudur.

Bunun ikinci derin sebebi, Türkiyenin başında bulunan büyük adamların, nüfuz ve kudretlerini içerde yarattıkları büyük eserlerden almaları, milleti kendilerine bağlamak için dışarda macera aramaya mühtaç olmamalarıdır. Bundan başka, bir insanı Şefliğe yükseltmek için halk kitlesinin gözünde askerî zaferlerin topladığı şan ve şeref hâleleri lâzımsa bu memleketi idare edenlerin mazisinde, vatan kutlamak, Devlet kurmak gibi yalnız bir insan ömrüne değil, bütün bir tarihe yetecek hârika dastanı ile örülmüş kahramanlık tacı var.

On yedi yıllık sulh, Cümhuriyetin büyük şerefidir. Gayemiz bu sulhun ebediyen devamıdır. Vatan dışında hiç bir dâvâmız yok. Siperlerde olduğu kadar siyaset meydanında zafere doymuş, şan arayıcılığının doğurduğu macera zihniyetinden uzak Büyük Şefin son dakikaya kadar harp felâketini uzaklaştıracağından emin, fakat vatanın istiklâlini korumak icab ettiği anda silâha sarılmaya hazır, sükûnetle bekliyoruz.

Bu emniyet ve huzur içinde Cümhuriyetin bu on yedinci bayramı millete kutlu olsun.

Necmeddin Sadak

Italyan - Yunan muharebesi

Harbe dair gelen haberler ikinci sahifemizdedir

Onlar...

Ve biz!

Yeni bir cinayet karşısında

Ankara 28 (Başmuharririmizden) — Geçen haziranda İtalya harbe girerken Mussolini bir nutuk söylemişti. Bu nutkunda, isimlerini saydığı bazı memleketlere asla taarruz etmiyeceğini resmen ilân etti. Bu memleketler arasında Yunanistan da vardı. İtalya hükûmet reisinin bu alenî vaadi üzerinden henüz dört ay geçti. Evvelki gece, Atinadaki İtalyan sefiri Yunan Başvekiline verdiği ültimatomda Yunanistanın bitaraflığından şüphe eden İtalyanın Yunanistandaki sevkulceyş noktalarının işgaline lüzum gördüğünü bildirdi ve bu işgale karşı konulmamasını istedi. Yunanistanın mukavemetsiz İtalyan işgali altına girmesi demek olan bu talebi Yunan Başvekili general Metaksas bin senelik hürriyet ve istiklâl ananesinin temelini kurmuş bir millete yakışan bir cesaretle reddetti. Yunan milleti bu saatte vatanını müdafaa etmek için silâha sarılmış bulunuyor. İpsiz sapsız bahanelerle irtikâp edilmiş yeni bir tecavüz cinayeti karşısında bulunuyoruz. Yunanistan harbe karışmış değildi. Bitaraflık siyasetinin bütün vecibelerine en büyük hassasiyetle dikkat ediyordu. İtalya için bir tehlike değildi. Bilâkis dostluk ve iyi komşuluk münasebetlerini daha fazla arttırmak için elinden gelen gayretleri sarfetti. Günün birinde, baştan başa uydurma çete masalları ile bir ültimatom karşısında kaldı.

Harbetmek istiyen bir İtalya için ordusunun kuvvetini tecrübe edecek saha mı yoktu? Karada, havada, denizde kendisi ile heran buluşmak istiyen İngiltere var. Fakat İtalya, harbe girdiği dakikadanberi işsiz duran ordusuna zayıf ve yakın bir hedef, sabırsızlandığı anlaşılan halkına kolay bir zafer aradı. Yunanistana bu tecavüzü başka türlü izah etmeğe lüzum yoktur. Zira İtalyanın, tek düşmanı İngiltereyi mağlûp etmek için arayıp varmak istediği muharebe meydanlarının yolu her halde Yunanistandan geçmez. Kuvvetli düşmana karşı gizlenecek siper arayarak gözüne kestirdiği zararsız komşuya saldırmak, kurulması istenilen yeni nizamın henüz işitilmemiş şan ve şeref vasıtalarından ve ahlâk prensiplerinden olsa gerek...

İtalya ile Yunanistan arasında harp hali mevcuttur. Fakat hâdiselerin gerek siyasî, gerek askerî bakımdan inkişafı hakkında, bu yazıyı yazdığımız ana kadar fazla malûmat gelmediği için vaziyeti şimdilik tahlil etmek mümkün değildir. Muhakkak olan nokta, Yunan milletinin silâha sarılarak hürriyet ve istiklâlini müdafaa etmek hususundaki kararıdır. Şimdiye kadar kolay zaferlere alışmış, korkutma usulünü milletlerin teslimiyetinde mühim âmil bilmiş bir zihniyet için Yunan milletinin tehlike karşısındaki bu yılmaz azmi ve metaneti bile tesirini göstermekten hâli kalmıyacaktır.

Türk milletinin, bu en büyük bayram gününde, nesesi derin bir kederle değişen kalbinin bütün sevgisi dost ve komşu millete teveccüh etmiştir. Yunan milletinin, haksız taarruza uğrıyan varlığını kahramanca müdafaa edeceğinden emin bulunuyoruz. Eğer onun için bir harp mukadder ise, hakkın ve âdaletin zaferi demek olan Yunan zaferini heyecanla bekliyeceğiz. Türkiyenin, hududunun yakınına gelen hâdiseleri en ciddî alâka ile takib ettiğini söylemeğe hacet yoktur. Bütün bu hâdiseler karşısında tek silâhımız emniyet, sükûnet ve hazırlıktır.

Necmeddin Sadak

Başvekilin Cümhuriyet bayramını açış nutku

Dünya ahvalinin gittikçe artan vehameti karşısında, Türk milletinin gösterdiği olgun ve asîl birlik, en büyük emniyet silâhımızdır

Ankara 28 (A.A.) — Cümhuriyet bayramının açılış töreni münasebetile Başvekili doktor Refik Saydam bugün radyoda aşağıdaki nutku söylemiştir:

Aziz yurddaşlarım,

On yedinci Cümhuriyet bayramımızı kutlama törenini açıyrum. (Devamı 10 uncu sahifede)

Gazetemiz bugün 12 sahife

Cümhuriyet bayramı şerefine, hükûmetin müsaadesi ile gazetemiz bugün 12 sahife olarak intişar etmiştir.

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

BU SABAHKi TELGRAFLAR

Belgrad sefirimiz Prens Paul'la görüştü

Mülâkatta Yugoslav başvekili ve Harbiye Nazırı da bulundu

Belgrad 29 (A.A.) — Reuter: İyi kaynaklardan öğrenildiğine göre Türkiyenin Belgrad büyük elçisi yanında Yugoslavya Başvekili ve Harb e Nazırı olduğu halde Belgrad yakınında Bedisya sarayına giderek prens Paul tarafından kabul edilmistir. Yunan elçisi dün sabahleyin Yugoslav Hariciye Nazırını ziyaret etmiş ve görüşmüştür.

Belgradda bir hâdise

Geceleyin İtalyan turizm ofisinin camekânları kırıldı

Belgrad 29 (A.A.) — Reuter: İtalyan turizm idaresinin Belgrad şubesinin camekânları dün gece kırılmıştır. Neşredilen bir tebliğde bir gencin derhal tevkif edilmiş olduğu bildirilmiştir.

Bütün hudud boyunda harp devam ediyor

Yunan askeri mevzilerini müdafaa ediyor

Atina 29 (A.A.) — Bu sabah Yunan ordusu başkumadanlığı tarafından neşredilen bir tebliğde hudud boyunca muharebenin devam ettiği ve Yunan askerlerinin mevzilerini müdafaa ettikleri bildiriliyor.

Kral Jorj başkumandan

Atina 29 (A.A.) — Yunan kralı Jorj Yunan kara, deniz, hava kuvvetleri başkumandanlığını deruhte etmiştir.

Patras bombardımanı

50 kişi öldü, 100 kişi yaralandı

Atina 29 (A.A.) — Dün İtalyan tayyareleri tarafından Patras üzerine yapılan bombardıman neticesinde 50 kişinin öldüğü ve 100 kişinin yaralandığı bildiriliyor.

B. Eden

Süveyşte ve çöl mıntakasındaki teftişten Kahireye döndü

Kahire 29 (A.A.) — Harbiye Nazırı B. Eden Mısırdaki İngiliz askerleri kumandanı Vilson ile Süveyşte yaptığı teftişten dönerek garbi çöl mıntakasındaki İngiliz askerlerini teftiş etmiş ve oradan İskenderiyeye giderek hava dafi tertibatını ve İngiliz kıtaatını teftiş etmiştir.

B. Eden öğle yemeğini Akdenizdeki İngiliz kumandanı şerefine yedikten sonra Kahireye dönmüştür.

Semplon ekspresi

Dün akşam hareket etmedi, konvansiyonel Uzunköprüde kaldı

Balkanlardaki son vekayi münasebetile Semplon ekspresi dün akşam hareket etmemiştir. Konvansiyonel treni hareket etmişse de Uzunköprüde kalmıştır. Semplon ve Konvansiyonel trenlerinin bu akşam hareket edip etmiyecekleri henüz belli değildir. Edirne treni bu sabah 8,40 da hareket etmiştir.

Bu sabah Semplon ekspresi mutad saatte Sirkeri istasyonuna gelmiştir.

Italya ile Yunanistan arasında harp başladı

Korfu civarında da bir deniz muharebesi oldu

Yunanlılar bir noktada İtalyan müdafaasını yararak Arnavutluğa girdiler

İtalyanlar Patras şehrini bombardıman etti. 4 ölü, 17 yaralı var

Atina 28 (A.A.) — Atina ajansı bildiriyor: Bu sabah saat 3 te, İtalyanın Atina elçisi sinyor Grazzi, hükûmet reisi general Metaksası ziyaret etmiş ve kendisine uzun bir nota tevdi etmiştir.

Bu notanın şeraiti, Yunanistanca kabule şayan görülmemiştir. Malûm olan yegâne nokta, İtalyan kıtaatının bu sabah saat 6 da Yunanistana karşı yürüyecekleri keyfiyetidir.

Bütün Elen milleti, Allahına sığınarak ve kralı ile hükûmet reisi Metaksasın etrafında sıkı bir kütle halinde toplanarak şerefini, istiklâlini ve memleketinin tamamiyetini müdafaa etmeğe azmeylemiştir. Elenler, lâzım gelirse ölmeğe, fakat insan gibi ölmeğe karar vermişlerdir.

İtalya kıtaatı Yunan hududunu tecavüz etti

New - York 28 (A.A.) — Reuter ajansından: Transradio ajansı, aşağıdaki haberi Alman ajansından almış olduğunu bildirmektedir: İtalyan kıtaatı, bu sabah Yunan hududunu tecavüz etmişlerdir. İlk tehlike işareti bu sabah beşte verilmiştir.

New - York 28 (A.A.) — Belgrad ve Sofyadan gelen haberlere göre Yunanistan - Arnavudluk hududunda muharebe başlamıştır.

Atina 28 (A.A.) — Bir noktada Yunan kıtalarının İtalyan müdafaasını yararak 13 kilometre kadar derinlikte Arnavudluğa girdiği bildirilmektedir.

Atina 28 (A.A.) — Reuter: Yunanistana karşı başladığı harpte, en büyük İtalyan hedefi sanıldığına göre, Yunanistan - Arnavudluk hududundan, 160 kilometre kadar mesafede Selânik limanıdır.

Çarpışmalar hakkında haberler azdır. Fakat, öğrenildiğine göre İtalyan hücumlarının başlıca sıkleti Arnavudluk dağlarından dışarı giden esas geçidin ötesinde Florinaya mütevecih bulunmaktadır. Filorina, Selânikten 145 kilometre mesafededir.

Elen kıtaları bütün hat üzerinde şiddetli mukavemet etmektedir. Hattâ teyid olunmayan bir habere göre Yunanlılar bir noktada 13 kilometre kadar Arnavudluk arazisine girerek harbi düşman toprağına nakletmiştir. İtalyanlar her halde Epirin dağlık mıntakası istikametinde de ikinci bir tazyik yapmaktadırlar.

İtalyanın Arnavudlukta 180 bin kadar askeri olduğu tahmin edilmektedir. Fakat bunun asgari 50 bini dahil tutmak için lüzumlu bulunmaktadır.

Korent bombalandı

Atina 28 (A.A.) — Yunan gazetelerine göre, çok yüksekten uçan İtalyan bombardıman tayyareleri Korenti ve kralın yazlık ikametgâhının bulunduğu mevkii bombardıman etmişlerdir. Fakat tayyareler Elen tayyareleri ve hava bataryaları tarafından geri püskürtülmüşlerdir. Korentte hasar yoktur.

Yunan tebliği

Atina 28 (A.A.) — Yunan Başkumandanlığının tebliği: İtalyan kuvvetleri bu sabah saat 5,30 da Yunanistan - Arnavudluk hududunda siper kıtalarımıza hücum etmişlerdir. Kıtalarımız anavatan topraklarını müdafaa ediyorlar.

Atina 28 (A.A.) — Dahiliye Nezaretinin tebliği: Bu sabah saat 10 da her biri beşer tayyareden mürekkep 3 İtalyan tayyare grupu tarafından Patras şehri üzerine bir hücum yapılmıştır. Liman tesisatı, adliye sarayı, Ayayorgi un fabrikası, telgrafhane ve bir kaç ev bombardıman edilmiştir. Maddi hasar ehemmiyetsizdir.

Şimdiye kadar alınan malûmata göre, biri polis olmak üzere dört kişi ölmüş, 17 kişi yaralanmıştır. Halk, sokaklarda sükûneti muhafaza etmiştir.

Arnavut vatanperverleri dağda çarpışıyor

Londra 28 (A.A.) — Belgraddan gelen haberlere göre, Arnavud vatanperverleri Arnavudluk dağlarına çıkmışlardır. Bunlar İtalyaya karşı has-

(Devamı 10 uncu sahifede)

Yunan - Arnavutluk hududunu gösterir harita

Ingiltere Yunanistana yardım edecek

Yardıma gelecek deniz Ingiliz cüzütamı yola çıktı

İngiliz Kralı, Yunan Kralına «Davanız bizim davamızdır, birlikte harbedeceğiz» dedi

Londra 28 (A.A.) — Hariciye Nezareti tarafından bu sabah neşredilen bir habere göre, Yunanistan, vadedilen yardımda bulunması için İngiltereye müracaat etmiştir.

Londra 28 (A.A.) — İngiliz deniz cüzütamlarının Yunanistanın yardımına gitmek üzere yolda bulundukları öğrenilmiştir.

Londra 28 (A.A.) — İngiltere kralı Yunan kralına bir mesaj göndermiş ve: «Mücadelede sizinle beraberiz. Sizin davanız bizim davamızdır. Birlikte harp edeceğiz» demiştir. İngiliz Başvekili de Yunan Başvekiline gönderdiği mesajda «Size iktidarımızda bulunan bütün yardımı yapacağız. Müşterek düşmana karşı muharebe edeceğiz ve zaferi paylaşacağız.» demiştir.

Londra 28 (A.A.) — Resmi mahfillerden öğrenildiğine göre Ankaradaki İngiliz elçisi, İngiliz hükûmetinin, İtalyan tecavüzüne karşı yaptığı müdafaada iktidarında bulunan bütün yardımı yapacağı hakkında general Metaksasa teminat vermesi için talimat almıştır.

Hitler - Mussolini Floransada görüştüler

Neşredilen tebliğde bütün meselelerde görüş birliği olduğu bildiriliyor

Floransa 28 (AA.) — Mussolini, yanında kont Ciano olduğu halde bu sabah Floransaya geldi. Müteakiben Hitler de Alman Hariciye Nazırı ve erkânı harbiye reisi ile birlikte Floransaya geldi. Hitler - Mussolini, iki Hariciye nazırile birlikte Vecchio sarayına giderek 11,18 den 13,40 a kadar 2 saat 20 dakika görüştüler. Hitler saat 18 de Mussolini de biraz sonra hareket etti.

Floransa 28 (A.A.) — B. Hitler saat 18 de Floransadan ayrılmıştır. Biraz sonra B. Mussolininin treni de hareket etmiştir.

Resmî tebliğ

Floransa 28 (A.A.) — Stefani ajansından: Hitler - Mussolini görüşmesinin sonunda aşağıdaki tebliğ neşredilmiştir: Duçe ile Führer, bugün birkaç saat devam eden bir görüşme yapmışlardır. İki memleket arasındaki ittifak zihniyetinden mülhem olan bu görüşme her zaman olduğu gibi çok samimî bir şekilde cereyan etmiş ve iki tarafın halihazırda mevcut bütün meseleler hakkındaki noktai nazar birliklerini göstermiştir.

Görüşmeye İtalyan Hariciye Nazırı Kont Ciano ila Alman Hariciye Nazırı B. von Ribbentrop iştirak etmişlerdir.

Italyanın Yunanistana notası

Roma 28 (A.A.) — İtalyanın Roma sefiri Grazzi, 28 teşrinievvel saat 3 de Yunan hükûmetine aşağıdaki notayı tevdi etmiştir:

İtalya hükûmeti, şimdiki ihtilâf esnasında müteaddit defalar Yunan hükûmetinin yalnız normal sulh ve iki millet arasındaki iyi komşuluk münasebetlerine değil, ayni zamanda Yunan hükûmetinin bitaraf devlet sıfatile uhdesine terettüp eden katî vazifeye mugayir bulunan hattı hareketini tebyin etmek mecburiyetinde kalmıştır. Müteaddit defalar İtalya hükûmeti, Yunan hükûmetini bu vazifeleri ifaya davet ve bunların sistematik surette ihlâl edilmelerini protesto etmek mecburiyetinde kalmıştır. Bu ihlâl keyfiyeti, Yunan hükûmetinin kendi kara sularının İngiliz filosu tarafından harp harekâtı esnasında kullanılmasına, İngiliz hava kuvvetlerinin mühimmat tedarik etmelerini teshil eylemiş ve İtalyanın zararına olarak Yunan takım adalarında askerî bir istihbarat servisi ihdasına muvafakat eylemesine binaen çok vahim idi.

Yunan hükûmeti, İtalya tarafından yapılan müteaddit diplomatik teşebbüslere mevzu teşkil etmiş olan bu hâdiselere vakıftır. Yunan hükûmeti, — ki hattı hareketinin vahim netayicini idrak etmesi icap ederdi — kendi bitaraflığını muhafazaya matuf herhangi bir tedbir almak suretile mukabelede bulunmamış, bilâkis İngiliz müsellâh kuvvetlerine teshilât göstererek ve İtalyanın düşmanlarile mesai birliği yaparak faaliyetini teksif etmiştir. İtalya hükûmeti, bu mesai birliğinin Yunan hükûmeti tarafından askerî, bahrî ve havaî mahiyette anlaşmalarla tesbit edilmiş olduğunu isbat eden delâile malik bulunmaktadır.

İtalya hükûmeti, İtalya aleyhine müteveccih hareketin İngiltere tarafından Yunanistana verilmiş ve onun tarafından kabul edilmiş olan

(Devamı 10 uncu sahifede)

Dikkatler:

Atina - Roma

Atina - Roma...

Bunlar, birkaç bin senelik medeniyet mihverî idiler. Lâtin ve Grek, bütün garbî temsil eden iki remizken, bugün hasımdırlar.

Yapıcılık iddiasile ortaya çıkan Mihver, garp medeniyetinin en mühim ve en eski mihverini, — Atina - Roma mihverini — böyle ortasından kırmış oluyor.

Yahya Kemal'den Rübâîler

Tegaftül

Bugün beşinci sayfamızda

Amerika bütün tedbirleri almağa hazır

Amerikan bitaraflık kanunu Yunanistana tatbik edilecek

B. Roosevelt bütün randevuları iptal ederek Hariciye Nazırile Yunanistan meselesini görüştü

Nevyork 28 (A.A.) — Nevyorktan gelmiş olan Roosevelt, derhal evvelce almış olduğu bütün randevuları iptal etmiş ve Hariciye Nazırı B. Hull, Hazine Nazırı B. Morgenthau ve başmüddeiumumî Jakson ile Yunanistan meselesi hakkında telefon muhaverelerinde bulunmuştur. B. Roosevelt, Amerika bitaraflık kanununun Yunanistana tatbik edilmesini emretmiş ve bunun neticesinde Amerikada Yunan alacakları bloke olunmuştur.

Vaşington 28 (A.A.) — B. Hull gazetecilerle yaptığı görüşmelerde, Amerika Birleşik hükûmetinin, harbin Balkanlara sirayeti karşısında lüzumlu bütün tedbirleri almağa hazır olduğunu bildirmiştir.

H. Hull, peşin para ile mal satın almak ve malları Amerikan olamıyan gemilerle nakletmek hakkındaki Amerikan bitaraflık kanunu hükümlerinin Yunanistana da teşmili hakkındaki emirnamenin muhtemel olarak yarın neşredileceğini de söylemiştir.

B. Hull vaziyetin inkişaflarını pek yakından takip ettiğini, fakat hâdiselerin geniş mikyasta henüz netice istihraç edecek mahiyette bulunmadığını kaydeylemiş ve harekete geçmeden evvel daha sarih yeni resmî haberler beklediğini ilâve etmiştir.

Yunanistanın Vaşington elçisi B. Diamandopulos, Sumner Welles ile bir görüşmede bulunmuştur. B. Diamandopulos, bu görüşme sonunda gazetecilere yaptığı beyanatta demiştir ki:

«B. Sumner Welles ile umum vaziyet hakkında umumî fikir teatisinde bulundum. Fakat İtalya ile harp hali mevcut olduğunu resmen bildirmedim. Yunanistan şerefini, istiklâlini müdafaa edecektir. Yunanistan bunu kralın ve millî hükûmetinin idaresi altında mutlak bir birlikle yapacaktır. Eminim ki büyük hür Amerikada efkârı umumiye hürriyet için mücadelesinde memleketimizi samimî surette tutmaktadır.

Çekoslovakyada silâh fabrikaları bombalandı

Londra 28 (A.A.) — Hava Nezaretinin tebliği: Dün gece bombardıman tayyarelerimizden ufak bir filo Çekoslovakyada bulunan Skoda silâh fabrikalarına karşı çok muvaffakıyetli bir hücum yapmışlardır.

Büyük Türk Milleti

En haklı bir inançla yarattığın, yaşattığın ve yaşatacağın bayramın Kutlu olsun.

M. Nuri Çapa

ALi ile VELi

Seyrüsefer memurlarının tecahülü arifanesi

Ali — «Çömel!» âdeti kalktı Veli!

Veli — O da ne demek?

— Hani otobüsler fazla yolcu alıyorlardı ya... Ve, seyrüsefer memurlarının önüne gelince, halka: «Aman çömelin!» diye haykırıyorlardı. Tramvaylardan kanapelerin kaldırılması rivayeti ortaya atıldıktan sonra buna artık lüzum bile görülmüyor.

— Ne yapılıyor?

— Ahali tıklım tıklım ayakta nakledîliyor. Serbes serbes...

— Peki seyrüsefer memurları?...

— Evvelki gün 3156 numaralı otobüsle giderken nöbet bekliyen bütün memurlara dikkat ettim: Bizim tarafa bakmadılar bile... Adeta bir tecahülü ârifane gösterdiler... «Nasıl olsa mukadder...: Ayakta taşınacak! Adam, görmeyiverelim!» demek ister gibi bir halleri vardı...

— Halbuki bunu ferdî kararlarile yapmamaları lâzımdır. Şayet böyle bir zaruret varsa resmen ilân edilmeli; malûm olmalı... Gayri nizamî bir şey olmaması için seyrüsefer memurları her otobüse dikkatle bakmalılar.

Aliveli

Yugoslavyanın vaziyeti

Komşularile işbirliği yaparak Balkanlarda sulhun muhafazasına devam edecek

Belgrad 28 (A.A.) — İtalyan - Yunan harbi haberi Belgratta büyük bir heyecan uyandırmıştır.

Belgrad 28 (A.A.) — Salâhiyettar siyasi mahfillere göre Yunan - İtalyan harbi karşısında Yugoslavya hükûmeti komşularile işbirliği yaparak Balkanlarda sulhün muhafazasına devam eyliyecektir.

Yugoslavya istikbalde de bitaraflığını ilâyet edileceğini ümid etmektedir.

Belgrad 28 (A.A.) — Karadağda bulunmakta olan Başvekil bu sabah tayyare ile Belgrada gelerek prens Pol tarafından kabul edilmiştir. Müteakiben Başvekil Hariciye ve Harbiye Nazırlarını kabul etmiştir.

Bulgaristanda hava tehlikesine karşı tedbirler

Sofya 28 (A.A.) — Harbin başladığındanberi ilk defa olarak bütün Bulgaristanda hava tehlikesine karşı tedbir alınması emredilmiştir.

Geceleri ışıkların tamamile söndürülmüş bulunmasını temin etmek için, halk lâzım gelen tedbirlerin hepsini almakla mükelleftir. Gelecek hafta Bulgaristanda hava tehlikelerine karşı korunma kursları açılacaktır.

Muhtemel tehlike işaretleri kilise çanları ve canavar düdükleri tarafından verilecektir.

Memurların yabancı dil imtihanları

Ankara 28 (A.A.) — Maarif Vekilliğinden: Devlet ve devlet müesseseleriile bankalar memurları aylıklarının teadülü hakkındaki 3656 ve 3659 No. lı kanunlar dairesinde açılan yabancı dil imtihanlarının teşrinisani 1940 devresine iştirak etmek üzere, bu hususta Vekiller heyeti kararına göre, teşrinievvel ayı içinde müracaatta bulunanların yazılı imtihan günleri aşağıda gösterilmiştir. Alâkadarların muayyen gün ve saatlerde imtihan yerlerinde bulunmaları ilân olunur.

Ankara dil, tarih - coğrafya fakültesinde: 18 teşrinievvel 1940 pazartesi saat 9 da ingilizce, 19 teşrinievvel 1940 salı saat 9 da fransızca, 20 teşrinievvel 1940 çarşamba saat 9 da almanca.

İstanbul Üniversitesinde: 18 teşrinievvel 1940 pazartesi saat 14 de bütün diller.

Ne demeli?

... Bazı vatandaşlar ilk «a» harfini uzatarak «bâyan» diyorlar.

«Bâyan»

Dememeli,

«Bayan»

Demeli!

AKŞAMDAN AKŞAMA

On yedi yaşındaki delikanlı

İnsan çocuğunu elbet sever. Hattâ bu evlât, cılız, hastalıklı, ölüme mahkûm olsa; ailenin başına her gün yeni bir dert, yeni bir belâ açsa bile...

Fakat on yedi yaşında bir delikanlı tasavvur ediniz... Ayağı uğurlu gelmiş; kısmeti ile beraber doğmuş. Onun sayesinde refah, saadet, inkişaf olmuş... Bu çalışkan, güler yüzlü, sevimli mevcut, ebeveyninin iftiharını teşkil etmiş... Anneyle babanın arasında eskiden hır gür varken bu tatsızlıklar ortadan kalkmış. Her şey onun etrafında toplanmış; gönlün içine bakıyor... Ve şu anda, delikanlı, en fazla mürüvvetini göreceğimiz yaşta bulunuyor... Böyle bir evlât üzerine elbette büsbütün titrenir.

Türk milleti ki, o ölüme mahkûm İmparatorluk uğrunda bile biran dönmeksizin fedakârlıkların en büyüklerini yapmıştı; serpilip gürbüzleşen ve kendisine son gürlüğü gösteren son yavrusu için neler yapmağa kadir değildir.

Bu bizim öz çocuğumuz, yalnız kuvvetile değil, fıtrî zekâsile doğdu. Yaşadığı devrin icaplarını anladı. Kendinden evvel gelenlerin bütün tecrübelerine, ağır başlılıklarına sahiptir. Küçük yaş hastalıklarının birine yakalanmadı. Ne bağırtkanlık, ne cırlaklık etti. Daha üç yaşına basmışken kemal sinnine ermiş, durmuş oturmuşların halini yerinde temsil ediyordu. Fakat yanlış anlaşılmasın: Hani büyümüş de küçülmüş, âhır zaman cücesi kalâ yumurcaklar vardır; hayır, bu yavru onlardan değildi. Kendinden evvelkilerin mukallitliğini yapmıyordu; buna tenezzül etmiyordu. Bilâkis, pek bariz yenilikler arzediyordu. O kadar ki, sonradan doğan çocukların çocukları bu bizimkini taklid giriştiler.

Heyhat!

Taklidi zağ kebk! hıramanı
güldürür!

derler...

Mukallitler ise, pek fena taklit etmişlerdi. Güldürecek yerde ağlatıyorlar! Onun yalnız bir tarafını — atılganlığını — almışlardı. Kemal tarafını göremediler. Püf noktası da o cihetindeydi:

Kuvvetli teşebbüs ve yenilik motörünün yaman bir itidal ve insaf dümeni vardı. Mukallitler bu ikici hususiyeti anlayamadılar. Dinamikleri ile ileri fırlıyor, çarpıyorlar; beşeriyetin başına bugünkü belâları çıkarıyorlar. Daha da çıkaracaklar. Bundan maada...

Bizim on yedilik oğlumuz ise, geçmiş devirlerin pederşahî ailelerindeki efsanevî ak sakallı ihtiyarların bütün bilmek ve yapabilmek hasletlerile başımızdadır. Bizi biz yaptı. Ailemizin şerefine şeref kattı. İnsanlık soyunun en gıpta edilir, en hürmet görür bir rolü olduk. İkbalimiz günden güne açılıyor. Şu karma karışık, şu ateşler içindeki dünya ortasında, emsalsiz bir kaptan gibi, bizi yandan geçirdi, soldan saptırdı, bugünkü günümüze sağ salim ulaştırdı.

Ona her şeyimizi borçluyuz... Gözümüz gibi sevdiğimiz bu on yedi yaşındaki delikanlıyı her muhatara karşı koruruz.

Türk milleti ki... âlilleri, ölüme mahkûmları bile korumasını bilmiş, başarmıştı... (Vâ - Nû)

Karikatür sergisi dün açıldı

Karikatüristimiz Cemal Nadirin eserlerinden mürekkep sergi dün Galatasarayda Sabah fotoğrafhanesi salonlarında açılmıştır. Gerek tertib, gerek muhteviyatı itibarile fevkalâde dikkat ve alâkayı celbeden sergi açıldığı saatte halkın tehacümüne maruz kalmıştır. 16 ikinciteşrinde kapanacak olan sergi dühuliyesizdir ve her gün saat ondan on dokuza kadar açıktır.

ŞEHİR HABERLERİ

Cümhuriyetin 17 nci yılı

Şehir donandı, caddeler müthiş kalabalık

Cümhuriyetin on yedinci yıldönümü bugün İstanbulda büyük merasimle kutlanıyor. Bütün daireler cemiyetler, hususî binalar, ticarethaneler, Kara ve deniz nakil vasıtaları, istasyon ve iskeleler dün saat 12 den itibaren bayraklarla donatılmıştır. İstanbulun başlıca caddeleri Beyazıd ve Üniversite meydanları, Fatih Belediye parkı, Sultanahmed, Taksim meydanları, Galata köprüsü, Galata ve Eminönü meydanları, vapur iskeleleri, demiryolu ve istasyonları, kaza ve Belediye şubeleri önündeki meydanlar başlıca caddeler, Cümhuriyet devrinde yapılan inkılâp ve ilerleyişi gösterir afiş ve dövizlerle süslenmiştir.

Halk bu sabah erkenden sokaklara dökülmüş, meydanları doldurmuştur. Merasimin yapılacağı Taksim meydanı civarındaki caddede erkenden bir insan seli akıyordu.

Bu sabah vilâyet binasında saat 9,15 den itibaren İstanbul Valisi tebrikleri kabul etmiştir. Tebrikâta iştirak eden İstanbuldaki mebuslar, İstanbul komutanı, generaller, kara ve deniz, hava üst subayları, jandarma mıntaka ve vilâyet komutanları, Parti vilâyet idare heyeti reis ve âzaları, Üniversite rektörü ve dekanlar, vilâyet, maarif, adliye erkânı saat 8,45 de vilâyet binasında toplanmış bulunuyorlardı. Vali, saat 9,15 den itibaren tebrikleri kabul etmiş, saat onda şehrimizdeki konsoloslar vilâyet binasına gelerek Valiyi tebrik etmişlerdir.

Merasim bittikten sonra merasime dahil olan zevat otomobillerle Taksim meydanına gideceklerdir. Vali, komutan meydan civarında yer almış kıta ve mektepleri teftiş edecekler, saat 11 de borazan tarafından verilecek işaret üzerine bütün birlikler hazırol vaziyeti alacak ve direğe bayrak çekilecektir. Bu sırada muzika İstiklâl marşını çalacak, marş çalınırken kıtalarla okullar bir ağızdan marşa refakat edeceklerdir. Bundan sonra hazırlanan çelenkler Cümhuriyet âbidesine konacak, saat 11,30 da geçid resmine başlanacaktır. Geçid resmi bittikten sonra kıta ve okullar garnizonlarına hareket edeceklerdir. Öğleden sonra saat 15 de Edirnekapıdaki Şehidlik bir heyet tarafından ziyaret edilecektir.

Bugün vilâyet hududları dahilinde on bir ilkmektep merasimle açılacaktır. Elektrik idaresinin Silâhdarağa fabrikasında yeni tesis edilen kazan dairesile, sular idaresinin terşih havuzlarında yaptığı yeni tesisatın küşad resmi de yarın öğleden sonra yapılacaktır.

Hileli kininler

Eksik tertipte kinin yapan bir depo hakkında takibat yapılacak

Kinin fiatleri bir misli artmıştır. Sıhhiye Vekâleti, Basra yolile tedarik ettiği kininlerle ihtiyacı karşılamağa çalışmaktadır. İstanbul vilâyeti sıhhat müdürlüğü İstanbul piyasasındaki kinin stokunu tesbit etmiş, şehrimizde bir sıkıntı mevzuubahs olmadığı neticesine varmıştır. Keyfiyetten Sıhhiye Vekâleti haberdar edilmiştir.

Kinin imal eden ecza depolarından bazılarının hileye baş vurdukları İstanbul sıhhiye müdürlüğüne şikâyet edilmiş, Sıhhiye Vekâleti eczahaneler müfettişliği keyfiyeti tahkike başlamıştır. Tahkikat neticesinde bir ecza deposunda kininlerin eksik terkipte imal edildiği tesbit edilmiş, eksik terkipteki kininler piyasadan toplatılmış, bu hususta hazırlanan rapor Sıhhiye Vekâletine gönderilmiştir. İstanbul vilâyeti sıhhat müdürü Dr. Ali Rıza bu hususta şunları söylemiştir:

«Eksik terkipte kinin imal edenler vatandaşın sıhhatine kasd edenlerdir. Vekâlet, bu gibilerini tesbit edecek, haklarında lâzım gelen cezayı tatbik edecektir. Biz, bu depodaki imalâtı toplattık. Hileye kaçanları takib ile meşgulüz.»

Eminönü Halkevi binası dün açıldı

Parti idare heyeti reisi ve Halkevi başkanı güzel birer nutuk söylediler

Eminönü Halkevi binası dün saat 15,5 da güzide bir davetli kütlesinin huzurile açılmıştır. Yeni binanın açılma merasimi yapılmadan evvel, eski binanın üst katında tesis edilen resim sergisi, Parti başkanı B. Reşad Mimaroğlu tarafından açılmıştır. B. Reşad Mimaroğlu, Halkevinin muhtelif mesai şubelerinden birinin de Güzel Sanatlar olduğunu tebarüz ettirdikten sonra hazırlanan sergide ressamlarımızın çok kıymetli eserleri bulunduğunu söylemiş ve kapının önündeki kurdelâyı kesmiştir.

Serginin ziyaretinden sonra yeni binanın açılma merasimi yapılmıştır. Yeni binanın cephesi Türk ve Parti bayraklarile süslenmişti. Davetliler cümle kapısı önündeki holde toplandıktan sonra İstiklâl marşı çalındı ve müteakiben Parti idare heyeti reisi B. Reşad Mimaroğlu şu nutukla merasimi açtı:

Parti idare heyeti reisinin nutku

Sayın yurddaşlar, sayın arkadaşlar,

Halkevleri ibdakârı için, yapıcıları için, birkaç tebcil, birkaç takdis sözü söylemek isterim. Bu evler yalnız herhangi mimari birer kıymet ifade eden eserler değildirler.. onlar mazrufları itibarile de çok daha mühim, çok feyizli içtimaî müesseselerdir. Bu kültür ocaklarının ateşini yakan Ebedi Şefin elidir. Vatanı kurtaran, onda binbir güzellik, iyilik ve doğruluk yolu açarak dehâsile onu ideale doğru sevkeden Ulu Atanın kudreti ve elidir. Onun mubarek hatırasile bu andaki heyecanımız aşikârdır... Bizim bu ideal yolunda o kadar hızla ve şevk ile bir gidişimiz var ki.. bu fazilet ocaklarını günden güne arttırıyoruz. Bugün bütün yurtta bunların adedi 500 ü geçti. Münevver ve tenevvüre heveskâr erkek ve kadın Türk çocuklarından 300,000 e yakın âzası var. Yalnız şehrimizde bu adet 30,000e yakındır. Bu sayının arttığını görmekle de iftihar ve mesar duymaktayız. Ulu Atanın yolu böylece günden güne genişliyor. Şâhrâh oluyor...

Sevimli İstanbulun, Türke daha çok munis olan bu kısmında, işte bir Halkevi daha... Bize bu Ata yadigârını veren (Cümhuriyet) ve onun birlik ve beraberlik idealidir. Cümhuriyet idaresinin Halk Partisi teşekkülü, halkı ve halk çocuklarını bir yerde, bir araya toplamak ve onları irşad etmek, nurlandırmak için bu binayı da kurdu. Bu bina, aynı zamanda iman, ittifak ve azim sembolüdür.

Bu mübeccel günde, Türk Cümhuriyetinin, yeni Türk varlığının, Türk ebediliğinin kurulduğu günde şu kutlu evi açarken (Cümhuriyet Halk Partimizin) genel başkanı Ulu Millî Şefimize ve onun yüce Başvekiline minnetlerimizi arzederiz. Bizi bu eseri itmam ve ikmal için mütemadiyen ve ciddiyetle sevk ve idare ederek bu neticeye ulaştıran Partimizin muhterem genel sekreterine de şükranlarımızı sunarız.

B. Reşad Mimaroğlu bunu müteakib Valiye gösterdiği müzaheretten dolayı teşekkür etti ve gümüş makasla antreye girecek kurdelâyı kesti ve davetliler, binaya girdiler. Yeni binanın zemin katı jimnastik salonundan ibarettir. Holdaki gardirobun solunda merdivenle üst kata çıkılmaktadır. Bu katta geniş bir konferans salonu vardır. Modern tertibatı haiz olan bu salon, Halkevinin toplanma ihtiyaçlarını geniş mikyasta tatmin edecek vaziyettedir.

Konferans salonu ziyaret edildikten sonra Halkevi başkanı B. Yavuz kürsüye çıkarak bir hitabede bulunmuştur. Halkevi başkanı demiştir ki:

«Yapıcılık, inkılâpçı rejimimizin farik vasfı, Cümhuriyet idaresinin 17 yıldır hassas bir dikkat ve itina ile güttüğü, benimsediği bir ananedir. Bu ananeye dayanan yaratıcı faaliyetin feyizli verimleri, adetleri gittikçe artan güzel eserler halinde, yurdun her köşesinden yükseliyor. İşte biraz önce uğurlu ellerin açtığı bu bina, o eserlerden biri ve en yenisidir.

Dünyanın bugünkü malûm hali karşısında Türklüğün millî birliğe dayanan kudret ve hayatiyetine bu kesilmiyen inşa faaliyetinden daha canlı bir delil olamaz.

Yurdumuzun kuytu ve yeşil köşelerinden boz kırlarına kadar uzanan geniş saha içerisinde yer yer yükselen Halkevi binaları, milletler hayatında sert kanunların hüküm sürdüğü bir zamanda güçlükleri yenmeden zevk duyan, mahrumiyetler içerisinde olgunlaşan Türk ruhunun öz cevherini aydınlatıyorlar. Bütün millî muvaffakıyetlerimizin hakikî kaynağını teşkil eden bu asil cevhere güvenimiz, bugün dünden daha kuvvetlidir. Bu emniyetledir ki sükûnet içerisinde topraklarımızı ve haklarımızı koruyacak maddî ve manevî kuvvetlerimizi yenileyor ve arttırıyoruz.

Cümhuriyet hükûmetinin plânlı çalışmalarile bir yandan yurdumuzun ve bölgemizin sulhünü bekliyen tarihin ve dünyanın iyi tanıdığı yenilmez Türk ordusu erişilmez kudretini kazanırken memleketin manevî ve fikrî cephesi de kuvvetleniyor. Halkevleri bu manevî cephede millî fikrin ve millî imanın aşılmaz kaleleridir. Türk sınırlarından nasıl geçilemezse bu kaleler de düşürülemez.

Halkevleri Kemalist ideolojinin ışığı altında kalbleri milliyet aşkile tutuşmuş bir bilgi ve sanat neslini hazırlıyacak, yetiştirecek doğruluk, iyilik ve güzellik prensiplerini yurdun en hücra yerlerinde kökleştirecek kültür ocaklarıdır. Bu ocaklarda fikrin, ruhun ve bedenin bütün asil iştiyaklarını besliyecek, doğruyu düşünüp bulmayı, güzeli duyup yaşamayı, iyiyi takdir edip yapmayı, telkin edecek her vasıta ve imkân, Türk müşterek idealine bağlı yurddaşların emir ve hizmetlerine tahsis ve tevdi edilmiş bulunuyor.

Evimiz, mevkii, ananesi ve tarihi itibarile bir hususiyet arzediyor. İstanbul Halkevlerinin rüşeymi ve en eskisi olan Eminönü Halkevi, İstanbulun daha çok hakikî Türklerle meskûn tarihî bir noktasında ve bugün de Türklüğün en büyük ilim merkezi bulunan Üniversitemizin yanı başındadır. Bu sebeple bir yandan temiz duygulu halkımızın bediî, fikrî, içtimaî ihtiyaçlarına hakkile cevap vermeğe çalışırken diğer yandan Üniversite bilgi muhitile sıkı ve semereli bir işbirliği yaparak Evimizin kültürel faaliyetlerine daha büyük bir hız vermek en esaslı gaye ve vazifelerimizden biridir.»

B. Yavuz bundan sonra yeni binanın inşasında emek ve gayretleri görülen Vali Dr. Lûtfi Kırdara, Parti başkanı B. Reşad Mimaroğluna teşekkürlerini bildirerek nutkuna nihayet verdi.

Müteakiben davetliler hazırlanan büfede izaz edilmişlerdir. Merasimde Vali B. Lûtfi Kırdar, harp akademisi kumandanı general Ali Fuad, vali muavinleri B. Hüdai ve B. Ahmed, vilâyet, Belediye, Parti erkânı bulunmuştur.

Kadıköy havagazı şirketinden şikâyetler tahkik ediliyor

Kadıköy havagazı şirketinin mukaveleye uygun olmıyan şekilde hareket ettiği iddia edilmiştir. Bu iddiaya göre bir metre murabbaında 4 bin kalori sarfetmek lâzım gelirken 3 bin kalori sarfettiği ileri sürülmüştür. Bundan başka Kadıköyünün bazı iç mahallelerine verilen cereyanın noksan ve gazın fena kokulu olduğu da ilâve edilmiştir. Belediye, bu id-

Fazla fiatle kömür satanlar

İki kömürcü hakkında takibat yapılıyor

Fiat mürakabe komisyonu tarafından mangal kömürüne konan fiatten sonra kömürcülerin bu fiate riayet ederek satış yapıp yapmadıklarını tesbit etmek üzere Belediye reis muavini B. Lûtfi Aksoy dün bir teftiş yapmış, neticede Aksarayda kömürcü Ahmedin 6,5, Çarşıkapıda kömürcü Azizin de 7 kuruşa kömür sattıklarını tesbit ederek bunlara para cezası verdiği gibi haklarında tanzim ettiği zaptı fiat mürakabe komisyonuna vermiştir. Bunlar hakkında millî koruma kanununa göre muamele yapılacaktır.

Yapılacak yollar

Alınan altmış bin liralık tahsisat ile Belediyenin yeni yollar inşaya karar verdiğini yazmıştık. Yapılacak yollar şunlardır: Ortaköy deresinin sonundaki mezarlığa doğru uzanan yol ile burada bir köprü inşa edilecek, Eminönü Halkevi binasının arkasındaki cadde, Kınalıada rıhtım yolu, Aksaray ile Yedikule arasındaki Gazi bulvarına bağlanacak yol yapılacaktır. Bundan başka daha bazı ikinci derecede yollar inşa edilecektir.

Yunanistanla ticaret

Yunanistan bize zaç yağı, cam, madeni yağ vesair mevad satmasına mukabil bizden de kasaplık hayvan, bazı gıda maddeleri satın almaktadır. Yunan hükûmetile ticarî münasebetimiz kara yolile devam edecektir. Yalnız Amerika ile Türkiye arasında mal taşıyan Yunan vapurlarının bundan böyle işleyemiyeceği anlaşılmaktadır. Bu vaziyet, Amerika ile ticarî sahada yeniden müzakereye yol açacaktır.

Kadın meselesi

Bir genç, başka bir genci yaraladı, yaralı hastanede öldü

Fatihte oturan Sadullah isminde bir gençle Galatada oturan Mehmed, evvelki gece bir kadın meselesinden kavga etmişlerdir. Sadullah bıçakla Mehmedi ayaklarından yaralamıştır. Hâdiseyi müteakip zabıta işe el koymuş, Sadullah bıçağile yakalanmış, Mehmed de derhal Beyoğlu hastanesine kaldırılmışsa da çok fazla kan kaybetmiş olduğundan ölmüştür.

Cesedi adliye doktoru tarafından muayene edilerek gömülmesine izin verilmiş, Sadullah dün adliyeye teslim ve sorgusunu müteakip tevkif olunmuştur.

Halkın dilekleri

Fatih, Çarşamba yolu ne zaman parke döşenecek?

Belediyemiz bir himmet ederek Şişli otobüslerini Fatihten sonra Çarşambaya kadar uzattı. Bütün Çarşamba, Fener, hattâ Balat halkı bu otobüslerden istifade ediyor. Belediyeye müteşekkirdirler. Fakat Fatih ile Çarşamba arasındaki geniş yol berbad bir haldedir. Bu yol senelerce evvel, binalar istimlâk edilerek açıldı. Senelerdir toz, toprak içinde, yapılmaya, kaldırım döşenmeye hazır bir halde duruyor. Asfalta çevrilen yollardan çıkan parkelerle bu yol döşenmiş olsa, Edirnekapı yolu gibi, şehrimiz yeni bir yol kazanmış olacak ve bu havali halkı otobüslerde çalkana çalkana, yaya olarak bata çıka sabah akşam eziyet çekmekten kurtulacaktır. Belediyenin nazarı dikkatini celbederiz.

Bir çırpıda

Salona buyrunuz...

Tramvay tam önümde durdu. Ben basamaklara doğru seyirtirken vatmana gözüm ilişti. Bugün onda dükkânının kapısında durup içeriye müşteri çağıran bir muhallebici, bir lokantacı hali vardı. Basamağa tırmananlara:

— İçeride salonumuz vardır. Salona buyurun... Salona buyurun...

Diye davet davet üzerine... Tramvay arabası ve salon!... Ne münasebet? Herkes vatmanın sözlerini benim gibi pek yerinde bulmuyordu sanırım. Lâkin tramvay arabasına girince o sözlerinin hikmetini anladık. Vatmanın «içeride salonumuz vardır» dediği yer, tramvay arabasının tam ortasından dört iskemlenin çıkarılmasile hasıl olan boşluktu.

Meraklı yolcular: «Salona giriyoruz» diye doldukça doluyorlardı. Bir aralık salona baktım. Tıklım tıklım.. Mahşer...

Bu arada ben de oraya kadar sürüklenmiştim. Tam salonun ortasındayım. Lâkin o derece kalabalık ki elimi cebime sokup para çıkaracak vaziyette değilim. Böylece ineceğim istasyona yaklaşmıştım. Kendi kendime: «Aman daha evvel davranayım da inmek için tertibat alayım» diyordum. Maksadım arka veya ön sahanlıklardan birine kadar yaklaşmaktı.

Fakat efendim salondan çıkmağa imkân mı var? Salonun her tarafı taştan kale... Çıkabilirsen çık...

Bu sırada kontrol, biletçiye sesleniyordu:

— 88 evlâdım.. Ver salondaki baylara iki Sirkeci...

Kontrolün bu «salondaki baylara iki Sirkeci» sözünde sanki «salonda oturan baylara iki soğuk limonata gönder..» gibi bir eda vardı. Bir aralık vatmanın sesi işitildi:

— Ortası boştur... Ortaya geçiniz... Ortası boş...

Bu «ortası boş» tâbiri de «arkası yufka» gibi bir şey..

Sirkeciye gelince salondan çıkıncaya kadar akla karayı seçtim. Kaldırıma inince bir ahbaba rasladım. Endişe ile sordu:

— Ne âlemdesin yahu!.. Bu ne böyle alı al moru mor?...

Cevap verdim:

— Bırak birader bırak... Salondan çıktım, salondan... Sen ne diyorsun?

O gülümsedi:

— Bilirim, dedi, salon adamı değilsindir...

Aman olmıyayım... Vazgeçtik böyle salon adamlığından...

Hikmet Feridun Es

Esnaf cemiyetlerinin kongresi

Birleşik esnaf cemiyetlerinin sayısı, son defa kapanan iki esnaf cemiyetinden sonra, 32 ye inmiştir. Cemiyetlerin kongreleri kânunuevvelin on beşinden sonra başlıyacaktır. 32 cemiyetin yıllık bütçesi yüz bin lirayı bulmaktadır. Bu sene de esnaf hastanesine geçen sene olduğu gibi 35 bin lira tahsis edilecektir. Yapılan tedkiklere göre esnaf hastanesi senede 25 bin lira ile idame ettirilebilmekte, 42 yatakta hastalar daimî tedavi altında bulundurulmaktadır. 35 bin liralık bütçeden her yıl on bin liralık bir tasarruf yapılabilecek, bu paralar biriktirildikten sonra esnafa bir hastane binası satın alınacaktır.

Lâma ve putrel demirleri fiatleri

Lâme ve putrel demirlerinin tesbit edildiği fiat listesi alâkadarlara tebliğ edilmiştir. 10×100 ebadındaki lâma demirlerine ton başına 177 lira 69 kuruş, 20 santimlik putrel demirlerine ton başına 169 lira 99 kuruş fiat konmuştur.

Bay Amcaya göre ...

— Pilâvı fazla kaçırmışım galiba ki yemekten sonra içim geçmiş bay Amca, amma yarı uyur gibi bir hal!... Yakaza hali!....

... Derken kütüphane tarafında bir takırtı oldu, bir de ne göreyim: Bir kitap ikiye şak olmuş, arasından tarih çıkmıyor mu?...

... Hayırdır inşallah demeğe kalmadı, hazret pencereye koştu, ben de arkasından!...

... Başını çevirip bir kere bile bana bakmadan yarı beline kadar sarktı, sokağı seyretmeğe daldı...

... Sokakta da millet coşmuş, muzıkalarla, bayraklarla bayram ediyor. Hiç sesimi çıkarmadım, saatlerce baktı!...

B. A. — İyi etmişsin dostum, tarih baba 1940 yılında bayram yapabilen bir millet görsün!...

EV KADIN MODA

Kömürden tasarruf

Kâğıttan ve kömür tozundan briketler

Bir kaç gün evvel erken başlıyan soğukların devamlı olacağı zannedilerek gözler korktu. Aldığımız bir kaç mektupta kış için alınan kömürü yetiştirebilmek üzere daha nelerden istifade etmek kabil olduğu soruluyor.

Geçen harpte kâğıt ve kömür tozundan istifade edildiği herkesin malumudur. Bunlardan bir çok çeşit briket yapmak mümkündür.

1 — Evde bulunan her türlü kâğıttan istifade edilerek bunları küçük parçalara taksim ederek su içinde ıslamalı gece kaldıktan sonra sabahı su içinden çıkararak iyice sıkmalı bu kâğıt hamuru içine kül, (yanmış kömürleri eleyerek elde edilen kül) katarak bir hamur yapmalı, ve bu hamurdan yumurta büyüklüğünde ve şeklinde toparlaklar hazırlamalı. Bunları bir tepsiye dizerek kurumaya bırakmalı. Bu toparlaklar kuruyunca sert olurlar. İyi yanan bir sobanın kömürleri kor olunca üzerine birsıra bu kuru toparlaklardan dizmeli ve sobayı kapatmalı.

Toparlaklar yavaş yavaş, için için yanarak birer ateş parçası olurlar.

2 — Ayni suretle hazırlanan suda kâğıtları sıktıktan sonra içersine kül yerine elenmiş kömür tozu konulur. Her hangi kömürün tozu kullanılabilir. Toparlaklar yapıp kuruttuktan sonra aynı surette kullanılır. Bu toparlakların içinde kül yerine kömür tozu olduğu için daha kuvvetli hararet verir ve daha çok dayanır.

3 — Bol miktar kömür tozu var ise bunun içine toprak katarak hamur yapmalı. 20 kilo kömür tozuna 8 kilo toprak karıştırmalı. Bunu hamur haline getirecek kadar su ilâve ederek halletmeli, sonra küçük portakal boyunda toparlaklar hazırlamalı kurumağa bırakmalı. Bunlar bir kaç gün zarfında kurur.

Sobada iyi yanmış ateş üzerine dizilen bu toparlaklar bir kaç saat ateş halinde kalarak epeyce çümkesinbirnijaPapncan hararet neşrederler.

Sobalarda yakılan kok kömürü ıslatılacağı zaman adi su yerine tuzlu su kullanılırsa ateşin harareti artar ve daha çok dayanır.

Evde yenilen portakal, elma, limon, patates kabukları kurutulmalı. Bunlarda çıra yerine kullanılır.

Yüzün kırışmaması için dikkat edilecek noktalar

Kadınların ekseriyeti otuzunu geçtikten sonra yüzlerinin kırışmaması için çare ararlar, bir çok kremler, losyonlar kullanırlar. Bunların az çok faydası olmakla beraber, fena itiyatların tesiri ile yüzde kırışık izleri gene belli olur.

Yüzün kırışmasına, göz altlarının porsumasına sebep daha pek küçük yaşta, çocukluktan beri yapılan bazı hareketlerdir. Bunun için çocuklara bazı hareklerin fenalığından bahsederek bunlardan vazgeçirtmek lâzımdır.

Çocukların uykusu geldiği yahut gözleri kaşındığı zaman (1) numaradaki gibi gözlerini uvalarlar. Bu ileride burnun iki yanında çizgiler olmasına, ve göz altlarının kırışmasına sebep olur (2) No. da görüldüğü gibi avuç içi ile uvalanırsa bu mahzurların hiç biri olmaz.

Ders çalışırken iki yumruğunu şakaklarına dayamak itiyadı yerine (3) No. da ki gibi açık ellerle yanakları yukarı çekerek dayanmak doğrudur.

Yüz yıkanırken (4) No. aşağı doğru yıkamak fena (5) No. daki yukarı doğru iyidir.

Havlu ile yüz silinirken daima aşağıdan yukarı silinmelidir. (6) ok işaretleri bunları iyice gösteriyor. Ehemmiyetsiz görünen bu basit hareketler itiyat haline girince çocuk büyüdüğü zaman da yüzü kırışıksız olur.

Dillerin manası

Amerikada çocuk doktoru madam Cette, çocuklar arasında yaptığı tetkik neticesinde insanların dillerine bakarak ahlaklarını anlıyabildiğini söylemektedir.

Madam Cette'ye göre insanın küçükken dili ne biçimde ise büyüdüğü zaman da ayni biçimi muhafaza ettiği için ahlakı değişmemektedir.

Uzun dil, doğru sözlü olmaktır; kısa müraillik; enli hissiyatı açık olmak; dar, mahdut hisli olmak; uzun ve enli dil rabitasizlik; uzun ve ince gevezelik; kısa ve enli yalancılık; kısa ve ince kurnazlık ve yalancilik; ifade etmektedir.

MÜŞKÜLLERE CEVAB

Elbisenin parlaklığını bidermek için

Tophane Sebahat: Siyah ipekli elbisenin parlaklığını gidermek için dört bardak su içine bir çorba kaşığı soda atıp eritmeli. Bu suya bir sünger batırıp tamamile suyu çıkıncaya kadar sıkmalı, ve elbisenin parlıyan yerlerinden geçirmeli. Sonra iki bardak su içine bir çorba kaşığı amonyak karıştırmalı. Süngeri batırıp sıktıktan sonra da elbiseyi silmeli. Gölgede kuruyunca ütülemeli.

Yapılması kolay bir tutkal

Evde öteberi yapıştırmak için yapılması basit bit tutkal: Ilık su içerisinde gom arabık eritmeli, bir iki parça kesme şeker ilâve etmeli. Gayet iyi yapıştıran bir tutkal olur.

M İ L L Î

BAYRAM Şerefine Fevkalâde PROGRAM
YARINKİ ÇARŞAMBADAN İTİBAREN

(Göz Yaşları) filmini gölgede bırakan bir muvaffakıyetle en büyük yıldızları
YUSUF VEHBİ - LEYLÂ MURAD
tarafından yaratılmış
LEKELİ KADIN
Arapça şarkılı - Türkçe sözlü

Sergüzeşt filmlerinde yeni bir inkılâp denilecek muvaffakıyetle yaratmış olan
VARNER BAKSTER
in yarattığı
GOŞOLAR GELİYOR!

ALEMDAR

ŞEKER BAYRAMINDA NEFİS BİR TÜRK FİLMİ GÖRECEKSİNİZ.
AKASYA PALAS
Dayanılmaz derecede Komik sahnelerle dolu HARİKULÂDE Komedi. Baş Rollerde:
HAZIM — VASFİ — CAHİDE
SAİT — PERİHAN — NECDET — KARAKAŞ — ELEFTERİYA — REFİK — KADRİ
Perşembe akşamı İPEK ve SARAY Sinemalarında
Bu Film Bayramda İzmirde ELHAMRA Sinemasında

Türk milleti Büyük Atasının sesini işitmek, Millî Şefile büyüklerine ve ordusuna saygısını ve güvenini göstermek için tekrar coştu.
ÇANAKKALE GEÇİLMEZ
Filmi: Bütün İSTANBUL Halkını
TAKSİM SİNEMASINA TOPLADI
Düşmanı kendine dost eden, Türk ordusunun ve onun büyük kumandanlarının baştan aşağı kahramanlık destanı olan Türk inkılâbındaki alâka ve izlerini gösteren türkçe şarkılı ve sözlü olan bu filmi.
TAKSİM SİNEMASINDA
Bilhassa Cümhuriyet Bayramında görünüz. Oyun saatleri: 1 - 2,30 - 4,30 - 6,30 - 9 da.
DİKKAT: Grup halinde gelmek istiyen mekteplilerle halkın bu hissî filmi görebilmeleri için Cümhuriyet Bayramı münasebetile Salı ve Çarşamba günleri öğleden evvel 9 ve 11 de iki tenzilâtlı matine yapılacaktır. Bu matinelerde her yer 15 kuruştur.
Bu filmi ayni zamanda Ankarada HALK Sinemasında muvaffakiyetle gösterilmektedir. Pek yakında İZMİR TAYYARE sinemasında
«ÇANAKKALE GEÇİLMEZ» filmini görmek için halkın tehacümü

Bugün İPEK ve SARAY Sinemalarında birden
Senenin en büyük muvaffakiyeti
LEYLÂ ile MECNUN
(TÜRKÇE SÖZLÜ)
Filmin Harikulâde Türk Musikisini yapan: ÜSTAD SADETTİN KAYNAK
MECNUN'un Şarkılarını söyliyen MÜNİR NUREDDİN
LEYLÂ'nın Şarkılarını söyliyen MÜZEYYEN SENAR
DİKKAT: Bayram münasebetile BUGÜN ve YARIN saat 12 de tenzilâtlı matineler vardır. Seanslar: 12 - 2 - 4,15 - 6,30 ve 9 da.

İSTANBUL'un Avrupada dahi misli az bulunur en güzel Sineması olan
MARMARA
Sinemasının en güzel programı:
Cümhuriyet bayramı şerefine
Bugünden itibaren
Corinne Luchaire
ve
Jean Pierre Aumont
ın misilsiz bir San'at bediası:
ÖLÜNCEYE KADAR
AYRICA:
Dünyanın unutulmaz en büyük operasının bir defa daha dinlemek için
MADAM BUTTERFLAY

Şehzade başı FERAH ve CEMBERLİTAŞ
İstanbulun en büyük 2 sinemasında ayni zamanda Bugün matinelerden itibaren Fevkalâde Program
1-İSTİKLÂL KAHRAMANI
Türkçe
Gözler kamaştırıcı dekor, 10,000 kişi figüran, Kahramanlık, Cesaret, gâverlik ve Vatan severliğin en canlı timsali milyonluk Süper filmi
2 — En son harp havadisleri PARAMUNT JURNAL (Türkçe)
3 — AYRICA:
— FERAH'da — ÖLÜM VADİSİ ve
Çemberlitaş'da GANGSTERLER AZRAİLİ

DİKKAT EDENLER ANLAMIŞLARDIR ki: Melek Sineması her sene Şeker Bayramında en büyük filmini takdim eder.
Yarın akşam misli görülmemiş bir şaheser
BALALAYKA
Bir defa değil, 10 defa görmek isteyeceğiniz Film.
Filmi yaratanlar: Nelson Eddy - Ilona Massey
Yarın gece için Loca kalmamıştır. Numaralı koltuklar kapışılmaktadır. Tel: 40868

Bugün, bu gece ve yarın yalnız matinelerde Seven Kadın Haftanın en çok beğenilen filmi.
Matineler saat 1 de başlar.

NİKÂH
Bayan Mürüvvet'le gazetemiz linotip şefi Alâeddin, Eskin'in nikâhları, dün iki tarafın akraba ve dostlarının huzurile, Çapadaki evlerinde icra edilmiştir. Genç evlileri tebrik eder ve saadetler dileriz.

Tepebaşı dram kısmında bu akşam Saat 20,30 da
BİR ANA

SAKARYA Sinemasına koşunuz.
Orada 2 Büyük Yıldız:
SİLVİA SİDNEY ve HENRY FONDA'nın
Emsalsiz bir surette yarattıkları (TÜRKÇE SÖZLÜ)
GÜNAHSIZ KATİLLER
filmini seyredecek, tatlı ve heyecanlı müstesna dakikalar yaşayacaksınız. Hususî ilâve: RUDOLF VALANTİNO'nun hayatı, ölümü ve cenaze merasimi

BU GECE
Beyoğlunda HALK sinemasında
RAŞİT RIZA TİYATROSU
HALİDE PİŞKİN BERABER
AFACAN Komedi 4 perde
Fiatler: Koltuk (30), Balkon (20(, Localar 200 - 150 kuruştur.

Görülmemiş bir muvaffakiyetle
Sümer sinemasında
Gösterilmekte olan Rejisör FRANK CAPRA'nın emsalsiz Şaheseri
PARA BERABER GİTMEZ
Fransızca sözlü filmi görmeğe koşan seyircilerin kahkahaları ve alkış tufanlarile çınlamaktadır
Baş Rollerde:
JEAN ARTHUR — JAMES STEWART
ve LİONEL BARRYMORE
Siz de Bugün mutlaka gidip görünüz.

YENİ NEŞRİYAT:

AK'la KARA

Arkadaşımız Cemal Nadir Gülerin gazetemizde bu namda çıkan karikatür serisi (Yücel Yayınevi) tarafından nefis bir şekilde basılıp neşredilmiştir. Fiati 55 kuruştur, tavsiye ederiz.

Teşekkür

Validemin vefatı sebebile vaki derin kederimize, telgrafla, mektupla, ve bizzat cenazesinde bulunarak, iştirak eden muhterem dostlarımıza, meslektaşlarıma ve tedavisinde samimî alâka ve lûtuflarda bulunan muhterem profesör Mazhar Osman ve Dr. Şükrü Hazım ve Dr. Nevzat Bengin'e muteber gazetenizle şükranlarımı arzederim.

Dr. Şükrü Ertan

NİŞAN

Eski Rize Mebusu Âkif Akyüz'ün kızı Hayrünnisa Akyüz ile Emin Ekrem Büklü'nün nişan törenleri 27/10/940 Pazar gecesi aile arasında yapılmıştır. Nişanlılara kuracakları yuvada saadetler dileriz.

Yahya Kemal'den rübâiler

Tegafül

Bilmem nedir enfüsî nedir âfâki
Kimdir fâni cihanda kimdir bâki
Dünyâyı saran boşluğu hissetmiyelim
Peymâneyi boş bırakma doldur sâki

Yahya Kemal

SÖZÜN GELİŞİ

Bayram ve çocuklar

Her Cümhuriyet Bayramı çocuklara dikkat ederim. Onlar daha bayram yaklaşırken, yuvasına buğday tanesi taşıyan karınca gibi, mekteplerine kırmızı, beyaz kâğıtlar, resimler, kurdeleler taşırlar. Annelere çarşılarda çocukları için beyaz yakalar, siyah çoraplar alırken raslanır. Mekteplerden şarkılar, borazan sesleri geldiği zaman artık bayram yakın demektir. Bana öyle gelir ki bugünlerde çocuklar geceleyin okuma kitaplarından «Cümhuriyet» isimli manzumeler ezberlerken uyuya kalır ve rüyalarında bayraklar içinde güzel vatanı görerek gülümserler.

Cümhuriyet bayramı günü evlerle herkesten evvel çocuklar uyanır, sokağa herkesten evvel çocukla çıkar, mektep bahçelerini, şehir meydanlarını herkesten evvel çocuklar doldurur. En büyük bayramın sevinci onların o daima güzel yüzlerinden, o daima, endişesiz çocuk ruhunun parıltılarile dolu gözlerinden taşıp dökülür. Bana, bir Cümhuriyet bayramı günü sokakta neşe ile yürüyen ufacık bir çocuğu yakalayıp gözlerine dikkatle baksam, ta derinde bir noktanın gece içinde bir deniz feneri gibi parlayıp söndüğünü göreceğim gibi gelir. Bu nokta, bu parlayıp sönen nokta, onun yüzünden okuduğunuz, fakat sorduğunuz zaman belki izah edemiyeceği sevincinin sebebi, mektepte hocasından, evinde annesinden, babasından dinlediği vatan, istiklâl, cümhuriyet sözlerile hür vatan semasında dalgalanan bayrağın çocuk ruhunda toplandığı noktadır.

Bu sabah evden çıktığım zaman geçid yerine giden çocukları seyrederken gözüme, dört yaşından fazla görünmiyen ufacık, minicik bir çocuk çarptı. Bir elinde olanca kuvvetile yukarı kaldırdığı kâğıttan küçük bir bayrak olduğu halde babasının elinden tutmuş kalabalık arasında ilerliyordu. Dünyanın bu en fena devresine on yedi yaşını doldurmuş düç bir delikanlı olarak giren Cümhuriyetin şu dört yaşındaki çocuğunu gelecek cümhuriyet nesillerinin de Türk bayrağını daima yükseklerde tutacaklarının haberisi gibi seyrettim. Temenni edelim ki aydınlık Türkiyenin semasını hiçbir elem karartmasın!

Şevket Rado

DÜNYADA NELER OLDU NELER OLUYOR

Danimarkada hususî mektepten çıkmayan bisiklet kullanamıyacak

Harp dolayısile Avrupada birçok memleketlerde benzin tedariki güçleşmiştir. Bu yüzden otomobil ve motosiklet pek az kullanılmaktadır. Buna mukabil bisiklet kullananlar son derecede çoğalmıştır.

Avrupanın belli başlı şehirlerinde sokaklarda diğer nakil vasıtalarına ve yaya gezenlere nisbetle bisikletle gezenler artmış ve miktarları milyonları bulmuştur. Fakat bisiklet kullananların çoğu acemi olduğundan her gün yüzlerce feci kazalara sebep olmaktadırlar.

Danimarkanın payıtahtı Kopenhag şehrinin münakalât işlerine bakan zabıtası bu kazaların önünü almak için bisiklet kullananları şoförler gibi mektebe devama mecbur etmeğe karar vermiştir. Bisiklet mektepleri tesisi için şimdiden bir buçuk milyon kron tahsisat verilmiştir. Mektebe gitmeyen bisiklet kullanamıyacaktır.

Şemsiye paraşütün yerini tutamıyor!

Şimdiki harp paraşütçülüğün ehemmiyetini bütün dünyaya ilân etmiştir. Bilhassa bütün gençlik ve hattâ çocuklar bu heyecanlı sanat ve spora derin alâka göstermektedirler. Bu merak İtalyada Nigevano şehri civarındaki bir kasabanın aile babalarına pahalıya mal olmuştur.

Çocuklar paraşütün şemsiyeden başka birşey olmadığını tahmin ederek evlerinden usuletle aşırdıkları şemsiyelerle kasabanın kenarındaki köprüden atlama tecrübeleri yapmışlardır. Hesapsız atlamalara dayanamıyan yüzlerce şemsiye işe yaramıyacak bir hale gelmiştir. Bereket versin köprü pek yüksek olmadığından insanca kaza olmamıştır. Kaza babaların kesesine isabet etmiştir.

Okuyup yazma bilmeyenler vergi verecekler

Hırvatistanda okumak yazmak bilmeyenlere karşı tekrar şiddetli mücadele açılmıştır. Zagrepte bu ayın on dokuzunda yapılan büyük nümayişte bu memlekette okumak yazmak bilmeyen adam kalmaması için gayet müessir tedbirler alınması istenmiştir. Önümüzde kış içinde Hırvatların oturdukları şehir ve köylerde okumak yazmak bilmeyenler için kurslar açılacaktır. Meşru mazereti olmadığı halde sırf ihmal ve tembellik yüzünden bu kurslara devam etmiyenler, bazı memleketlerde bekârlara konulan vergi gibi, hususi vergi vermeğe mecbur edilecektir.

Bu tazyike rağmen gene iki senede okumak yazmağı öğrenmekten istinkâf edenler müesseselerde kullanılmak hakkından mahrum edileceklerdir.

Kuş seslerini taklit!

Kuş seslerini taklid etmekte büyük bir meharet sahibi olan Amerikalı Coldwell muhtelif memleketleri ziyaret etmiş ve kuş sesini taklid eden sanatkârlarla yarış yapmıştır. Her yerde galebe ederek şampiyon olan Amerikalı son defa Japonyaya gelmiştir. Japonların tabiatın meftunu oldukları malûmdur. Coldwell gazeteler vasıtasile Japonyadaki kuş sesi mukallidlerini yarışa davet etmiştir. Kuş seslerini taklid hususunda ötedenberi şöhret kazanan Japonlardan Snekichi Tanoka Amerikalıyı Fuji volkanının etekrlindeki cennete benzeyen ve binlerce çeşid kuşun meskeni olan ormana davet etmiştir. Avrupalı ve Japonyalı bir hayli mütehassıs yarışta hakem olmak üzere iki mukallide refakat etmiştir. Yarışa ilk başlayan Amerikalı çıkardığı muhtelif kuş sesleri ile ancak üç türlü kuşu alâkadar etmiş ve bunların kendisine yanaşarak mukabelede bulunmalarına muvaffak olmuştur. Japonyalı mukallid ise ötmeğe başlayınca az bir zaman zarfında otuz türlü kuşu kendine yaklaştırmağa ve bilmukabele öttürmeğe muvaffak olmuştur.

Bütün dünyaya büyük şöhret salan Amerikalı bu muvaffakıyetsizlikten fena halde sıkılmış ve Japonyalının gösterdiği muvaffakıyetin esbabını araştırmıştır. Bulduğu sebepler pek basittir. Amerikalı hayvanat bahçelerinde kafes içinde mahpus kuşların seslerini öğrenmiştir. Halbuki Japonyalı bahçe ve ormanlarda serbes yaşayan kuşların seslerini ve tabii hayatlarını iyice kavramıştır. Amerikalı memleketine döndükten sonra Japonyalı gibi orman ve bahçelerde gezerek sanatini ilerletmeğe ve buna muvaffak olduktan sonra bir daha Japonyaya giderek yarış yapmağa karar vermiştir.

Napolide denizde çok eski heykeller bulundu

Napolide yeni limanın inşası için denizin altında yapılan hafriyatta meydana eski Yunanlıların zamanından kalmış on heykel bulunmuştur. Heykeller yosunlarla tanınmıyacak bir hale gelmiş ise de sağlam bulunmaktadır. Meşhur âsarı atika mütehassıslarından profesör Maulri bu heykellerin gerek sanat gerek tarih noktasından son derecede kıymetli olduğunu tesbit etmiştir. Heykeller yakında Romaya nakledilerek müzeye konulacaktır.

Yatılı talebeler

Lise ve ortamekteplerden imtihanda kazananların isimlerini yazıyoruz

Ankara 28 (Telefonla) — Lise ve ortamekteplere alınacak parasız yatılı talebeleri seçmek için muhtelif yerlerde açılan müsabaka imtihanları neticesi bugün belli olmuştur. Kazananları imtihanlara girdikleri yerler itibarile bildiriyorum:

Afyon lisesinden Ali, Karaköse orta okulundan Celâl ve Ziya, Amasya ortadan Şükran, Sabahat, Ferhad, Kâmran, Kemal, Merzifon ortadan Berrin, Ankara erkek lisesinden Nedime, Emine, Süreyya, Nurünnisa, Alp, Osman, Şermin; Aydın ortadan Necib, İrfan, Tevfik, Eşref, Celâl, Mevhibe, Bedriye, Nazilli ortadan Türkân, Antalya lisesinden Melâhat, Nureddin, Ahmed, Balıkesir lisesinden Hüseyin, Zübeyriye, Mehmed, Müzeyen, Hikmet, İsmet,, Bandırma ortaokulundan Ahmed, Hüseyin, Receb, Ayvalık orta okuldan Sevim, Bilecik ortadan Nazmi, Mehmed, Nihad, Bingöl ortadan Mahmud, Bitlis ortadan Müjgân, Bolu ortadan Abdullah, Mehmed, Fikriye, Ferîha, Düzce ortadan Şerafeddin, Saime, Burdur ortadan Muzaffer, Hayriye, Emsal, Rukıye, Bursa lisesinden İzzet, Handan, Melâhat, İsmail, Salâhaddin, İnegöl ortadan Sabahat, Vasfi, Hakkı, Mustafa, Ahmed, Niyazi, Gemlik ortadan Sadık, Hüsnü, Galib, Ali; Çanakkale ortadan Muzaffer, Biga ortadan Gülseren, Gelibolu ortadan Mehmed, Kemal, Mehmed Özcan, Çankırı ortadan Cahid, Artvin ortadan Cavid, Hâşim, Muammer, Fahreddin, Fahri, Çorum ortadan Mehmed, İskilip ortadan Mustafa, Denizli lisesinden Hüseyin, Edirne lisesinden Cahide, Hüseyin, Fatma, Abdurrahim, Sabit, Cavid, Elâzığ ortadan Emel, Hasan, Mustafa, Erzincandan Asım, Mustafa, Erzurumdan Rasim, Ahmed, Necati, Orhan, Mehmed, Eskişehir lisesinden Çorbatır, Kilis ortadan Turgud, Kemal, Suphi, Reşid, Giresun ortadan Naci, Mustafa, Fahreddin, Ekrem, Mahmud, Arif, Şibinkarahisar ortadan Nezihe, Cemal, Halil, Gümüşhane ortadan Haydar, Yusuf, Yunus, Antalya lisesinden Fethi, Mahmud, Hasan, Mehmed, İskenderun ortadan Durmuş, Abdülkadir, Ali, Hakkâriden Celâl, Isparta orta okuldan Nafiz, Mersin ortadan Oğuz, Salâhaddin, Süheylâ, Nihad, Tarsus ortadan İlhan.

İstanbuldan

İstanbul kız lisesinden Dildan, Suzan, Cahide, Nebahat Gülsüm, Muammer, Türkân, Rayegân, İsmet, Ayşe, Yaşar, Nermin, Yeldan, Melâhat, Suzan, Hayriye, Fethiye, Fevziye, Sabriye, Muallâ, İstanbul kız ortadan: Ruhi, Semih, Doğan, Abdullah, Refik, Necat, Emin, Hüseyin, Talha, Sedad, Necat, Cihad, Yusuf, Mehmed, İlyas, Seyfi, Haldun, Ali, Enver, Muzaffer, Çatalca ortadan Nermin.

İzmir erkek lisesinden Bedia, Fatma, Hayrullah, Aziz, Cevdet, Ödemiş ortadan Hakkı, Mehmed, Tire ortadan Mesud, Kars lisesinden Kemal, İbrahim, Yahya, Kastamonu lisesinden Zekiye, Mustafa, Hatice, Şükrü, Mustafa, Kastamonu lisesinden Saide, İnebolu ortadan Mustafa, Feriha, Kayseri lisesinden Tayyar, Develi ortaokulundan Halid, Kırklareli ortadan Nevin, Mürüvvet, Ahmed, Şevki, Emin, Ramiz, Lüleburgaz ortadan Fethiye, Mümin, Bahriye, Kırşehir ortadan Cemal, İzmit ortadan İbrahim, Muallâ, Nami, Adapazarı ortadan Fatma, Seyfeddin, Bünhan, Konya lisesinden Hikmet, Nuri, Akşehir ortadan Mehmed, Halid, İsmet, Karaman ortadan Suavi, Muammer, Kütahya lisesinden Hakkı, Zekeriya, Simav ortadan İrfan, Uşak ortadan Halid, Malatya lisesinden Ali, Arapkir ortadan Ömer, Manisa ortadan Müjgân, Ahmed, Saime, Zeki, Veliyüddin, Zülfikar, Enver, Ali, Akhisar ortadan Melek, Ziya, Reşad, Cengiz, İlhan, İsmail, Veliyüddin, Mehmed, Turgutlu ortadan Mesud, Nüzhet, Fuad, Gülbe, Sabri, Mesud, Mehmed, Nevzad, Suphi, Orhan, Salih, Ahmed, Suzan, Nevzad, Servet, Yusuf, Halil, İsmail; Elbistan ortadan Hüseyin, Mardin ortadan Ömer, Feyzullah, Necdet, Münir, Cevdet, Muğla ortadan Şevki,Nermin, Muş ortadan Şerefettin, Ahmed, Niğde ortadan Doğan, Aksaray ortadan Ali, Ordu ortadan Hüseyin, Rize ortadan Nihal, Mehmed, Mustafa, Zarifiye, Sabri, Pazar ortadan Vahap, Kâmil, Samsun lisesinden Cemaleddin, Selma, Şevket, Bafra ortadan Senai, Muallâ, Nuriye, Samim, Hulûsi, Cenab, Adana lisesinden Hatice, Nuran, Osmaniye ortadan Ali, Siird ortadan İhsan, Sinop ortadan Mustafa, İlhan, Melâhat, İsmail, Fatma; Sivas lisesinden: Turan, Muzaffer, Hikmet, Divrik ortaortadan Ali Ulvi, Cümhur, Ahmed, Şükrü, Tokat ortadan Mustafa, Ferruh, Sami, Kadriye, Sebati, Zile ortadan Ali, Gültekin, Osman Demirkol, Osman, Trabzon lisesinden Nihad, Sabri, Mehmed, Sabit, Temel, Hasan, Urfa ortadan Şevket, Van ortadan Bürhan, Yozgad lisesinden Siyami, Bartın ortadan Münire, Ferhunde, İzzet, Ferdane, Cahid, Zeliha, Mehmed, Ereğli ortadan Sabiha, Mehmed, Ahmed.

★ Beşiktaşta Abbasağa mahallesinde oturan yedi yaşında Uçak isminde bir çocuk, sokakta oynarken şoför Mahmudun idaresindeki taksinin sadmesine uğrıyarak yaralanmış, polis tarafından Etfal hastanesine kaldırılmıştır.

Yunanistan Balkanlarda mühim bir kuvvettir

Nüfusu yedi buçuk milyondur, donanması küçük, fakat kuvvetli gemilerden mürekkeptir

İtalyadan beklenmedik bir tecavüze uğrıyan komşumuz Yunanistan 127,337 kilometre murabbaı bir sahaya maliktir. Nüfusu yedi buçuk milyon tahmin edilmektedir. Yunanistan son günlerde nüfusunun hakikî mikdarını anlamak için umumî bir sayım yapmış, fakat neticesini ilâna vakit bulamadan tecavüze uğramıştır. Yunanistan, Balkan memleketleri arasında en uzun hududa ve girintili çıkıntılı sahillere malik olan bir memlekettir. Ayni zamanda Avrupanın en sarp ve dağlık ülkelerinden biridir.

Yunanistanın Garbî Trakyadan Adiryatik denizine kadar uzun hududları yüksek dağlarla muhattır. Bilhassa Arnavutluk - Yunan hudu du çıplak ve sarp dağlarla çevrilmiştir.

Yunan ordusu

Yunanistan, yedi buçuk milyon nüfuslu bir memleket olduğuna göre ferah ferah 500 - 600 bin kişilik bir ordu çıkarabilir. Yunan ordusunun hazarî kadrosu 70,00 nefer ve 6,000 küsur muvazzaf zabitten mürekkeptir. Son zamanlarda, hükûmet her ihtimale karşı nöbetle muhtelif ihtiyat sınıflarını talim için silâh altına çağırmış olduğu cihetle, efrad ve ihtiyat zabitleri talim görmüşlerdir. Yunan ordusu, Fransız usulü veçhile, talim ve terbiye görmüştür. Uzun seneler, Fransız askerî heyetleri Yunanistanda muallimlik vazifesini ifa etmişlerdir.

Yunanistanda, askerlik hizmeti mecburidir, askerlik hizmeti 20 den elli yaşına kadar sürer. Mecburî askerlik müddeti bütün silâhlar için bir buçuk senedir. Mecburî hizmetlerini ifa eden erler, yirmi sene müddetle birinci, müteakiben 8 sene müddetle ikinci ihtiyat sınıfına geçerler. Yunanistanda her kura sınıfı 40-50 bin efrad verir.

Yunanistanda sulh zamanında dört kolordu mevcuttur. Birinci kolordunun merkezi Atina, ikincisinin Lârisa (Yenişehir), üçüncünün Selânik, dördüncünün de Kavala şehridir. Bu dört kolordudan biri Hanya, diğeri Patras, üçüncü Cezair Bahrisefid namile 3 müstakil tümen ve birinin merkezi Lârisa, diğerininki Selânikte olmak üzere 2 süvari livası mevcuttur. Ordunun kâfi derecede mevcut istihkâm, topçu, muhabere birlikleri de bu hesaptan hariçtir.

Yunan donanması

Yunan donanmasına gelince, küçük harp gemileri bakımından Adalar denizinde mühim bir kuvvet teşkil etmiştir. Bugün Yunan donanmasında Balkan harbinden evvel Amerikadan satın alınmış ve elvevm silâhtan tecrid edilmiş Limni ve Kılkış zırhlıları vardır. Bunlar eski olmakla beraber uzun topları sayesinde sahil müdafaasında kullanılabilir.

Yunan donanmasında faal hizmette bulunan büyük harp gemisi Averof kruvazörüdür. 1910 senesinde İtalyada Orlando tezgâhlarında inşa edilmiş bu 9,450 tonilâtoluk muhafazalı kruvazör, 1927 senesinde İtalyan tezgâhlarına gönderilerek tamir ve tecdid edilmiştir. Saatte sürati 23,5 mildir. 23 milimetrelik 4, 190 milimetrelik 8, 76 milimetrelik 16, 76 milimetrelik tayyare dafii ve daha hafif toplarla mücehhezdir. 457 santimetrelik 3 torpido kovanı da vardır. Mürettebatı 550 kişidir.

Yunan hafif harp gemileri şunlardır: 150 şer tonilâtoluk Doni, Aretusa, Tetis, Alkioni, torpidoları. 1913 senesinde inşa edilmiş bu torpidoların süratleri saatte yirmi beşer mildir.

250 şer tonilâtoluk Brusa Kidoniye, Kizikos, Kios, Peramos torpidoları, umumî harp neticesinde Avusturya - Macar donanmasından alınarak Yunanistana verilmişlerdir. 1914-1915 senelerinde inşa edilen bu torpidoların saatte süratleri 28 er mildir.

400 r tonluk Sfendoni, Niki, Arpis ve Tiella torpidoları 1905 - 1906 senesinde inşa edilmişlerse de 1928 - 1929 senelerinde tamir ve tecdit edilmişlerdir. Saatte süratleri otuzar mildir.

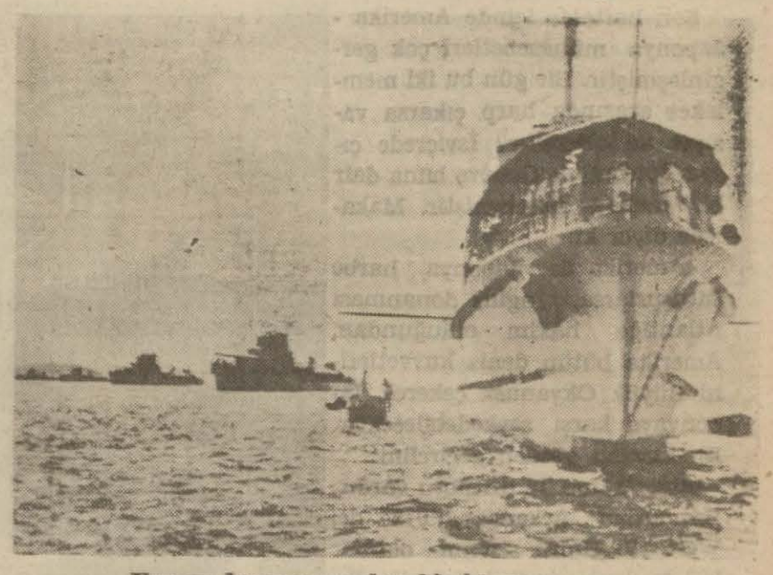

Yunan donanmasından bir kısmı

1000 - 1200 tonluk Aetos, İeperaks, Leon, Panter namında 1911 senesinde İngilterede inşa edilmiş ve 1925 senesinde müceddeden tamir edilmiş dört büyük Yunan muhribi vardır ki bunların saatte süratleri 32 şer mildir.

Yukarıda isimlerini saydığımız bu torpidolar ve muhripler eski olmakla beraber, Yunanistanın girintili sahillerinde saklanarak ani hücumlarda ve vapur kafilelerine refakat etmekte büyük hizmetler görebilirler.

Şimdi de son sistem Yunan torpido muhriplerine geçelim. Bunlar da 1930 - 1932 senelerinde İtalyada inşa edilmiş 1329 ar tonluk Kunduryotis, Hydra, Speçe ve Psara torpido muhribidir ki, süratleri saatte 40 mildir. Bunlar 120 milimetrelik dörder büyük, 40 milimetrelik üç tayyare dafii top ve büyük altışar torpido kovanile mücehhezdirler. Hydro ile Kunduryotis kırkar mayn de taşıyabilirler.

Yunanistan geçen sene İngilterede 1300 tonilâtoluk Vasilefs Georgios ve Vasilisa Olga namında iki büyük torpido muhribi de yaptırmıştır ki bunların ağır topları vardır ve saatte süratleri kırkar mildir.

Yunanistanın altı tahtelbahiri vardır. 576 - 778 tonluk olan Kaconis ve Papanikotis 1926 senesinde Fransada inşa edilmişlerdir.

100 milimetrelik birer, 40 milimetrelik birer tayyare dafii ve altışar torpido kovanile silâhlı bulunuyorlar. Saatte süratleri deniz altında 9 deniz üstünde 14 mildir. Faaliyet sahaları da 3000 mili buluyor.

Protefs, Nirefs, Fritos ve Glafkos tahtelbahirleri 700 - 960 tonilâto olup 1927 - 1928 senesinde yapılmışlardır. Bunların da teslihatı ve süratleri aynidir. Faaliyet sahaları 4000 mildir.

İfestos namında bir tamir, Promitefs namında bir sarnıç ve Aris namında da bir mektep gemisi vardır.

Yunan ticaret filosu

Görülüyor ki Yunanistanın tahtelbahir hariç 23 büyük küçük torpido ve torpido muhribi vardır. Fakat Yunanistanın asıl kuvvetini deniz ticaret filosu teşkil eder. Yunanistan, ticaret filosu bakımından dünyada beşinci mevkii işgal eder. Yunanlılar, denizci bir millettir. Milyonlarca tona baliğ olan Yunan ticaret filosunun iltihakı, İngiliz ticaret filosunu fevkalâde kuvvetlendirecektir.

GÜNÜN ANSİKLOPEDİSİ

Mevlâna Celâleddin Rumî

Yahya Kemalin şiirinde Mevlâna'dan bahsolunuyor. Milâdî 1207 de Horasanda Belh şehrinde doğup 1274 de Konyada vefat eden Mevlâna Celâleddin Rumi şarkın en büyük mutasavvıflarından ve şairlerindendir. Mevlevî tarikatının piridir.

Aslen Türkse de, efsaneye nazaran birinci halife Ebubekirin torunlarından olduğu ileri sürülür. Soyu Harzemşah hükümdar ailesile akrabadır.

Babası Mehmed Bahaeddin Velet, vaiz ve nasihatte bulunur, halka kendini sevdirirdi. Harzemşahların hasedinden çekinerek oğlu ile beraber seyahate çıktı. Hacca gitti. Gezdiği yerlerde birçok âlimlere, mutasavvıflara rasladılar. Bunlar, Celâleddinde yüksek bir kabiliyet olduğunu söylediler.

Aile Şama, Malatyaya, Erzincana gittikten sonra Konyaya gelip yerleşince Sultan Alâeddinin himayesini gördü. Bahaeddin Velet bu şehirde pek maruf bir müderris olmuştu. Vefatında oğlu Celâleddin onun yerini tuttu. Etrafında hergün beş altı yüz kişi birikir derslerini dinlerdi. Eve giderken de halk etrafını alır, müşkülleri ona sorardı.

Fakat Celâleddin, Şemseddin Tebrizi ile görüştükten sonra derslerini bıraktı. Tasavvufa daldı. Coşkunlukla bir direğe sarılır, döner, zikrederdi. Mevlevî âyinlerinin esası budur. Bu da, dünyada harşeyin bir devir olduğundan kinayedir. Büyük şair, 47 bin beyitlik Mesnevi isimli Farisi meşhur eserini yazdı. Bu eserin türkçeye tercümesi şöyle başlar:

Dinle neyden çün hikâyet kılmada
Ayrılıklardan şikâyet kılmada

Mevlânanın 30 bin beyitlik büyük bir divanı ve diğer eserleri vardır.

Şiirleri Süleyman Nahifi tarafından türkçeye tercüme edilip 1268 de Bulak matbaasında basılmıştır. Ankaravi'sinin de altı ciltlik Mesnevi şerhi vardır. Abidin paşa da Mesneviyi şerhetmiştir. Mevlâna Celâleddin Ruminin eserleri garp lisanlarına tercüme edilmiş ve garpte de şerholunmuştur.

Onun hakkında «Peygamber değildi, fakat kitabı vardır.» denilmiştir.

***

Sülâlesi tekkelerin ilgasına kadar Konyada âdeta manevi bir padişahlık sürdü. Osmanlı padişahlarına onlar kılıç kuşatırlardı. Uzun ve hâki serpuşlar giyen Mevlev'ler, söz ve saz inceliğinden anlar, zarif insanlardı. Başka memleketlerde, ezcümle Suriyede, hâlâ tekkeleri devam etmektedir.

Mevlevîlik on iki tarikattan biridir. Nakşbendîlik resmi dine en yakın; Bektaşilik en uzak; Mevlevilik ise bunların ortasında sayılır.

Bektaşi tekkeleri kalabalık merkezlerde mümkün mertebe uzak yerlede olduğu halde Mevlevilerinki bilâkis kalabalık merkezlerdedir.

Beyazıt - Koska caddesinin sol tarafı da istimlâk ediliyor

Beyazıdla Koska arasındaki yolun genişletilmesi için Beyazıd meydanındaki dükkânlarla caddenin sağ tarafı istimlâk edilmiş ve bu binaların çoğu yıktırılmıştı. Belediye, şimdi Beyazıd - Koska caddesinin sol tarafını da istimlâke karar vermiştir.

Serseri köpekleri himaye edenlerden para cezası alınacak

Son günlerde yeniden serseri sokak köpekleri artmıştır. Belediye temizlik teşkilâtı köpeklerin itlâfına devam etmekle beraber civar köylerden şehre doğru bir köpek akını vardır. Köpeklerin çoğalıp üremesine meydan vermemek üzere temizlik müdürlüğü köpek imha ekiplerini arttırmıştır. Bu suretle her gün birçok köpek öldürülmektedir. Bilhassa köpeklerin en çok bulunduğu Kasımpaşada bir gün içinde 20 köpek öldürülmüştür.

Bazı kimselerin de köpekleri himaye ettikleri görülmektedir. Köpek mücadele teşkilâtının faaliyetine mâni olanlara para cezası verilmesi kararlaştırılmıştır.

DENİZ

Japonya ile Amerika arasında yeni gemi inşası yarışı

iki tarafın bugünkü deniz kuvveti, yapılmakta olan gemiler

Son haftalar içinde Amerika - Japonya münasebetleri çok gerginleşmiştir. Bir gün bu iki memleket arasında harp çıkarsa vaziyet ne olacaktır? İsviçrede çıkan Journal de Genève buna dair bir makale neşretmiştir. Makalede diyor ki:

«Amerika ile Japonya harbe tutuşurlarsa, İngiliz donanması Atlantiğe hâkim olduğundan, Amerika bütün deniz kuvvetlerini Büyük Okyanusa çekerek Japonyaya karşı sevkedebilecektir. Bu kuvveti gözden geçirelim:

Amerikanın 15 dritnotu vardır. Bunlardan Arkanzas, 912 de, West Virginia sistemi olanlar 923 te denize indirilmişlerdir. En eski ve en küçükleri 26,100 ton, en yenileri (İdaho, New Mexico) 33,400 ton hacmindedir. Süratleri 20 - 21,1 mildir. Buna mukabil Japonların 10 dritnotu vardır. Japonlarınki adeden az, fakat sürat itibarile Amerika gemilerine faiktirler. Huso sistemi zırhlılar 22,5, Mutsu 26 mil sürate maliktir.

Bu yüzen istihkâmların silâhlarına gelince: Arkanzasın 12 tane 30,5 lık, New York sistemi iki zırhlı ile Newada sistemi iki zırhlının onar tane 35,6 lık, diğer yedi dritnotun 12 tane 35,6 lık, Maryland sistemi 3 dritnotun 8 tane 40,6 lık topu vardır.

Japonlara gelince, Kongo sistemi dört zırhlının 8 tane 35,6 lık, Huso ve İse sistemi dört zırhlının 12 tane 35,6 lık, Nagato sistemi iki dritnotun 8 tane 40,6 lık, topu vardır. Silâh bakımından Amerikan ve Japon gemileri arasında müsavat vardır. Fakat top adedi itibarile Amerikalılar faiktirler. Japonların 35,6 lık 80 topuna mukabil Amerikalıların aynı çapta 124, Japonların 40,6 lık 16 topuna mukabil Amerikalıların 24 topu vardır.

İki donanmadan biri sürat, diğeri top adedi itibarile faik olduğundan, az çok bir müvazene vardır. Bunun için Japonya, çok kuvvetli toplarla teslih edilecek 43,000 tonluk üç veya dört büyük zırhlının inşasını çabuk bitirmeğe çalışıyor. Fakat Amerika da yeni zırhlılarının inşasını bitirmek için büyük gayretle çalışmaktadır. 937 - 38 ve 39 programlarında bulunan bu zırhlılar altı tanedir. Bunlar iki senedenberi New - York, Filâdelfiya, Norfolk tersanelerinde inşa edilmektedir. İnşaata Japonlarla ayni zamanda başlanmıştır. Acaba hangi taraf daha evvel inşaatı bitirecektir?

İki tarafın zırhlılarının ayni zamanda donanmaya iltihak ettiklerini farzedelim. Bu takdirde yine aded itibarile Amerika faiktir. (Japonların 3 veya 4 zırhlısına mukabil 6 zırhlı). Fakat

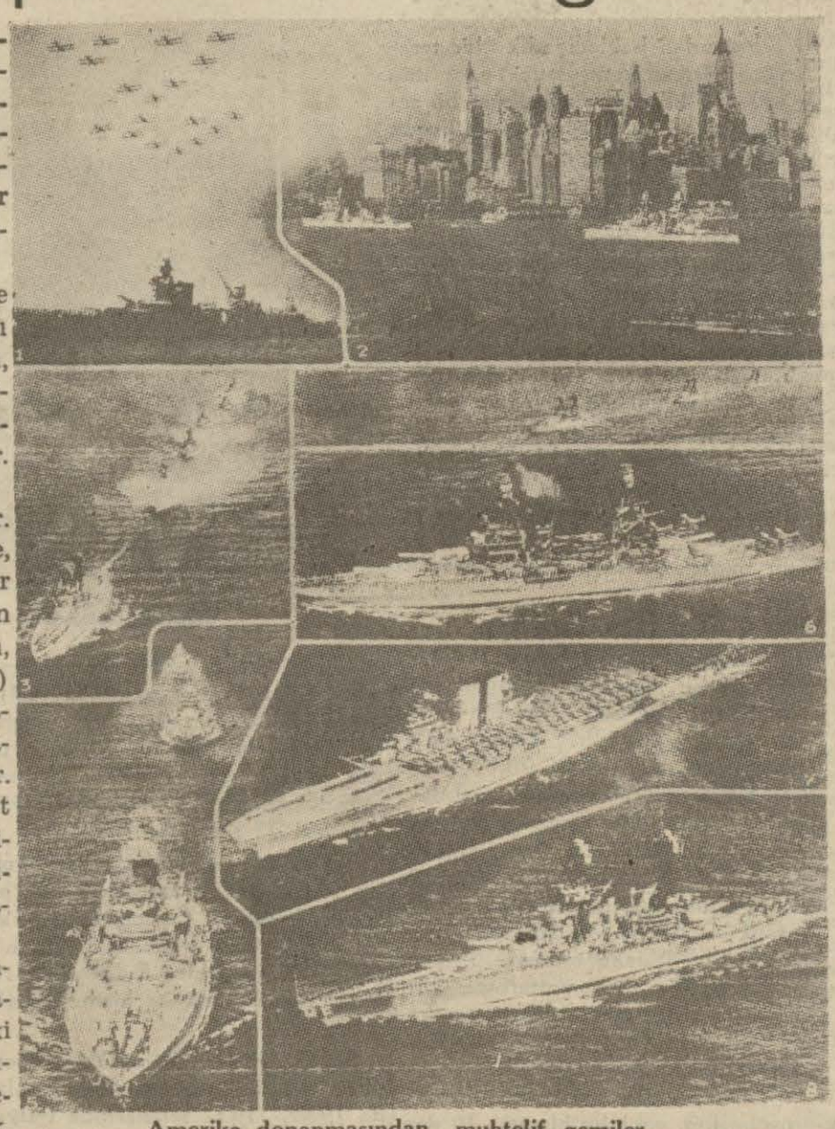

Amerika donanmasından muhtelif gemiler

Amerikalıların 35,000 tonluk zırhlılarına mukabil Japonların zırhlıları 43,000 tonluktur. Amerika zırhlılarında 40,6 lık top bulunduğu halde Japon gemilerinin topları ağlebi ihtimal 45,7 liktir.

Amerika kongresi 939 martında hükûmete 45,000 tonluk iki çok kuvvetli zırhlı inşası için mezuniyet vermiştir. Fakat bunlar ancak 1943 senesinde donanmaya iltihak edebilecektir.

Tayyare gemilerinin Okyanuslarda büyük ehemmiyeti vardır. Amerikalıların 6 tayyare gemisi mevcuddur. Hepsi de moderndir. 1927 ile 1940 seneleri arasında inşa edilmişlerdir. Bunlardan Saratoga ve Lexington dünyanın en büyük tayyare gemileridir (33,000 tonluk). Bunlar harp kruvazörü olarak inşa edilmekte iken tayyare gemisi haline konulmuşlardır. Enterprise Yorktovn, Ranger çok yeni yapılmışlardır. Nihayet 14,700 tonluk Wasp tayyare gemisi 940 nisanında denize indirilmiştir. 20 bin tonluk Hornet henüz inşa edilmektedir. Bunlara mukabil Japonların da 6 tayyare gemisi vardır.

Ağır kruvazörlere gelince, Amerikanın 18, Japonların 12 kruvazörü vardır. Silâhları aynidir. Amerikalıların tonaj yekûnu 171,800, Japonların 107,600 dür. Hafif kruvazör Amerikalıların 19 (6 tane inşa edilmek üzere), Japonların 25 tir. Torpiyör Amerikanın 253, Japonların 177, tahtelbahir 112 ve 71 dir.

Umumiyet itibarile Amerika donanması daha kuvvetli, fakat daha ağırdır. Okyanusta, Amerika üslerinin çok dağınık bulunduğu geniş sahada süratin büyük ehemmiyeti vardır. Bunun için Singapur üssünden istifade Amerikalılar için çok mühimdir. Amerika ayni zamanda Avustralya ile de müzakerede bulunmaktadır.

Japonyanın üsleri daha topludur. Bunun için Japonlar sürate ehemmiyet veriyorlar. Japon donanması şimalden, şarktan, garptan gelecek hasım donanmaya atılmak için hazır bulunmak mecburiyetindedir. Japonların, büyük Rus donanmasını ne kadar riyazî katiyetle bekledikleri ve Tsoushima muharebesinde nasıl imha ettikleri hatırlardadır.

Bu izahattan Amerika ile Japonya arasında bir harbin yakın olduğu neticesini çıkarmamalıdır. Kanaatimizce, bir harp olacaksa bile, iki taraf da, henüz inşa edilmekte olan en mükemmel yeni zırhlılarının bitmesi için muhasamatı geciktirecektir.»

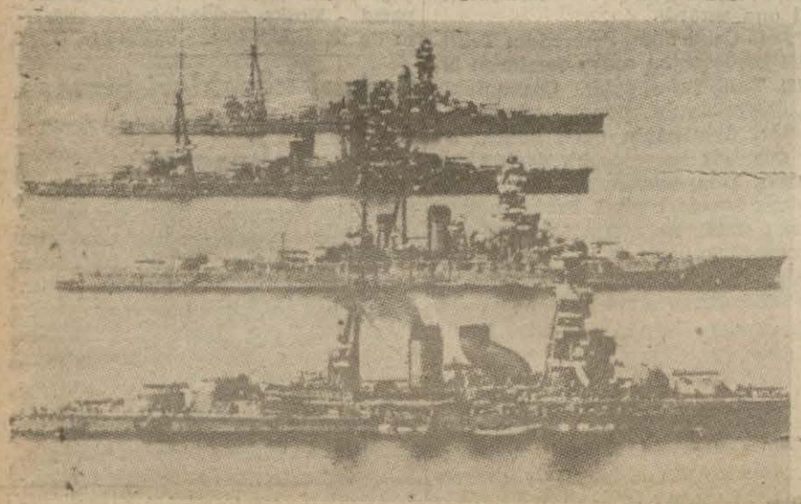

Japon donanmasının başlıca zırhlıları

Uzun kış gecelerinde hoş vakit geçirmek için meşhur

ARSEN LÜPEN

Büyük ve heyecanlı roman serisini okuyunuz!

Bu seri 6 büyük ve resimli cilttir. Beher cildin fiati 80 kuruş.

6 Cildlik takımı birden alanlar için fiati: 4 liradır

Tevzi yeri: AKŞAM matbaası tel: 20681

Yüzde yirmi iskonto kuponu

Bu kuponu kesip «AKŞAM Matbaası Kitap servisine» getirir veya gönderirseniz fiat üzerinden size yüzde 20 iskonto yapılacaktır.

Sarayköy ovası

Sulama işleri bir yıla kadar bitecek

Sarayköy (Akşam) — Son derece münbit ve mahsuldar topraklardan müteşekkil olan Sarayköy ovasının su ihtiyacı büyüktür. Bunun başlıca sebebi yağmurun az düşmesidir. Babadağ silsilelerinden çıkıp Gerali köyü önünden akan küçük bir dere ovanın su ihtiyacını bittabi gidememektedir.

Ovanın sulama teşkilâtına olan ihtiyacını takdir eden hükûmet bu işi de sulama programına ithal etmiş ve geçen ikincikânun ayında Denizlinin Böceli mevkiinde bir kanal açılmasına başlanmıştı. 500 bin lira sarfile ikmal edilecek olan bu kanalın bir yıla kadar tamamlanacağı umulmaktadır.

Sarayköye yakın başka kaza adları da bulunduğundan bu isim bazı yanlışlıkları mucip olmaktadır. Burasının Menderes olarak adlandırılması teklif olunmuşsa da ileride bu adın yeni bir vilâyete verileceği mülâhazasile kabul edilmemiş ve ikinci teklifi teşkil eden Pamukova da, bir nahiyeye ayni ismin evvelce verilmiş olmasından reddedilmiştir.

Sarayköye yakışan ve münasip düşen isim Menderestir. Çünkü, bu nehir ovanın hemen biraz ilerisinden geçmektedir. Kanal ismi de muvafık düşer, kanaatindeyiz.

Midyat kaymakamlığından buraya gelen kıymetli idareci Akif Rahmi Kocamanoğlu, kazanın gerek iktısaden kalkınması, gerekse mamuriyet bulması hususlarında takdire şayan bir gayret ve himmet sarfetmektedir. Bu çalışmalar muhitte derin bir memnuniyet uyandırmıştır.

İzmirin bir haftalık ihracatı

İzmir (Akşam) — İzmir ticaret odasınca hazırlanan bir istatistiğe göre 15-23 birinci teşrin haftası zarfında İzmir limanından dış memleketlere 1,603,532 lira kıymetinde 2,644,397 kilo muhtelif mahsul ve 3117 lira kıymetinde 107 baş sığır ihraç edilmiştir.

İzmire fazla kömür geliyor

İzmir (Akşam) — İzmir mıntaka orman müdürlüğü, birinci teşrinde 13,600,000 kilo kömür imalı ve 1,150,000 kilo odun kesilmesi için ruhsatiye vermiştir. İzmire deniz tarikile kömür gelmeğe başlamıştır. Ayrıca kazalardan da kömür gelmektedir. Piyasada fazla kömür toplanınca fiatlerin ucuzlıyacağı tahmin ediliyor.

Tekme ile cerh

İzmir 26 (Akşam) — Kemalpaşa kazasının Soğukpınar mahallesinde amele İsmail; Kâzım oğlu Mehmedi tekme ile başından ağır surette yaralamıştır. Hadisenin bir kadın meselesinden ileri geldiği söyleniyor. Tehlikeli surette yaralanmış olan Mehmed, İzmir memleket hastanesinde tedavi altına alınmıştır.

Edebiyat âleminde neler oluyor?

Şayanı dikkat bir nesil münakaşası

Yaşlı zat sordu: "Eskiler hiç olmazsa Baki'yi, Fuzulî'yi bilirlerdi. Fakat bu yeni dediğiniz nesil ne biliyor?„

Edebiyatta yeni nesil, eski nesil mücadelesi gazetelere aksetmediği zaman duruyor zannetmeyin! Mücadele o zaman edebî mecmualarda tahrirî, iki muarız neslin arasıra yaptığı toplantılarda da şifahî olarak devam ediyor.

Bilhassa toplantılarda, (yeni - eski) mevzuu etrafında yapılan konuşmalar daima hararetli ve dikkate şayandır. Kendilerini edebiyat âlemine ve eskilere kabul ettirmek azminde olan yeni nesil mümessilleri ile edebiyat ve sanatta yenilik iddia edenleri bilgisizlik ve esaslı bir kültürden mahrumiyetle itham eden eski nesil mümessilleri arasında yapılan münakaşalar bazan saatlerce sürüyor. Bununla beraber netice gene «anlaşamamak» tır.

Şimdi karilerimizi edebî toplantılarda (yeni nesil - eski nesil) münakaşalarından birinde hazır bulunduracağız.

***

Bir kahvede toplanılmıştı. Edebiyattan bahsediliyordu. İsim söylemiyeceğim. Yalnız eski neslin mümessili ihtiyar bir zattı. Gençlerin toplantılarında bulunmaktan haz duyuyor, onlarla ahbap olmasına rağmen yeni sanat neslinde esaslı bir kıymet göremediğini açıkça söylüyor, bu hususta münakaşadan asla çekinmiyordu. Ona göre aranabilecek her nevi fazilet müdafaasını memnuniyetle üzerine aldığı eski nesilde idi. Yenileri anlıyamıyor, sanat telâkkilerini kıymetsiz addediyor, yeni nesil için şark kültürünü ehemmiyetli sayıyordu.

Yeni neslin mümessili genç adam ise garp taraftarı idi. Garpteki en yeni cereyanların kabulünde ısrar ediyordu.

Söz (yeni nesil - eski nesil) bahsine geldiği ve yeniler eskilerin yeni sanat telâkkilerini anlıyamıyacaklarını söyledikleri zaman yaşlı zat dayanamadı:

«— Eskileri beğenmiyorsunuz, dedi, beğenmiyorsunuz amma onlar az çok eski edebiyatla yoğurulmuş adamlardır. Yenilere gelince bir vasfı mümeyyizleri yok.»

Yeni neslin müdafii sordu:

— Eskilerin var mı?

— Elbette var. Onlar hiç olmazsa Bâki'yi, Fuzuli'yi, Nef'i'yi bilirler. Fakat bu yeni dediğimiz nesil ne biliyor?

«— Yeni nesil de garbi, içinde yaşadığımız dünyayı ve onun mümessillerini bilir.»

«— Rica ederim, böyle söyleme-

yiniz. Geçen akşam bulunduğum toplantıda genç bir çocuk var Yeni edebiyat müntesibi imiş. Kü disile biraz edebiyattan, tarihten felsefeden, sanattan, sınaattan bah settik. Malûmatını şöyle bir yok dım. Meselâ, Roma imparatorlu nun hangi tarihde başlayıp ha tarihte bittiğini söyle! dedim. B şey söyliyemdi. O zaman kend ne dedim ki: «Evlâdım. Sende nüz iptidaî malûmat yok. İrfan eksik. Burada (irfan) kelimes nezaketen kullanıyorum. Sende fana medhal olacak iptidaî mal mat yok. Asrı hazır medeniye idare eden insanlar bir kere miş zamanın medeniyetleri, san lar, sınaatlar ve mevlûdatı fikr beşer hakkında malûmat s bidirler. Memnuniyetle görüyor ki sende bir hamle var. Canlı adamsın. Ben bunu yeni yetişen sillerde pek az görüyorum. Ço sakin, durgun insanlar. Sen ar arasında hamlenle temayüz edi sun. Faka sen kâmil bir insan değil, lâalettayin bir insan için zım olan malûmata malik değil dedim. Hakikat işte budur.»

Yeni neslin müdafii sükûnet cevap veriyor:

«— Bahsettiğiniz genci tan yorum. Fakat iş malûmat bah gelirse şunu söylemek isterim: kilerin şark kültürleri filhakika cuddur. Fakat çok eksiktir. kültürünün ancak muayyen bir mını anlamışlar ve daha fazla mıya, daha ileri gitmeğe çalış mışlardır. Meselâ bugün Karaca lan hakkında tek ciddî etüd cud değildir. Yunus Emre'nin miyet içindeki mânası tek izah edilmemiştir. Hattâ ve şarkın Dante'si olan Mevlâna lâleddin Rumî hakkında kendi ri içinde ve getirdiği hamleyi eder tek eser bulamıyoruz. Bu işini yapmıyan eski nesil yeni lin kültürüne hiç bir esaslı hizmet bulunmamıştır.

Binaenaleyh bu muhterem ların kültürden bahsetmesi gülü olur. Daha kendi nesillerini anla mamış, kendilerinden evvelkile izah edememişlerdir. Yeni nesil de anlıyamazlar. Acaba kültür nız şark mıdır? Bence gerek tik, gerek edebî bakımdan neslin sanat bilgisi eskilere daha esaslıdır.»

— Peki, yeni nesil ne gibi vasfa maliktir ve kimlerden müte keptir?

«— Yeni neslin vasfını yukarı söyledim. Kimler olduğuna gelin durgunlaşmış mevcud sanat kıy ve ölçülerini kabul etmiyen ve ni ölçüleri peyderpey kurmak retinde olan her genç yeni nes dendir.»

Yaşlı zat asla kabul etmiyor:

— Bizim cemiyetimizde bir de kıymet biçeceğimiz zaman içtimaî rolüne bakarız. Onda maî bir vasıf ararız. Bugünkü saraai beynelmilelde cemiyetimiz edebiyatta, sanatta, felsefede mes messil olacak adamlar bu sizin lediğiniz kimseler olamaz. Bun irfanen gayet dûn, en iptidaî ma lûmatı olmıyan, derme çatma ada lardır. Bunlardan beşerî bir he ye beklemek, edebiyatımıza rehb olabilecek eşhas aramak imkân yoktur. Her şeyden evvel irfan hibi adama ihtiyacımız vardır. nun için ben bu delikanlılara ok malarını, daima okumalarını tav ye derim.

Gençlerin müdafii reddediyor:

— Yeni nesil okuyor. Cemiyet faydası olmak bakımından eskiler çoğu sistemleri itibarile ferdî, sana telâkkileri bakımından cemiyet fayda vermekten uzak kalmağa mahkûmdur. Siz yeni nesli tanımı yor, onları okumuyorsunuz?

— Okuyorum? Fakat şüphesiz hepsini değil. Birini okuyorum kıyas tarikile bu neticeye varıyo rum.

— Öyleyse tanımıyorsunuz de mektir.

— Nasıl tanımıyorum. Peklâ ta tanıyorum.

— Tanımıyorsunuz.

— Tanıyorum.

— Tanımıyorsunuz.

— Tanıyorum.....

Ve münakaşa, her zaman olduğu gibi, böylece sona erdi. Ş. R.

25 binden fazla nüfuslu şehirlerimiz

Son umumî nüfus sayımında alınan neticelere göre nüfusu 25 binden fazla olan şehirlerimizin sayısı 21 den 30 a çıkmıştır. Bu şehirlerimizin 1935 ve 1940 sayım neticelerini ve artışlarını liste halinde yazıyoruz:

Şehir isimleri	1935	1940	Artışlar
İstanbul	741.148	789.346	48.198
İzmir	170.959	184.362	13.403
Ankara	122.720	155.544	32.824
Adana	76.473	89.990	13.517
Bursa	72.187	77.348	5.161
Eskişehir	47.045	60.614	3.569
Gaziantep	50.965	57.314	6.449
Konya	52.093	56.698	4.605
Kayseri	46.181	53.908	7.827
Edirne	36.121	45.168	9.047
Diyarbakır	34.642	43.264	8.622
Sıvas	33.890	41.247	7.357
Malatya	27.296	38.009	10.713
Manisa	30.877	37.701	6.824
Zonguldak	20.603	37.420	16.817
Samsun	32.482	36.917	4.455
Erzurum	33.104	36.414	3.310
Urfa	31.721	34.829	3.108
Trabzon	29.682	33.040	3.358
Maraş	29.402	30.695	1.293
Mersin	27.620	30.193	2.573
İzmit	18.693	29.126	10.433
Balıkesir	26.699	29.059	2.360
Antalya	—	28.127	—
Tarsus	24.382	27.733	3.351
Afyon	24.159	26.947	2.788
Kilis	24.620	26.576	1.959
Adapazarı	24.839	25.455	616
Elâzığ	23.178	25.364	2.186
Antalya	22.993	25.073	2.080
Yekûn	1,936.774	2.213.481	

Avrupadaki harbe rağmen Cümhuriyet hükûmeti kalkınma faaliyetine durmadan devam ediyor

Türk ordusu âzamî kemal derecesine varmıştır

Bir sene içinde nafia, ziraat, iktisad sahalarında mühim terakkiler vardır

On dört aydanberi Avrupayı kasıp kavuran harp âfeti, Cümhuriyet hükûmetinin imar, kalkınma ve nafia faaliyetine sekte vermemiş, memleketin verim kaynaklarını arttıracak mühim inşaata devam edilmiştir.

Avrupa harbinin başladığı 1939 senesi eylûlünden bugüne kadar inşaati tamamlanıp açılış törenleri yapılan eserlerin bilânçosu bu sözümüzü teyid eder.

Sıvas - Erzurum hattı

Memleketin en ârızalı yerlerinden geçerek inşaatı tamamlanan Sıvas - Erzurum demiryolu geçen sene işletmeye açılmıştır. Memleketin şark bölgelerini Orta ve Garbî Anadoluya bağlıyan bu mühim demiryolu şebekesinin inşası beş sene sürmüş ve devlete 80 milyon liraya malolmuştur.

Bu hattın ne sarp ve aşılması güç yerlerden geçtiğine dair okuyucularımıza bir fikir vermiş olmak için bu hatta muazzam ve yalçın dağları delerek 32 kilometre uzunluğunda büyük küçük 153 tünel açıldığını söylemek kâfidir. Sıvas - Erzurum hattının Malatya iltisak hattile beraber uzunluğu 690 kilometredir.

Sıvas lokomotif fabrikası

Gene geçen sene Sıvas lokomotif fabrikası açılmıştır. Bu fabrika, memleketimizde dev adımlarile ilerliyen şimendifercilığimizin en büyük bir ihtiyacını tamamlamağa namzeddir. Sıvas lokomotif fabrikasında senede 200 yolcu, 1,800 yük vagonu, 120 lokomotif tamir edilecek ve 700 yeni yük vagonu yapılacaktır. Fabrikada 1,500 amele çalışmaktadır. 700 dönüm erazi üzerinde inşa edilen bu muazzam fabrika Cümhuriyet hükûmetine 6 milyon liraya malolmuştur.

Diyarbakır - İran Diyarbakır - Irak hatları

Cümhuriyet hükûmetinin Diyarbakırdan şimendiferlerimizi komşu ve dostumuz İran ile Irak hududuna kadar uzatmak hususundaki kararı, Avrupada harbin hüküm sürmesine rağmen tatbik mevkiine konulmuştur.

Diyarbakırdan itibaren 173 üncü kilometrede kâin Reşan mevkiine kadar müşterek bir hat halinde giden demiryolumuz, oradan iki istikamet takip edecektir:

A — Reşan'dan ayrılan bir hat Tatvan - Bitlis yolile Van - Tatvan arası feribotla geçilmek suretile Koturda komşumuz ve dostumuz İran hududuna varacaktır. Bu hattın Diyarbakırdan İran hududuna kadar uzunluğu, Van - Tatvan feribot hattı hariç olmak üzere 376 kilometre olacaktır. Bu hattın Tatvan'a kadar etüdleri ikmal edilmiştir.

B — Reşan'dan ayrılacak diğer bir hat, Cizre yolile komşumuz Irak hududuna kadar uzayacaktır. 324 kilometre uzunluğunda olan bu hattın Irak hudutlarına kadar etüdleri bitirilmiş ve Diyarbakırdan 159 uncu kilometreye kadar olan kısmının inşaatı ihale olunmuş ve işe başlanmıştır. Hattın bu ilk kısmı üzerinde geceli gündüzlü inşaata devam olunmaktadır.

Cümhuriyetin şimendifercilik siyaseti

Cümhuriyet hükûmetinin 17 senelik şimendifercilik siyaseti, bâriz eserler vermiştir. 1923 senesinde Cümhuriyet ilân edildiği zaman memlekette mevcud ve büyük bir kısmı ecnebi şirketlerin elinde bulunan şimendifer hatlarının uzunluğu 4,176 kilometre idi.

Kahraman askerlerimiz şanlı sancağımızla birlikte çelik adımlarla geçiyorlar

1924 senesinden 1939 senesine kadar 3,191 kilometre uzunluğunda yeni şimendifer hatları inşa edildiği gibi, ecnebi şirketlerin elinde bulunan bütün hatlar da satın alınarak devletleştirilmiştir.

1924 - 1939 senesine kadar şimendifer inşaatına 386,500,000 lira sarfedilmiştir. Elyevm Türkiye Cümhuriyet hududları dahilinde işletilmekte olan eski, yeni şimendifer hatlarının uzunluğu 7,367 kilometredir.

Yol şebekemiz

Cümhuriyet hükûmeti, şimendifer olduğu kadar yol şebekesine de âzamî ehemmiyet vermi, en küçük köylere varıncaya kadar her tarafı şoseler ile örmeği yol siyasetinin en esaslı umdesi olarak telâkki etmiştir. Yeni şoseler inşa edilmekle beraber, mevcud şoselerin de ıslah ve tamiri ihmal edilmemiştir.

Cümhuriyetin ilânı sıralarında Türkiye dahilinde mevcud şose ve yolların uzunluğu 18 bin kilometre kadardır. Cümhuriyet hükûmeti, mevcud şebekeye 22 bin küsur kilometre yeni yol ve şoseler inşa etmek suretile yol şebekemizi 40,000 küsur kilometreden yukarı çıkarmış, 12,000 den fazla ahşap menfez tamir edilmiş, 18,000 de yeni menfez inşa edilmiştir.

Su işleri

Su işleri cümhuriyetimizle beraber doğmuş ve onun yaratıcı kaynaklarından aldığı hızla yurdumuzun her tarafına doğru yayılmış ve nafia işleri arasında en ehemmiyetli yeri tutmuştur. Bu maksadla beş senelik bir plân hazırlanmış ve programda bulunan bütün işler plân dairesinde muvaffakıyetle başarılmıştır. Bu devamlı çalışma sayesinde birçok nehirlerin mecraları temizlenerek mücavir ovaları sellerin basmalarına mâni olunmuş, yüz binlerce dönüm bataklık kurutularak taze ve bâkir birçok sahalar ziraate elverişli bir hale getirilmiş ve bu sayede saltanat devrinde Anadolunun en büyük bir derdini teşkil eden malaryanın önüne geçilmiştir. Su işleri siyasetine, tanzim edilen plân dairesinde çalışılmağa devam edilmektedir.

Türk ordusu

Cümhuriyet rejiminin, en büyük ve göğüs kabartan eserini, kahraman Türk ordusu teşkil ediyor. Cenubu şarkî Avrupasında ve Yakın Şarkta sulh ve müsalemetin ve Türk istiklâl ve bütünlüğünün yılmaz bir bekçisi olan Türk ordusu, Cümhuriyet devrinde âzamî kudret ve kemal derecesine varmıştır.

Türk ordusunun kuvvet ve kudretini, yalnız dostlarımız değil, düşmanlarımız da takdir ve itiraf ediyorlar.

Millet, kendi sinesinden doğan, öz canını teşkil eden Türk ordusunu, asrın ve fennin en son silâh ve vasıtalarile teçhiz etmek için hükûmetle beraber, seve seve hiç bir fedakârlıktan çekinmemiştir.

Ebedî Şef Atatürkün: «Dahilde sulh, hariçte sulh» düsturunu tatbik edebilmenin kuvvetli bir ordunun mevcudiyetine mütevakkıf olduğunu takdir eden Cümhuriyet hükûmetleri, on yedi senedenberi, bu gayenin tahakkuku için geceli, gündüzlü çalışarak maddî ve manevî hiç bir fedakârlıktan çekinmemişler ve bugün Türk milletile beraber dostlarımızın göğüslerini iftiharla kabartan, düşmanlarımızı da düşündüren kuvvetli, disiplinli, vatanımızı, istiklâlimizi ve Cümhuriyetimizi korumak için son neferine kadar çarpışmağa hazır Cümhuriyet ordusunu vücude getirmişlerdir.

Türk milleti bugünkü huzur ve sükûnunu, hududlarının masuniyetini büyük ecdadının yüksek şan ve hamaset mirasını kalbinde taşıyan Cümhuriyet ordusuna borçludur.

Millet, Cümhuriyetin on yedinci yıldönümünü, şevk ve heyecanla tesid ederken, istiklâl ve istikbalinin nigehbanı kahraman Cümhuriyet ordusunu da hürmetle selâmlar.

Ziraî kalkınma

Cümhuriyet rejiminin gördüğü büyük işlerden biri de memleketi kendi kendini besliyecek bir vaziyete getirmesi, yani buğday ve zahire istihsalâtını, dahili ihtiyacata kifayet, hattâ harice ihracat da yapacak bir seviyeye getirmesi ve bu suretle ecnebi memleketlerden un ve zahire ithalâtına sed çekmesidir.

Türkiye, bir ziraat memleketi olduğu halde, saltanat devrinde yediğimiz unun büyük bir kısmını, Kanada, Avustralya ve Romanyadan ithal ediyor ve her sene milyonlarca liramız harice akıp gidiyordu.

Cümhuriyet hükûmeti, memleketin ve köylünün zararına olan bu halin devamına tabiî müsaade edemezdi. Cümhuriyet rejimi, ilk iş olarak buğday zeriyatını himaye etmiş ve bu himayesi parlak semereler vermiştir. Bugün, Türkiye kendi kendisini beslediği gibi, ecnebi memleketlere de ihracata başlamıştır.

Buğday zeriyatında görülen bu mesud inkılâp, pamuk ekiminde de ayni tesiri göstermiş, Çukurovanın pamuk zeriyatı ıslah ve teksir edildiği gibi, Garbî ve Şarkî Anadolunun geniş ovalarında da en iyi Amerika cinsi pamuklarının bol mikdarda yetiştirilmesine başlanmıştır.

Hükûmet, zeriyat vadisinde çiftçiye rehberlik etmiş, topraklarımızın cins ve nevine uygun en iyi tohumlukları, ziraat makine ve âletlerini, çift hayvanlarını dağıtmış, yer yer tohumluk istasyonları ve tamir atelyeleri açmış, velhasıl eski saban yerine makineli ziraat usulünü memlekete neşr ve tamim etmiştir.

Cümhuriyetten evvel yediğimiz pirincin büyük bir kısmını Mısır ve Hindistandan celp ve ithal eden memleketimiz, bugün kendi ihtiyacımıza kifayet edecek bol mikdarda ve muhtelif cins ve nevide pirinç yetiştirmektedir. Bunu Cümhuriyet hükûmetinin devamlı teşvikine ve rehberliğine borçlu bulunuyoruz.

Memleketin en büyük bir servet kaynağını teşkil eden hayvanlarımızın ıslah ve teksiri için on yedi senedenberi hiç durmaksızın çalışılmaktadır. Hariçten getirilen damızlık hayvanlar, köylüye tevzi edildiği gibi, yer yer çiftleştirmek için hayvan istasyonları da kurulmuştur. Saltanat devrinde hayvan neslini tüketecek bir vüsat almış olan hayvan hastalıkları, Cümhuriyetin devamlı çalışmaları sayesinde, kökünden bertaraf edilmiştir. Günden güne mikdarı artan ve köylünün iktisadî durumunda mühim bir rol oynamağa namzed olan kredi kooperatiflerinin de tesisi Cümhuriyet devrine nasip olmuştur.

Millî iktisad

Millî iktisadiyat, Cümhuriyet devrinde kurulmuştur. Cümhuriyetin ilânına kadar iktisadiyatımız, yabancı unsurların elinde bulunuyordu. Onlar iktisadiyatımızı tanzim ve idare ediyorlardı. Bankacılıkta çalışan Türkler parmakla sayılacak derece azdı. Memlekette millî ünvanına bihakkın lâyık bir banka yoktu.

Cümhuriyet rejimi, memleketin idaresini ele alır almaz, memleket iktisadiyatını ve bankacılığı, millî ellere intikal ettirmeğe ehemmiyet vermiş ve bu sahada harikalar yaratmıştır. Bunu anlamak için şu tabloya bir göz gezdirmek kâfidir.

Sene	Banka sayısı	İtibarî sermaye	Ödenmiş sermaye
1924	19	38,475,000	21,910,248
		Kasa mevduatı	Esham ve tahvilât
		9,595,112	860,916
		İtibarî sermaye	Ödenmiş sermane
1938	38	300,990,000	128,278,545
		Kasa mevduatı	Esham ve tahvilât
		69,184,878	129,487,253

Banka sayısı, Cümhuriyetten beri iki misli arttığı gibi, ecnebi bankalarının mikdarı azalmış, buna mukabil de millî bankalar artmıştır.

Memlekette tasarruf fikrini yaratan Cümhuriyet rejimi olmuştur. Bugün tasarruf mevduatı, hayret edilecek bir dereceye çıkmıştır.

Memlekette millî sanayiciliği kuran da Cümhuriyet idaresi olmuştur. Saltanat devrinde, endüstrimiz, yok derecesinde idi. Bütün endüstri mamulât ve masnuatını, hep hariçten getirtiyorduk. Her sene harice giden paramız yüzlerce milyon lirayı geçiyordu.

Memlekette, Cümhuriyet devrinde kurulan basma, pamuklu, yünlü, ipekli, şeker, cam, kâğıd fabrikalarile ihtiyaçlarımızın büyük bir kısmını kendimiz temin ettiğimiz gibi harice de milyonlarca liramızın akıp gitmesine mâni olunmuş, binlerce ameleye iş temin olunmuş, memlekette bir sanayi hayatı yaratılmıştır.

Maarif siyasetimiz

Cümhuriyet hükûmetinin en çok ehemmiyet verdiği işlerden biri de maarif siyaseti olmuştur. Cümhuriyet, memleketin en ücra yerlerine kadar ilim ve irfanı yaymak için hiç bir fedakârlıktan çekinmemiş, maarif bütçelerini seneden seneye arttırmıştır. Bunu anlamak için 1935 - 1940 bütçelerinde maarife ayrılan şu tahsisat cedveline bir göz gezdirmek kâfidir.

Sene	Lira
1935	10,360,000
1936	10,520,000
1937	13,781,000
1938	14,670,000
1939	16,164,400
1940	17,333,329

Hükûmetin maarife ayırdığı bu seneden seneye artan tahsisat ile mütenasip bir surette mektepler ve talebe mikdarı da artmıştır. Bunu anlamak için 1939 senesi maarif bütçesinin Millet Meclisi huzurunda müzakeresi esnasında, zikredilen rakamlara bir göz gezdirmek kâfidir. 1934 senesinde teknik tedrisatta talebe mikdarı 4,000 iken 1938 senesinde bu mikdar 16,754 e baliğ olmuştur. Orta tedrisat müesseselerimize 1934 senesinde devam eden talebe mikdarı 50,000 iken 1939 senesinde (104,000) e, yüksek tedrisatı takip eden talebe adedi 1934 senesinde 4,000 den ibaret iken 1939 senesinde (8,000) e çıkmıştır.

Eğitmen kadrosuna gelince 1938 senesinde mevcud olan 2000 kişilik eğitmen kadrosu 1939 senesinde (4,000) e çıkarılmış ve okutulmakta olan 60,000 köy çocuğu (130,000) e çıkarılmıştır. Fakat eğitmenler 9 - 13 yaşları arasındaki köy çocuklarını okutmakla iktifa etmiyerek okuma yazma bilmiyen 28,000 vatandaşı da okutuyorlar.

1938 senesinde 500 köyde mevcud olan ayni tipte 500 köy okuluna 1939 bütçesinde ayrılan tahsisatla 1,400 köyde daha yeni mektep inşasına muvaffakıyet hasıl olmuştur.

Saltanat hükûmetlerinin 600 senede açabildikleri 4,000 kadar ilkmektebe mukabil 17 senede muasır tedrisat yapılan 8,000 modern ilk mektep inşa edildiğini ve bu mekteplerde okuyan vetan yavrularının bir milyona yaklaştığını söylemek Cümhuriyet rejiminin ilim ve irfan vadisinde attığı muazzam hamleyi ifade etmeğe kâfidir.

Fırat üzerinde güzel köprülerden biri

Yunanistanda üzüm ve incir rekoltesi

İzmir 26 (Akşam) — Atina ticaret ataşeliğimizden alınan bir rapora göre bu sene Yunanistan Sultaniye üzümü rekoltesi 24500 tondur. Girid rekoltesi 20,000, Korent ise 4500 ton olmuştur. Geçen yıllara nazaran rekolte noksan olduğu için alıcılar, şimdiden mühim miktarda mahsul kapatmışlardır. Patras piyasasında Yugoslavya ve İsveç memleketlerine sevkiyat yapılmak üzere üzüm üzerine fazla talep vardır. Bilhassa Yugoslavyaya şimdiye kadar mühim miktarda mahsul sevk ve ihraç edilmiştir.

İncir mahsulüne gelince, Yunan hükûmeti dahilî istihlâke 5000 ton ayırmıştır. Rekolte 25000 ton tahmin ediliyor. İncir ihracatçılar birliği satışlardan fazla kâr temin edilecek olursa, kâr fazlasını müstahsillere tevzi etmeği kararlaştırmıştır.

Cebelüttarık

Akdenizin anahtarı olan bu mevki son kırk sene zarfında çok tahkim edilmiştir

İsviçrede çıkan Gazette de Lausanne gazetesinde yarbay R. F. Cebelüttarık hakkında bir makale yazmıştır. İsviçreli yarbay diyor ki:

«Cebelüttarık şu sırada husust bir ehemmiyet kesbediyor. Küçük bir müstemleke, büyük bir kale olan Cebelüttarık, Akdenizin anahtarıdır. Cebelüttarık'taki bataryalar hâkim oldukça, bazı denizaltılar ve seri hücum botları müstesna İtalyan filosu, ne Alman filosunu takviye edebilir, ne de İngilterenin muvasala hatları üzerinde harekât için Atlântiğe girebilir. Diğer taraftan İngiliz bahrî kuvvetleri Cebelüttarık'ta kıymetli bir istinad noktası bulmaktadır.

Cebelüttarık'ın havadan görünüşü

Bu kayalığın tarihi malûmdur. Vaktile «Aslan Kayası» adile anılan Cebelüttarık sekizinci asırdanberi ilk fatihi olan Zeyyad oğlu Tarık'ın namını taşıyor.

711 senesi ilkbaharında Tarık bu kayayı zapt ve tahkim etmiş ve Mağribîler tarafından burası İspanyanın fethi için üs olarak kullanılmıştı. Cebelüttarık ile Septe arasında boğazın genişliği 14 mildir. Boğazın en dar yerinde derinliği takriben 450 metredir.

Cebelüttarık, ilk fetihten sonra on dört defa muhasara edilmiştir. 1309 senesinde Allonzo Peres de Gurman Cebelüttark'ı zaptetmiştir.

Mağribîler 1315 tarihinde neticesiz kalan bir muhasaradan sonra 1333 de bu kayalığı istirdad etmişlerdir. İspanyolların sonuncusu 1350 tarihinde olmak üzere yaptıkları üç hücum akim kalmıştı. 1411 senesinde yapılan altıncı muhasara Cebelüttarık'ı Fas sultanının hâkimiyetinden Grenata sultanının hâkimiyeti altına koymuştur. Yedinci muhasaranın refine mecburiyet hasıl olmuş ise de 1462 tarihinde yapılan sekizinci muhasara bu kayalığı hıristiyanların eline düşürmüştür. 1469 da Duc de Medina Sidonia Cebelüttarık'ı ilhak etmiş ise de 1479 tarihinde kral Ferdinand ile kraliçe İzabellâ, bu kayalığı İspanyol tacına iade ve raptetmişlerdir.

1540 tarihinde Cebelüttarık Cezair korsanlarının bir hücumunu püskürtmüştür. 16 ncı asırda Daniel Speekle tarafından tahkim edilen Cebelüttarık, zaptı imkânsız bir kale telâkki ediliyordu. Maamafih 24 temmuz 1704 tarihinde İspanya istihlâf muharebesi esnasında ancak üç gün süren bir muhasaradan sonra zaptolunmuştur.

Şunu da kaydetmek icap eder ki, kendi şahsî teşebbüsü ile Cebelüttarık'a İngiliz bayrağını dikmiş olan amiral sir George Rooke Avusturya Arşidükü Şarl hesabına hareket ediyor ve kendi harp gemilerinde Hesse Darmstadt prenslerinden biri tarafından kumanda edilen birçok alaylar bulunuyordu. 1704 de ve sonra 1705 de İspanyolların bu kayalığı geri almak için yaptıkları bütün teşebbüsler akim kalmış ve 1779 - 1783 on dördüncü ve sonuncu muhasara da daha verimli olmamıştır.

Cebelüttarık, hem bir kale, hem de bir deniz üssüdür. Cebelüttarık'ın müdafaa tertibatı ve bilhassa genişliği takriben bir kilometreden ibaret olup Cebelüttarık'ı İspanyaya bağlamakta olan berzahtaki tahkimat hakkında muayyen bir şey neşredilmemiştir. Bilinen yegâne şey, buradaki tahkimatın 1914 harbinden evvel fevkalâde kuvvetlendirildiği ve asrîleştirildiğidir.

Vaktile, en büyük toplar, deniz sathından biraz yukarıya yerleştirilmişti. Fakat 1900 de bu toplar, tepeye, hattâ bazıları tepenin zirvesine konulmuştur. Bu sayede top ateşinin endaht menzili ve kuvveti artmış ve mesafeyi ölçmek için mümkün olan bütün tekemmülât yapılmıştır.

İngiltere o tarihtenberi ve bilhassa son senelerde müdafaa tertibatını modern icabata uydurmak için her şeyi yapmış olması muhtemeldir.

Ayni tarihte deniz üssü, yeni baştan tanzim ve tensik edilmiş, dokların tesis ve inşası için mefkud olan saha, denizden 64 akr yer doldurulmak suretile temin edilmiştir. Burayı dolduracak toprağı temin için kayalığı garpten şark istikametinde kateden bir tünel kazdırılmıştır.

Bir İngiliz akrı 4,400 metre murabbalık bir saha olduğuna göre 64 akr 280,000 metre murabbaı yapar. Doklar, şehrin cenup tarafında denizden doldurulan saha üzerinde tesis edilmiştir.

1911 senesinde bu doklar üç tane olup uzunlukları 450, 550, 850 genişlikleri de 95 kadem idi. En büyük dokta ayni zamanda 4 geminin tamiri kabildi. 105,000 ton su ihtiva eden doku tulumbalar 4 saatte boşaltabilirler. Bu dokların tesisatını 407 kadem uzunluğunda ve 322 metre uzunluğunda iki tamir atelyesi tamamlamaktadır.

Cebelüttarık limanı, 440 akr genişliğinde olup cezir zamanında derinliği 30 kademden aşağı değildir. Liman, cenup ve garp tarafından yeni mendirek ile kapalıdır. Bu yeni mendirek garp istikametinde 4,100 kadem uzatılmıştır. Limanın garbinde münferit bir mendirek, şimalinde de ticaret mendireği mevcuddur. Şehrin en şimal tarafında bulunan eski mendirek ise, 1620 tarihinde İspanyollar tarafından inşa edilmiştir.

Yeni mendireğin zirvesi 102 ayak genişliğinde olup münferid mendirek ile beraber pek sağlam eserlerdir. Ticaret mendireğinden olan münferid mendirek istikametinde amudî bir kol, sonra müvazi beş rıhtım uzamaktadır. Mendireğin kolu ile rıhtımlarında büyük kömür depoları mevcuddur.

Yirmi senedenberi yapılan yeni ıslahat hakkında sarih malûmat yoktur. Asıl kayalık iki buçuk mil uzunluğundadır. Kayalığın şark cephesi fiiliyat itibarile gayri kabili mürurdur. En şimal tarafında bulunan koya, ancak denizden ve yahut dokları bağlıyan tünelden geçilmek suretile gidilebilir.

Kayalığın garp yamaçları, — ki bunun eteğinde şehir kâindir — umumî bahçeler ve atelyeler daha az sarptır. Kayalık, umumiyet itibarile kilsîdir. Kayalıkta, mükemmel sığınak vazifesini görebilecek birçok mağaralar vardır.

1779 - 1783 muhasarasında tamamile harap olan şehir, yeniden inşa edilmiştir. 1911 senesinde şehir 6,595 i asker ve bahriyeli olmak üzere 27,440 nüfusu ihtiva ediyordu. Bu nüfustan 17,818 i İngiliz 3,047 si ecnebi tabiiyetinde idi.

Mahan, bahrî kuvvetin tarihin cereyanında oynadığı role dair yazdığı meşhur eserde Napoléon Cebelüttarık'ı zaptetmek emelini atfediyor. Almanya ve İtalya da ayni emeldedir. İspanya bekliyor. Bir kurşun atmaksızın iki defa Cebelüttarık'ı ele geçirmek fırsatını elde etmiştir. Birinci Jorj, 1718 de «İttifakı murabba» zamanında İspanyaya Cebelüttarık'ı vermeği teklif etmişti. Pitt de 1757 de Minarque adasını istirdat meselesinde yapacağı yardıma mukabil ayni teklifte bulunmuştu. İspanya bunu kabul etmemekle pişman olmuştur.

Raman dağında petrol araştırması devam ediyor

Petrol mıntakasına bir bakış

Hatay (Hususî) — Beşiri mıntakasında bulunan petrol etrafında zaman zaman birbirini tutmayan yazılara tesadüf edildi. Yakın zamanlara kadar ismi bilinmeyen, fakat şimdi büyük bir istikbale kuvvetle namzed olan (Raman dağı) nı görmek üzere yola çıktım. Beşiri civarında otomobilimiz Diyarbakır şosesinden ayrılarak tarlalar arasından geçen bir köy yoluna saptı. Biraz sonra Maymuni boğazındayız. Arazi tamamen çıplak, kayalık ve çorak. İleride mamureye döneceği muhakkak olan ufak bir köyü müteakip petrol mıntakasındayız. Gözlerim ileride, petrol kulelerini ve tesisatını arıyorum ve nihayet kule ve kamplar gözüküyor.

Kamp şefine kendimi tanıttım. Beni büyük bir nezaketle kabul eden bay Galip Alanman bütün tesisatı gezdirmek lûtfunu da esirgemedi. İşçiler mütehassısların nezareti altında bir makine intizamile çalışıyorlar. Ecnebi mütehassıslar yanında bilhassa temayüz eden ve dikkate değer hizmetleri geçen Türk ihtisas erbabı da var. Bay Mustafa gibi...

Dokuz yüz metreye kadar kendiliğinden fışkıran ve tulumbalarla çekilen pekmez koyuluk ve rengindeki petrol evsaf itibarile birinci derecede. Adana petrol arama grupu da buraya nakledilmiş ve şimdi sekiz saatlik üç ekip üzerine çalışıyor. Burada doksan ton sıkletindeki çelik kule zaman kaybedilmemek için sökülmeden yeni sondaj mahalline altına borular konulmak ve arazi tesviye edilmek suretile traktörlerle ve büyük bir muvaffakıyetle çekilmiş. Tesbit edilen diğer noktalarda da yeniden sondajlar yapılacak. Petrolun mikdar ve verim kabiliyetini kati surette tesbit edebilmek için yeniden yapılmakta olan sondajları da beklemek lâzımgeldiğini mütehassıslar söylüyorlar.

Bir numaralı petrol kuyusundan günde otuz ton mikdarında mazot istihsal edilebileceği anlaşılmıştır. Yakında Raman dağında bir tasfiyehane kurulmak suretile petrol istihsaline başlanacağı sanılmaktadır.

Mühendis B. Cevad Taşman ve baş sondajcı

Vilâyetimizin Arsuz nahiyesinde de petrol aramalarına faaliyetle devam edilmektedir.

İzmir çocuk hastanesi

İzmir 26 (Akşam) — İzmir belediyesi tarafından inşa edilmekte olan çocuk hastanesi, yalnız vilâyetin değil, bütün Ege bölgesinin büyük bir ihtiyacına cevap verecektir. Çocuklarımızın sıhhatini korumak için kurulan bu mühim esere «Doktor Behçet Uz çocuk hastanesi» adının konması için Alsancak parti ocağı kongresi heyti umumiyesince bir dilek kararı kabul edilmiştir.

İlâca morfin koymuyormuş

İzmirde morfinleri ayırıp satmaktan suçlu bir eczacı kalfası muhakeme ediliyor

İzmir (Akşam) — Memleket hastanesindeki hastaların ilâçlarına doktor reçetelerine göre konması lâzım gelen morfin ve kokaini muhtelif zamanlarda biriktirerek satmakla mazunun hastane eczacı kalfalarından İbrahimin asliye cezada muhakemesine devam edilmektedir. Dinlenen şahitler, maznunun zabıtaca tutulduğu gün morfin ve kokainlerin aldığı parasını kalorifer sobasının arkasına attığını söylemişlerdir. Bazı doktorlar da verdikleri reçetelere rağmen hastalara verilen kokain ve morfinli ilâçların tesiri görülmediğini söylemişlerdir.

Şahit sıfatile dinlenen eczacıbaşı B. Bedri, kendisinin hâdise ile hiç bir alâkası bulunmadığını, reçetelere göre kokaini ayırarak kalfalara ilâç yapmak üzere verdiğini söylemiştir. İstanbulda bulunan eski eszacı kalfası B. Mustafanın ifadesinin istinabe suretile alınmasına karar verilerek muhakeme başka bir güne bırakılmıştır.

Pamuk mahsulü

Çukurovadan bu yıl 39,000,000 kilo pamuk alınıyor

Adana (Hususî) — Bu yıl Çukurovada çok geniş bir sahada ekim yapılmıştır. 175,506 hektar pamuk yeri hazırlamış bulunan Çukurova çifçis. önümüzdeki istihsal mevsiminde 151,495 balya pamuk alacaktır. İçel vilâyeti ile birlikte alınacak pamuk yekûnu 223,936 hektara baliğ olacaktır. Bu hesaba göre aşağı yukarı 200,000 balya pamuk elde edilmiş olacaktır.

Yani cenup Anadolu topraklarından elde edilecek 1941 pamuk rekoltesi 38,726,000 kilodur.

Diğer taraftan, 490,365 hektar arazide yetiştirilen 35 çeşit mahsulün de 550,718,000 kiloyu bulması kuvvetle memuldür.

Çocuk polikliniği

Çocuk Esirgeme Derneği Beyoğlu kaza kolundan: «Çocuk Esirgeme Kurumu Beyoğlu kaza kolu fakir ve hasta çocukların muayenesi için Beyoğlu Parmakkapı İstiklâl caddesinde No. 69 kaza binası dahilinde bir «Çocuk polikliniği» açacaktır. Salı ve cuma günleri saat 10,30 dan 12,30 a kadar çocuk doktoru Fuat Taneri tarafından müracaat eden fakir ve hasta çocuklara bakılacaktır. Cümhuriyet bayramının birinci günü saat 5 de küşad resmî yapılacak olan poliklinik yukarda yazılı günlerde hasta kabulüne başlayacaktır.

Adanada Maarif bir kitap deposu açtı

Adana (Hususî) — Adanada orta ve ilk tedrisat okullarının kitap ihtiyacı tamamen karşılanmış gibidir. Maarif Vekâletinin açtığı kitap deposu 1,000,000 kitap getirtmiş ve bunları bütün Çukurova ve şark bölgelerine tevzi etmiştir. Kitap deposu bir taraftan perakende kitap satışına da başlamıştır.

AKŞAM

Abone ücretleri

	Türkiye	Ecnebi
Senelik	1400 kuruş	2700 kuruş
6 Aylık	750 »	1450 »
3 Aylık	400 »	800 »
1 Aylık	150 »	— »

Posta ittihadına dahil olmıyan ecnebi memleketler: Seneliği: 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Telefonlarımız: Başmuharrir: 20565 Yazı işleri: 20765 — İdare 20681 Müdür: 20497

Ramazan 27 — Hızır 177

S.	İm.	Gü.	Öğ.	İki.	Ak.	Yat.
E. 11,37	1,17	6,48	9,40	12,00	1,32	
Va. 4,48	6,27	11,58	14,50	17,10	18,43	

İdarehane: Babıâli civarı Acımusluk sokak No. 13

Yeni kitaplar

Osmanlı devletinde son sadrâzamlar

Mümtaz biyografımız B. Mahmud Kemal Inal'ın kıymetli bir eseri

«Osmanlı devletinde son sadrâzamlar» adı altında pek mühim bir eser çıktı. Eseri dikkat ve lezzetle okumağa başladım. Fakat bu kitab Ali Fuad bey merhumun «Rical-i Mühimme-i siyasiye»sinden çok sonra intişar etmiş olduğu için, merhumun, her nedense, temas etmediği veya gizli bıraktığı mühim ve tarihî tedkiklere heveskâr olan gençlerimizce bilinmesi elzem bazı noktaları da tenvir etmiş olsaydı muharririnin derin tetebbü ve tahkiklerinden daha ziyade istifade edilmiş olurdu. Tenvir edilmeleri icabeden meselelerin bir kaçını arzedeyim:

1 — Kitabın altıncı sahifesinde Hariciye müsteşarlığından çıkarılan Âli efendinin büyük elçi olarak Londraya gönderildiğini (Hicri sene 1258) ve orada üç buçuk sene kaldığı yazılıyor. İyi amma, epeyce uzun olan bu zaman içinde Büyük elçi orada hangi meselelerle meşgul olmuştu? Türkiyede vaktile her sanatın ehli vardı. Fakat sonradan bu sanatlar birer birer mahvolmuştur. Bunun yegâne sebebi ecnebi fabrikalarının rekabeti olmuştu. Osmanlı devleti bu ecnebi rekabetinin vahim neticelerinden yerli sanatlarımızı korumak için «Himaye usulü» ile gümrük rüsumunu arttırmak istiyordu. Fakat Osmanlı hükûmetinin bu tasavvurunu fiilî mevkiine çıkarmasına en ziyade İngiltere hükûmeti mümanaat ediyordu. O vakit İngiltere devletinin istediği şekilde bir ticaret muahedesi aktine Babıâliyi icbar için sarfettiği mesaiye mukabil Londradaki Osmanlı büyük elçisi Âli efendi ne yapmıştı? Âlinin siyasi kıymetini bihakkın ölçebilmek için bunu bilmek lâzım değil midir?

2 — Gene Âli efendi Londrada iken İngiltere devleti Kudüste bir protestan kilisesi inşa ettirmek için Babıâliyi iz'aç edip duruyordu. Acaba bu büyük elçimiz bu meseleyi ne suretle idare etmişti?

3 — Gene kitabın altıncı sahifesinde Âli efendinin, zuhur eden Yunan meselesinin hüsnü suretle tesviyesi üzerine, uhdesine vezaret rütbesi tevcih olunduğu yazılıdır. Fakat bu mesele neden ibaret idi? «Rical-i Mühimme-i Siyasiye»de bu husus hakkında hiç bir kelime yoktur. Yeni eserde de birşey yazılmamıştır. Halbuki bu ihtilâf hakkında biraz malûmat verilmiş olsaydı Âlinin vezaret rütbesini yalnız Sultan Abdülmecidin bir teveccühü eseri olmak üzere değil, o işte gösterdiği gayret ve meharetin mükâfatı olarak bilistihkak aldığı sabit olurdu.

Bu ihtilâf Yunan kralı Bavyeralı Oton'un bir gece sarayda davetli bulunan elçiler arasında Osmanlı elçisi Kostaki beye pek ağır bir muamelede bulunmasından doğmuştu. Elçisini, Pireye mahsusan gönderdiği vapurla İstanbula getirten Osmanlı hükûmeti kralın hem Osmanlı padişahına ve hem elçiye tarziye vermesini istiyordu. Fakat kral Oton bu tarziyeye katiyen yanaşmıyordu. İstanbulda bulunan Fransa, Avusturya, Rusya elçileri de işe karışmışlar ve Yunan kralını sahabete başlamışlardı. Bahusus o vakit Atinada Başvekil olan Kolletis, Fransa hükûmetinin talimatile oturup kalkan bir adam olduğu için İstanbuldaki Fransa elçisi bizim Hariciye nazırımızı bu tarizye talebinden vaz geçirmek için iknaa çalışıyordu. Fakat Babıâli Yunan kralını tarziye vermeğe mecbur etmek için bazı zecri tedbirler ittihazını kararlaştırmıştı.

Nihayet ardı arası kesilmeyen keşmekeşlerden sonra Babıâli Kostaki beyi tekrar elçi olarak Atinaya göndermeğe ve kralın hem sultan Abdülmecide bir tarziye mektubu takdim etmesine ve hem elçimize tarziye vermesine muvaffak olmuştur. Bununla beraber bu işdeki muvaffakıyeti yalnız Âli paşanın gayretine hasretmeği haklı bulmuyorum. Çünkü bu işde bütün Devlet erkânı büyük bir azim ve celâdet göstermişlerdi.

4 — Kitabın 9 ncu sahifesinde: «Âli paşa (1852 - 17 zilhicce 1268) de yalısında ehibbasile görüşürken baş mabeyinci gelip mühürü hümayunu aldı.» denilmiş ve ondan sonra Başvekil Arifi paşanın ifadesine atfen bu azil Kudüs meselesi intaç ettiği ilâve edilmiştir.

Ali Fuad bey merhum «Rical-i Mühimme-i siyasiye»sinde Âli'nin bu birinci sadaretinden ne için azledildiğini yazmamıştır. Yeni eserde de bu sebep son derece kısa olarak bildirilmiştir. Halbuki bu meselenin siyasi tarihimiz bakımından pek ziyade ehemmiyeti olduğu aşikârdır. Çünkü ileride Rusyaya ilânı harb etmekliğimize sebep olmuştur. Âli paşa sadaretde iken İstanbulda Fransız elçisi bulunan Marki dö la Valet lâtinlerin «Mahfazat-ı mübareke» nin tasarrufu hakkında istedikleri fermanı (9 şubat 1852) Fransada Cümhurreisi Lui Napolyon'un müsirrane talebine göre verdiği halde, biraz sonra bunu haber alan ve küplere binen Rusya Çarı birinci Nikolanın emrile İstanbuldaki elçi Titof'un Babıâliyi tazyık ve talebi üzerine de Rumlara lâtin papaslarına verdiği nâkız diğer bir ferman vermişti: (Mart 1852)

Âli paşanın, çok geçmeden ortaya çıkacağı muhakkak olan bu iki yârlülüğün sebep olacağı dağdağalı velvele ve müşkülâtı herkesten iyi takdir etmiş olacağına şüphe yoktur. Fakat hangi mecburiyetle bunu yapmıştı? Acaba bu meseleyi harp vesilesi ittihaz edeceği muhakkak olan Rusya Çarı Nikolanın sultan Abdülmecide gönderdiği «Name-i İmparatori» üzerine o fermanı yazdırmağa Âli paşayı padişah mı mecbur etmişti? Yoksa bu oyunu ileride Napolyonla Nikolayı kutuşturmak ve çarpıştırmak için kurnaz sadrâzam kasden mi oynamıştı?

Bu meselenin gizli ve ince tarafları hakkında muharririn hepimizden ziyade vukufu olacağında şüphem yoktur. O sebeple kitabta bu meselelerine biraz daha etraflı malûmat verilmesini beklerdik

5 — Osmanlı Hariciye Nezaretinin ecnebi memleketlerinde bulunan kendi sefirlerile muhaber elerinde ve Nezaretten İstanbuldaki ecnebi elçilerine gönderilen takrirlerde daime türkçe kullanıldığı halde türkçenin yerine fransızca dilinin kabul edilmesine Âli paşanın Hariciye nazırlığı veya sadareti zamanında mı karar verilmişti? Bunun sebebi ne idi?

Acaba Parise, Londraya, Viyanaya, Atinaya, Berline elçi sıfatile gönderdiğimiz Kalimaki, Kostaki, Aleko, David oğlu Karabet... gibi Osmanlı elçilerinin muhaberelerinde bir kolaylık gösterilmek mi istenilmişti? Kitabın bu mühim işi de tenvir edeceğini bekliyorduk.

6 — Pariste 1781 senesi iptidalarında teşekkül eden ihtilâlci komün idaresi sebebile Âli Paşanın «Komünizm» ve «Birinci enternasyonal» hakkında vilâyetlere gönderdiği umumi tahriratı merhumun o mesleği nasıl gördüğünü ve nasıl muhakeme ettiğine dair mühim bazı düşünceleri muhtevidir. Binaenaleyh kitabının bir tarafında bu vesika için de bir yer verilmiş olsaydı Âli paşanın kadrü kıymetini tebcile biraz daha hizmet edilmiş olurdu.

Profesör,
Mehmed Ali

En güzel içtimaî yardımlardan biri olan Fitrenizi verecek yer aramayınız. Umumî emniyet ve istikbal için çalışan karşınızda Türk Hava Kurumu var.

İzmirde Kızılay haftası

İzmir (Akşam) — Kızılay haftası münasebetile İzmir cümhuriyet meydanında Atatürk heykeli önünde bir tören yapılmıştır. Kızılay İzmir merkez heyeti azası, Maarif müdürü, mektepler müdür ve başmuallimleri, talebeler ve halk törende bulunmuşlardır. Müzikanın çaldığı İstiklâl marşı, talebe ve halk tarafından bir ağızdan söylenmiş, sonra kız lisesi talebesinden Müzaffer Pakkan tarafından Kızılayın harp ve sulh zamanlarında, felâket anlarında yaptığı büyük yardımları tebarüz ettiren bir nutuk söylenmiş ve bütün yurttaşlar, Kızılaya aza olmağa davet edilmiştir. Atatürk heykeline çelenkler konmuş ve bir geçid resmi yapılmıştır. Yukarıdaki resimde, törende bulunan talebeden bir kısmı görünüyor.

HER AKŞAM BİR HİKÂYE

Kırmızı entarili kız

Saminin ilk gençlik hatıraları arasında kırmızı entarili, sarışın bir kızın büyük bir rolü vardı. Ateş rengindeki basma entarisi, lüle lüle ve mısır püsküllü sarısında saçları ile bu çaçaron mahalle kızı Saminin yirmi yaşına aid biricik hatırası idi.

İlk aşk kelimelerini Sami ona söylemişti. Lâkin Ayşe, yani kırmızı entarili kız bu sözler üzerine arsız arsız dilini çıkarıp, çilli yüzünü buruşturarak onun yanından uzaklaşmıştı.

Çocuklukları ayni mahallede geçmişti. Bu mahalle İstanbulun pek kenar semtlerinden birinde idi. Ayşeler o zaman etrafı çitle çevrilmiş büyük bir bahçenin içindeki harap bir evde otururlardı.

Sami bugün bile kırmızı entarili kızın bu dikenden çitin bir tarafından öteki yanına genç bir maymun mehareti ile nasıl aştığını hatırlardı. Ayşe o zaman bütün semt çocuklarını susta durdurmuştu. Lâkin yaşlieriedikçe yavaş yavaş duruluyordu. Çok zeki bir kızdı. Köşedeki mahalle mektebini bitirdikten sonra babasının tanıdıkları onu maarif mektebine yerleştirmişlerdi. Lâkin o gene haşarılıklarına vakit bulabiliyordu.

Şimdi Sami onu düşünürken kendi kendine soruyordu: Çok güzel bir kız mı idi? Hayır... Lâkin pek alımlı, pek fettan, pek bilgiç bir şeydi. Son zamanlarda aralarındaki muhabbet bisbütün artmıştı. Artık kırmızı entarili kız Saminin herkesten gizli olarak kendisine söylediği sözlere karşı kırmızı sivri dilini çıkarıp, çilli yüzünü buruşturarak, alev rengi eteklerini dalgalandıra dalgalandıra yanından kaçmıyordu. Dalgın dalgın onu dinliyordu. Bazan yanyana kereviz ve havuç kokan bostanların arasındaki dar yollardan ilerliyerek deniz kenarına kadar uzanırlardı. Orada sahilde minimini çardaklı bir kahveye otururlardı.

Şarkılar ve kokular insana bunları ilk defa duydukları günleri hatırlatırmış. Saminin burnuna bostanların o kendine mahsus kokusu geldiği zaman gözlerinin önünde daima kırmızı entarili sarışın bir kız canlanırdı.

Seneler geçtiği halde Sami bu eski hatıranın başının içinden çıkmamasına hayret ediyordu. Acaba şimdi kırmızı entarili kız ne olmuştu, kim bilir?.. Yalnız onun hakkında uzaktan uzağa bazı şeyler işitmişti. Okumağa devam ettiğini, eski yaramazlığından eser kalmadığını, durgun, ince bir kız olduğunu duymuştu. İşte bu kadar... Ondan sonra Ayşe hakkında hiç bir şey işitmemişti.

Saminin daima merak ettiği bir şey vardı. İlk gençlik çağının bütün ateşile kırmızı etekleri arkasından koştuğu o delibaş kız acaba kendisinin hislerinin derinliğini anlamış mı idi?.. Sami buna hiç ihtimal vermiyordu.

***

O gece Sami bir arkadaşının evinde akşam yemeğini yedikten sonra sokağa çıktı. Ilık bir gece idi. Canı biraz yürümek istiyordu. Caddeler henüz pek o kadar tenhalaşmamıştı. Sami bir dükkânın önünden geçerken birdenbire gözüne mühim bir şey ilişmiş gibi duraladı. Burası bir moda mağazası idi. Gayet şık kadın eşyası satılan bir yerdi. Dükkânın kepenkleri yoktu. Yalnız kapısı kapanmıştı. Camekânında da bir lâmba yanıyordu.

Bu vitrinde Saminin dikkatini üzerine çeken, bir sürü kadın eşyası arasında oturan büyük bir bebekti. Bu bebek alev rengi bir entari giymiş, mısır püsküllü sarısındaki saçları lüle lüle bir genç kızdı.

Sami sonsuz bir şaşkınlık içinde dikilekalmıştı. Mesele bu bebeğin kırmızı bir entari giymesinde ve sarı saçlarının lüle lüle olmasında değildi. Onu bu derece hayrete düşüren şey camekân içindeki bebeğin Ayşenin on sekiz yaşındaki haline aynen benzemesi idi. Bebekle Ayşenin çehreleri arasında küçük bir fark bile yoktu. Yalnız yüzündeki çiller eksikti. Sanki bu bebek kırmızı entarili kızın vaktile çıkardığı bir resme bakılarak yapılmıştı.

Eğer dükkân kapalı olmasaydı Sami içeri girecek ve bu bebeği satın alacaktı. Lâkin ne yazık ki dükkân kapalı idi.

Bir an içinde sanki bebeğe âşık olmuş gibi idi. Şu vitrinin önünde vaktile kırmızı entarili kızla bostanlar arasından geçerken duydukları kereviz ve havuç kokusunu âdeta hissediyordu.

Evine döndü. Gece rüyasında bir sürü bebek gördü. Hepsi kırmızı entariler giymiş, mısır püsküllü regindeki saçlarını lüle lüle sarkıtmış bebekler...

Ertesi günü ilk işi moda mağazasına gitmek oldu. Dükkânda daha bir çok bebekler vardı. Fakat Sami tezgâhtaki genç kıza:

— Ben, dedi, şu kırmızı entarili bebeği satın almak istiyorum!...

Bebeği kâğıda sardırtırken Sami sordu:

— Bunları kim yapıyor?.

Tezgâhtar kız gülümsedi:

— Bizim mağazanın sahibi... dedi. İşte bakınız kendisi merdivenlerden iniyor...

Mağazanın yukarı katile, zemin katını birbirine birleştiren merdivende uzun boylu şık bir kadın görünmüştü. Bir an içinde kafasında bir şimşek yanıp söndü. Bu, merdivenlerden inen kırmızı entarili kız mı idi? Eski sarı saçlar şimdi tamamile beyazdı. Kırmızı entarinin yerine üzerinde şık bir siyah elbise vardı. Gözler ayni gözlerdi.

Mağazanın ortasına doğru ilerledi. İçeriden vitrine şöyle bir baktı. Sonra tezgâhtar kıza sordu:

— Kırmızı bebek satıldı mı?

Kız:

— Evet... Bey aldı!..

Bir an onunla göz göze geldiler. Ayşe durakladı.

Sami ona:

— Bebek son derece sanatkârane yapılmış... dedi, yalnız yüzünde çilleri eksik...

Birbirlerinin gözlerinin içine baktılar. Gülümsediler...

Hikmet Feridun Es

ANKARA RADYOSU

29 teşrinievvel salı öğle ve akşam

12 Uvertürler, (Pl.), 12,15 Millet meclisinden naklen neşriyat, 13,30 Ajans haberleri, 13,50 Hafif program (Pl.), 14,45 Ankara şehir hipodromundan naklen neşriyat: Geçid töreni, 18,03 Cümhuriyet bayramı piyangosunun 19 mayıs stadında çekilişinin neşri, 18,40 Çocuk esirgeme kurumu adına kurum reisi Kırklareli mebusu Dr. Fuad Umay tarafından konuşma, 19 Çocuklara karagöz, 19,30 Haberler, 19,50 Radyo küme heyeti, 20,15 Radyo gazetesi, 20,45 Temsil, 21,30 Konuşma, 21,50 Salon orkestrası, 22,30 Haberler, 22,50 Dans müziği (Pl.),

30 tevrinievvel çarşamba sabahı

8 Program, 8,03 Hafif müzik (Pl.), 8,15 Haberler, 8,30 Hafif müzik (Pl.), 8,50 Ev kadını, 9 Halk havaları, 9,30 Mali konuşma, 9,50 Karışık program (Pl.), 10,20 Cümhuriyet devrinde maarif, Maarif müsteşarı tarafından, 10,40 Rumeli ve pehlivan havaları, 11 Cumhuriyet naftasının 17 yıllık başarıları (Konuşma) 11,20 Saz eserleri şarkı ve türküler.

BAYRAM ÇOCUKTA NEŞEYİ DOĞURAN EN İYİ VASITADIR!

Çocuklarınızın BAYRAMlıklarını hazırlarken ULUSUN yardım ve şefkatine muhtaç yavruları da sevindirmek için Çocuk Esirgeme Kurumuna yardımda bulunmanızı Kurum sayğıyla diler.

★ Güreş federesyonundan: Türkiye grekorumen güreş birincilikleri müsabakalarına 30 birinciteşrin çarşamba günü saat 17,30 da Beyoğlu Halkevi salonunda başlanacaktır. Müsabakalar için icab eden bütün tertibat alınmıştır.

AKŞAM SPOR

Mühim bir futbol turnuası

Uypeşt, Gradyanski, Fenerbahçe Galatasaray ve Beşiktaş kulübleri arasında yılbaşında büyük bir turnuva yapılıyor

Yılbaşı turnuvasında Macar ve Yugoslav muhteliti ile karşılaşacak olan İstanbul muhteliti

Yılbaşı tatili dolayısile İstanbul beden terbiyesi direktörlüğü tarafından futbol meraklılarını çok fazla alâkalandıracak zengin bir spor haftasının tertibi tekarrür etmiştir. Evvelce bildirdiğimiz gibi Macaristanın Uypeşt takımı İstanbul bölgesine, Yugoslavyanın Gradyanski takımı Fenerbahçe klübüne müracaatla şehrimize gelmek istediklerini bildirmiş bulunmaktadırlar.

Bu iki meşhur klübün müracaatları tedkik edilmiş ve ayrı, ayrı tarihlerde gelmek istemelerine rağmen bu tarihlerin biribirine yakınlığı ve yılbaşı tatiline tesadüf etmiş bulunması dolayısile her iki takımın birden şehrimize celbedilerek Fenerbahçe, Galatasaray ve Beşiktaş klüplerinin de iştirakile seri halinde turnuva maçları yapılması düşünülmüştür.

Her iki klübe 21 kânunuevvelden 2 kânunusaniye kadar şehrimizde bulunarak turnuva maçlarına iştirak etmeleri için mektupla müracaat edilmiştir. Macar ve Yugoslav klüplerine yapılan bu teklifler kabul edildiği takdirde yılbaşını çok zengin bir spor haftası halinde geçirmemiz imkân dahiline girmiş olacaktır.

Yapılan programa göre 22 ve 29 birinci kânun tarihlerindeki lig maçları iki hafta müddetle tehir edilecek ve iki ecnebi ve üç yerli klübün iştirakile beş klüb arasında 21. 22, 28, 29 birinci kânun cumartesi ve pazar günleri ve yılbaşı tatili olan 1 ikinci kânun çarşamba olmak üzere 5 gün devam edecek turnuva maçları yapılacaktır. Bu karşılaşmaların mali şeraitleri İstanbul beden terbiyesi müdürlüğü ile Fener, Galatasaray ve Beşiktaş klüpleri arasında kararlaştırılacaktır.

Bu turnuva maçlarına Fener, Galatasaray ve Beşiktaş klüpleri ayrı, ayrı her iki ecnebi takımı ile oynayacakları gibi, Macar ve Yugoslav takımları da biribirile karşılaşacak ve en son olarak da Uypeşt ile Gradyanski muhteliti İstanbul muhteliti karşısına çıkacaktır.

Klüplerimizin Avrupanın en iyi takımları meyanında ismi geçen bu iki ecnebi takımı ile karşılaşması bile spor muhitinde bir hâdise olacak iken, sahalarımızda şimdiye kadar tesadüf edemediğimiz iki ecnebi takımının biribirile karşılaşması ve ayrıca bu iki takımın muhtelit yaparak İstanbulun en seçkin futbolcüleri karşısına çıkarılması yılbaşı tatilinin çok enteresan spor tezahürleri arasında geçeceğine delildir. Yalnız lig maçlarına inhisar eden futbul karşılaşmalarını böyle zengin bir spor organizasyonu hazırlayarak canladırmağa çalışan idarecileri tebrik ederken klüplerimizin de sporcu halkımızı düşünerek maddi menfaatlerinden fedakârlık ederek bu organizasyonun kuvveden fiile çıkmasında yardım etmelerini temenni ederiz.

Boks sporumuz yeniden canlanıyor

Mütareke yıllarında hemen hemen memleketin her köşesinde süratle taammüm etmiş bulunan boks sporu son senelerde akla bile gelmemeğe yüz tutmuştu. Geçenlerde boks ajanlığının tertip ettiği büyük müsabakayı seyredenler ve bu sporla hevesli bulunanlar memlekette boksa teşne bir kütlenin mevcudiyetini yakinen gördüler ve anladılar ki bu şubenin iyi tanzim edilmesi halinde vatanın her köşesinde ümid edilmeyen istidadlar gene belirerek gene bir seri boks müsabakalarına şahid olacağız. İşte bu şubenin canlanmasını candan arzu eden ve Halkevlerimizin en başında verimli adımlarla ilerleyen Beyoğlu Halkevinin spor şubesini idare edenler birkaç zaman evvel kendi salonlarında yapılan boks organizasyonuna karşı olan alâkayı takdir ederek bu şubenin süratle harekete geçmesi için eski şampiyonlardan ve değerli spor adamlarımızdan boksor büyük Kemali kendilerine boks muallimi tayin etmişlerdir. Boksör Kemalin bu haftadan itibaren başlayacak olan mesaisi sonuñda memlekette ve bilhassa İstanbulda gene birçok zinde, yumruğu kuvvetli ve en nihayet tam sporcu bir kütle ile karşılaşacağız. Beyoğlu Halkevinin bu seneki zengin programında bu şubeye büyük bir yer vermesini şayanı takdir buluyoruz. Halkevindeki çalışmalara bugünden itibaren başlanacak ve her ay birer boks müsabakası tertib edilerek yeniden hararetli boks karşılaşmalarına şahid olacağız.

Beyoğluspor - Beşiktaş bugün karşılaşıyor

Lig maçlarında yaptıkları muvaffakiyetli müsabakalarla nazarı dikkati celbeden Beyoğlu spor bugün Şeref stadında lig lideri Beşiktaş klübü ile hususi bir müsabaka yapacaktır.

Saat 15 de başlayacak olan bu müsabakaya her iki takım da tam kadrolarile çıkacaklarından karşılaşmanın çok sıkı olacağı tahmin edilmekte ve Beyoğluspor'un Beşiktaş karşısında alacağı netice merakla beklenmektedir.

Matbuat takımı, Fenerbahçe mütekaidlerile karşılaşacak

Matbuat takımı başkanlığından: 30 teşrinievvel 940 çarşamba günü saat 1,30 da Fenerbahçe stadında Galatasaray - Fenerbahçe maçından evvel takımımızla Fenerbahçe tekaüd takımı arasında bir maç yapılaçaktır. Arkadaşların çarşamba saat bir de futbol levazımlarile beraber Fenerbahçe stadında bulunmaları rica olunur.

AŞIK GARİP

Tefrika No. 114 — Yazan: İSKENDER FAHREDDİN

— Sayıyorum işte. Fazla durmağa vaktim yok.

Çallı Mehmed altınları görünce gevşeyivermişti. Kâfir şeyin yüzü ne sıcak, rengi ne çekiciydi ya!

Yusuf altınları sayarken, Mehmed:

— Peki... dediğin olsun.

Diye mırıldandı. Çallının o güne kadar elli altını bir arada gördüğü vaki değildi. Altınlar minderin üstünde küçük bir yığın teşkil ediyordu.

Yusuf:

— Bunları Akbıyıktaki Sakızlının meyhanesinde mi yiyeceksin?

Diyerek, tekrar kemerini beline takmıştı.

Mehmed sevinçle sordu:

— Akbıyıktaki Koço hâlâ sağ mı?

— Onu öldü mü sanıyordun? Elbette sağ. Kemerleri dolgun gelen Türk denizcilerini, süt sağar gibi, sağıp duruyor.

Târa hayretle esirciye dönerek:

— Haniya İstanbulda içki yasağı vardı? dedi - Sen meyhaneden bahsediyorsun. Bu nasıl yasak?!...

Yusuf göbeğini hoplatarak gülmeğe başladı:

— A yavrum, şu sarı altıncıkların, girdiği yerde, yasak değil, şeytan bile barınamaz. Koçonun meyhanesi şimdi gûya bir kahvehanedir amma, parası olana göre değil. Alt katında (Sarı kız)dan istediğin kadar içebilirsin!

— (Sarı Susam) orada oynuyor mu gene?

— Koço ondan ayrılır mı hiç? (Sarı Susam) olmasa, Akbıyık meyhanesine kim uğrar?

Esirci Yusuf, Tilos yıldızını sardı, başını örttü. Odanın içinde şöyle bir gezdirdi:

— Bu ne boy, bu ne bakış, bu ne endam, yarabbi!

Diye söylenerek — Çallı altınları sayarken — kapıdan çıktı.

Zehra sordu:

— Şimdi nereye gideceğiz?

— Vakit geçirmeğe gelmez. Hemen Kılıç Ali paşanın konağına...

— Paşa acaba beni beğenir mi dersin?

— Senin gibi bir meleği kim beğenmez! Bakacak vaktim ve müsaid yerim olsaydı, seni kendime ayırırdım.

Zehra, biran için böyle bir ihtimali düşünerek titredi. Zira esirci Yusuf hiç bir kadının tahammül edemiyeceği çirkin erkeklerden biri idi.

***

Aradan yıllar geçince..

Âşık Garib Aslan dedenin kahvehanesinden ayrılmıyordu. Zeyrek semti onun yüzünden şenlenmiş, kalabalıklaşmıştı.

Garib, Târayı çoktan unutmuştu. Günün birinde Çallı Mehmede rastladı. Mehmed sarhoşlukla:

— Onu ben kaçırmıştım. Paraya ihtiyacım vardı. Esircilere sattım ve elli altın aldım, dedi.

Âşık Garib:

— O, benim hakkımdı. Aldığın paranın hiç olmazsa yarısını bana vermeliydin. Sen her zaman para kazanabilirsin.. burası senin memleketindir. Fakat ben İstanbulun yabancısıyım. Buraya ne maksadla geldiğimi de biliyorsun! Eğer Tilos yıldızını candan sevdiğine inansaydım, seni affederdim. Madem'ki esircilere sattın. Bari aldığın paradan bana da hisse ver!

Deyince, Çallı Mehmed ağlamağa başladı:

— Aldığım altınların hepsini (Sarı Susam) a yedirdim, Resulcüğüm! Bugün cebimde ekmek alacak bir akçem yok. Bana biraz yardım et.. üç gündür kursağıma şaraptan başka bir şey girmedi. Bugün onu da bulamadım.. açım.

Âşık Garib, bu eski denizci arkadaşına acımıştı. Kendisine hem bir mikdar para verdi, hem de karnını doyurdu.

Çallı Mehmedin, lâf arasında (Sarı Susam) dan bahsetmesi, Âşık Garibin — nasılsa — birdenbire eski hatıralarını uyandırmıştı.

Çallıya sordu:

— Ne diyorsun, Mehmed? Koçonun meyhanesinde o güzel kadın hâlâ yaşıyor mu?

— Ah, o ne canı çıkmaz kâfirdir. Yaşı otuza geldi. Hâlâ civelek mi civelek.. şakrak mı şakrak.. hele eski fettanlığı, eski düzenbazlığı şimdi bin kere, yüz bin kere artmış. Benim başımı yakan, beni bugün namerde muhtaç eden, şu hale düşüren o kaltak değil midir!

— Yazık be! Demek ki, Târadan aldığın paraları o fettana yedirdin öyle mi?

— Ne yapayım? Târa da güzel kadındı amma, bende gönlü yoktu. Eskidenberi (Sarı Susam) da gözüm vardı.

— Hevesini alabildin mi bari?

— Ne gezer! Bugün yarın.. bugün yarın diyerek, paralarımı çekti durdu. Bir gececik olsun meyhaneden ayrılamadı. En büyük kazancım, her gece — paralar suyunu çekinceye kadar — meyhanede onunla başbaşa şarap içmek oldu.

— Eh, bu da yeter sana! Ondan ötesi hayvanlaşmak demektir.

— Kâfir karı, kendisini öyle pahalıya satıyor ki... Eğer onu dışarda ele geçirsem, dişlerimle didiklıyeceğim.

— Bence doğru değil. O gibi kadınlar, uzaktan gösterişleri güzel zakkum gibi zehirli çiçeklere benzerler. Onları sadece seyretmeli... Fakat, koklamamalı.

— Koklamamak insanın elinde değil, Resulcüğüm! İnsan birkaç kadeh içtikten sonra, müvazenesini de, muhakemesini de kaybediyor. Gözleri kararıyor.. ne yaptığını bilmiyor.

— Gene eskisi gibi çok mu içiyorsun?

— Paraları yerken çok içiyordum. Meyhaneden güneşle beraber çıkıyordum. Paralar suyunu çekince, (Sarı kız) ın yüzünü görmez oldum. Arasıra bizim moruktan biraz para tırtıklayabilirsem, derhal soluğu meyhanede alıyorum amma, Koçonun meyhanesine uğradığım bile yok.

Bu sözleri uzaktan dinliyen Aslan Dede, nihayet dayanamadı, yavaş yavaş yürüyerek, tezgâh başından Resulün yanına geldi. Aslan Dede, Çallı Mehmedi birkaç kere görmüş ve kendisinden hoşlanmadığı için, Resulün onunla sıkı fıkı konuşmasından kuşkulanmıştı.

— Neler konuşuyorsunuz, çocuklar? Eski çapkınlıklarınızı mı anıyorsunuz?

Dedi ve yanlarına oturdu.

Âşık Garib birdenbire sustu. O, ihtiyar kahveciyi baba gibi sayardı. Gülerek cevap verdi:

— Mehmedin buraya ayağı düşmüş de, beni hatırlamış, uğramış Dedeciğim. Şimdi neredeyse gidecek.

Aslan Dede, Mehmede döndü:

— Donanma hazırlanıyor. Denizcilerimiz Korfo adasına gidecekler. Akdenizde gene cümbüş var. Senin gibi yiğitlere böyle bir zamanda İstanbul sokaklarında dolaşmak yaraşır mı?

Çallı Mehmed önüne bakarak mırıldandı:

— Zaten eninde, sonunda gene oraya baş vuracağız. Fakat bu sefer, eski seferlere benzemiyor, Aslan Dede! Sarhoşluğile tanınmış olan denizcilere kadirgalarda yer vermiyorlar.

— Adam sen de. Bu da derd mi? Sen denizlerin eski kurdusun! Elbette birinde olmazsa ötekinde yer bulur, gene sefere çıkarsın! Her halde yeni bir muharebe hazırlığı varken, senin buralarda dolaşman hem ayıp, hem de günahtır. Donanmamızın senin gibi eski denizcilere her zaman ihtiyacı olsa gerektir.

— Sarhoşluğumu hiç kale almıyorsun, Aslan Dede! Ben donanmada Hamza, Aydın, Mahmud reislerden başkasının teknelerinde çalışamam. Onlar da bana: «Sen adam olmazsın! Allah canını meyhanelerde alacak senin!» diyorlar ve gemilerinin semtine uğratmıyorlar.

Aslan Dede, Mehmedi Âşık Garibin yanından uzaklaştırmak için:

(Arkası var)

Esrarlı Yüzük

Tefrika No. 143 — Nakleden: (Vâ - Nû)

Masumenin babasından âlicenaplık bekliyeceğiz; gasıb ve sahtekâr insana karş. ise elimiz kolumuz bağlı, gözümüz, kulağımız tıkalıdır. Anlıyor musun ki öldürülen aşkımı, senin yaşayan aşkına kurban ediyorum. Masumeyi alman için bir çekil bulmalı... Göz önünde bulunduracağımız başka bir mesele var: Bu kız, babasını mahveden bir ailenin yani bizim içimize girmek isliyecek midir bakalım... Hattâ babasının mücrim olduğuna kanaat getirse bile, kendisini mahvettiğimiz takdirde, bunu iyi bir hareket telâkki edecek midir?

Delikanlı, hazin hazin içini çekti:

— Ah, anneciğim... Haklısınız... Siz, harikulâde bir kadın olmakla beraber, çok akıllı ve hassas bir insansınız... Size hudutsuz emniyetim var... Nasıl dilerseniz öyle hareket ediniz.

Ayağa kalktı.

Annesini kucakladı.

Sonra demir parmaklığa doğru yürüdü.

Oradan kayalara geçti. Masume ile son görüştüğü yere gitti

Düşünceliydi.

Arkasına baktı.

Annesinin kendisini görmediğine kanaat getirince, kayaları tırmanmağa başladı. Kalbi çarpıyordu. Bu tehlikeli yükselişten korktuğu için değil. Belki de sevgilisini tekrar görecekti.

Parmaklarile taşların oyuklarını, koğukların tutuyor, tırmanıyordu. Başı en tepeye vardığı zaman, gözlerile etrafı araştırdı. Masumenin ekseriya oturduğu köşeye baktı.

«— İzmirdedir... — diye düşünüyordu. — Benim de burada olduğumu biliyor. Şayet beni hâlâ sevmekte devam ediyorsa buraya gelecektir.»

Tahmininde yanılmamıştı.

Masume hakikaten oradaydı.

Hayri onu gördü ve hayatının en heyecanlı dakikalarından birini yaşadı. Bütün maneviyatını saran bu kızın güzel hayali, bir anda, karanlık odaya giren ziya gibi benliğini doldurdu.

Bir hamle daha...

Başı dönerek, kayalar üzerinde bir hamle daha yaptı.

Genç kız da onu gördü.

Ve heyecanla haykırarak:

— Çıkmayın, çıkmayın...

Ses vazıh şekilde kulğına kadar gelmediği için, Hayri sevgilisinin ne dediğini, sözlerinden ziyade işaretinden anladı.

Geçen sefer oturduğu yere gene ilişti.

Cebinden bir portföy çıkardı. Bunun içinde son ayrılışları esnasında Masumenin verdiği çiçek vardı. Kuru bir çiçek.

Gösterip sordu:

— Hatırlıyormusunuz?

Genç kız:

— Beni hâlâ seviyor musunuz? - diye kalbini bastırdı.

— Elbet... Peki, siz, Masume?

— Böyle bir suali nasıl sorabilirsiniz?... Evet, sizi seviyorum... Sevmeseydim yaşayabilir miydim?..

Bu son cümleyi söylerken öyle büyük bir coşkunluk göstermişti ki...

Hayri:

— İztırab mı çektiniz? - diye sordu.

— Ne iztıraplar.

Delikanlı hayretle baktı. Sevgilisinin azap çektiğini sanmıyordu. Masumeye dikkatle baktı. Zayıflamıştı. Eskiden sade neşe ifade eden çehresinde şimdi hüzün gölgeleri de belirmişti.

Masume:

— Nasıl iztırab çekmem... — dedi. — Sizin esrarlı bir şekilde buradan uzaklaşmanız esnasında ne davalar, ne neşriyat bahusus ne tevatürler oldu

Erkek, acayip bir tavırla:

— Peki amma, babanız bütün mücadelelerden galip çıktı.

— ...

Kız, bu söze cevap vermedi. Ancak şöyle dedi:

— Bu hadiseler annemi öldürdü... Şayet sizi düşünmeseydim ben de ölürdüm...

Hayri, çekinerek:

— Her hlade benden şüphe etmemişsinizdir.

— Hayır, Hayri... Bir dakika bile böyle bir şey aklımdan geçmedi... Fakat...

— Fakat ne?... - diye kekeledi.

— Garip seyahatinizden ne gibi bir kanaatle dönecektiniz?... İşte bu düşünce beni perişan ediyordu... O seyahatte size fikren bile refakat edemiyordum.

— İşte aşkımla beraber dönüyorum.

— Ne mesudum... Yeni yeni düşünceleriniz, kanaatleriniz yok mu?

Nüfuzlu gözlerini delikanlıya çevirdi.

Erkek, başını döndürmek mecburiyetinde kaldı.

— Cevap vermiyorsunuz, Hayri?

— Bizi biribirimizden ayıracak hiçbir şey keşfetmedim...

— Sahi mi?...

Neşe içindeydi.

Erkek, kızın kendini ne kadar sevdiğini, bu ayrılık zamanlarında ne müthiş ıztıraplar çektiğini anladı.

— Ah Masumeciğim... Görüyorsunuz ki gene buraya geldim, karşınıza çıktım... Şayet sevişmemiz örfen, ahlâkan yasak edilmiş bir şey olsaydı size tekrar görünür müydüm?

— Fakat anneniz?

— Annem, sizin de anneniz olacaktır ...Onun için şu dünyada yegâne gaye bizim saadetimizdir...

Masume konuşmak istiyordu. Lâkin heyecanı mani oldu. Gözlerinden yaşlar süzülüyordu.

Nihayet dudakları titriyerek dedi ki:

— Annemle aralarında cereyan eden vakadan dolayı acaba zavallı anneciğimi affetti mi?...

Hayri, sevgilisini tatmin ve temin etti.

Mahud balo gecesi şimdi ne kadar uzaklardaydı... Iztıraplarının başlangıcı işte o geceydi. O yumuşak başlı Lâtife hanım kim bilir nasıl esrara birdenbire vakıf olmuştu da böyle birdenbire isyan etmişti. Hayri bunları düşünerek hayalâta daldı.

— Annenizin hatırasına hepimiz hürmet ederiz... O derin bir merhamete de lâyıktır! - dedi.

Bu cümleleri, aklından geçen düşüncelerin neticesi olarak söylemişti. Muhatabı üzerinde ne gibi bir tesir bırakacağını düşünmemişti bile...

Kız, hayretle:

— Merhamete mi lâyık?...

— !

(Arkası var)

Başvekilin Cümhuriyet bayramını açış nutku

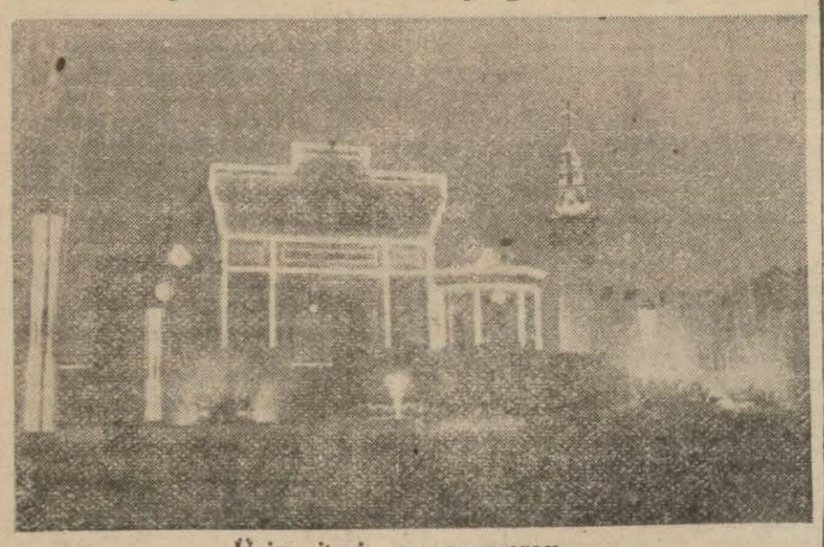

Üniversitenin gece manzarası

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Dünyanın karanlık, karışık hali karşısında, millî birliğin güvenli ve hür havası içinde yaşayan Türk milletine büyük bayram kutlu olsun.

Bu mesud anda, Cümhuriyetimizin bânisi, milletimizin kurtarıcısı Atatürkün manevî huzurunda, Türk milleti adına, minnet ve tazimle eğiliyorum.

Ve yine, Türk milleti adına, emrinde olmanın ve toplanmanın verdiği gurur ve zevk içinde, Millî Şefimiz Cümhurreisimiz İsmet İnönü'ye sarsılmaz bağlılığımızı teyid eyliyorum.

Millî mücadelesi kadar, millî birliği de yer yüzünde örnek olan milletimizin, böyle binlerce bayramı şevkle kutlaması mukadderdir.

Yurddaşlarım,

Türkiye Cümhuriyetinin her yılının, milletçe yeni bir hamle ve başarının kaynağı olduğu hepinizce malûmdur. Cümhuriyet ve inkılâb rejimimizin geçen yıllar içinde, dahilî ve haricî hayatımızda, içtimaî ve medenî âlemimizde temin ettiği feyiz ve eserleri, vatandaşlarıma sadece hatırlatmakla iktifa edeceğim. O eserler, her sene büyüyor ve büyüyecektir. O inkılâplar hızını almış, değişmez yollarında emniyetle yürüyor ve yürüyecektir.

Dünya ahvalinin, gittikçe artan vehameti karşısında, Türk milletinin gösterdiği olgun ve asîl birlik, sükûn ve vakar, istiklâl ve şeref aşkı, bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da, en büyük emniyet silâhımızdır. Bu güvenle istikbale bakıyoruz.

Yurddaşlarım,

Bayramımızı, büyük bir huzur ve emniyet içinde idrâk ediyoruz. Her Türk vatandaşının da her zaman ve her vaziyette fikren huzuruna ve kalben emniyetine güveniyoruz. Kudretinden emin, istiklâlini müdafaada tereddüdü olmıyan bir milletin ferdleriyiz. Sulh ve insanlık aşkımız kadar ordularımızın kıymetine ve kahramanlığına, milletimizin müdafaa kudretine ve hududsuz fedakârlığına dayanan irade azmimizi de dünya bilir.

Aziz vatandaşlarım,

Geçen sene de size söylediğim gibi, dünyanın en buhranlı bir devrinde her vakitten daha kuvvetli hakkına güvenen, ne haricî, ne dahilî bir iztirabı olmıyan bahtiyar bir milletin ferdleri olduğumuzu düşünerek 17 nci Cümhuriyet yıldönümünü neşe ile geçirmenizi bütün kalbimizle temenni ve Cümhuriyetin 17 nci yıl dönümü bayramının başladığını ilân ederim.

Italyanın Yunanistana notası

(Baştarafı 2 nci sahifede)

garantinin eczasından olduğunu tahmin ile iktifa etmiyerek Yunan hükûmetinin İtalya ile harp halinde bulunan devletlere kendi arazisinde mühim sevkülceyşî noktalar vermek taahhüdünde bulunmuş olduğunu bu meyanda Tesalya'nın ve Makedonyanın hava üslerinin bulunduğu ve bunların Arnavutluk erazisi üzerine yapılacak bir taarruzda kullanılacağını bildiğini beyan eder. İtalya hükûmeti, Yunan hükûmetine hudutları haricindeki topraklarda kargaşalıklar çıkarmağa matuf teşebbüslerini hatırlatır. Bu sebeplerden dolayı İtalya hükûmeti, bu siyasetin İtalyaya karşı tevlit edeceği netayiç hakkında Yunan hükûmetinin nazarı dikkatini celbetmiş ise de bir faydası görülmemiştir. Yunanistanın bitaraflığı, gitgide zevahirden ibaret kalmıştır. Bu vaziyetten mütevellit mesuliyet Büyük Britanyanın ve onun diğer milletleri harbe sürüklemek siyasetindedir.

Fakat bundan böyle Yunan hükûmetinin takip etmekte olduğu siyasetin Yunan erazisini, İtalya aleyhine müteveccih bir üs haline getirmeği veya bu hale getirilmesine müsaade etmeği istihdaf eylemekte olduğu aşikârdır. Böyle bir halin neticesi, İtalya ile Yunanistan arasında silâhlı bir ihtilâftan başka bir şey olamaz. İtalya hükûmeti, böyle bir ihtilâfın önüne geçmek tasavvurundadır.

Binnetice İtalya hükûmeti, Yunan hükûmetinden Yunanistanın bitaraflığının ve İtalyanın emin garantisi olmak üzere İngiltere ile harbin devamı müddetince Yunan erazisinde bazı noktaları kendi kuvvetleri de işgal etmek talebinde bulunur.

İtalya hükûmeti, Yunan hükûmetinden bu işgale mani olmamasını ve işgali yapacak kıtaatın mürurunu muhalefet etmemesini ister.

Bu kıtaat, Yunanistana Yunan milletinin düşmanı sıfatile girmiyeceklerdir ve İtalya hükûmeti, muvakkat olan ve bir takım zaruretlerin neticesi ve tamamile tedafüî mahiyette bulunan bu işgalin Yunanistanın hükümranlık haklarını ve istiklâlini ihlâl etmesini istemez. Ve asla bu niyette değildir. İtalya hükûmeti Yunan hükûmetinden bu işgalin muslihane bir surette yapılması için askerî makamata icap eden emirleri vermesini talep eder.

İtalyan kuvvetleri, mukavemete maruz kaldıkları takdirde bu mukavemet silâhla kırılacaktır ve Yunan hükûmeti, bundan mütevellid netayicin mesuliyetini yüklenmiş olacaktır.

Rubicone, Antonio

Italya ile Yunanistan arasında harp başladı

(Baştarafı 2 nci sahifede)

mine tezahüratta bulunmaktadırlar.

İtalyan kıtaatı bunlarla müsademe etmiş, iki taraf da ölü ve yaralı vermiştir.

Işıkların söndürülmesi emredildi

Atina 28 (A.A.) — Reuter ajansından: Yunanistan, bu sabah saat 3 te İtalyadan bir ültimatom almıştır. İtalyan mütalebatının ne olduğu malûm değildir. Bu sırada Yunan kabinesi, umumi seferberlik ilân etmiştir. Sabahleyin erkenden her tarafta ışıkların tamamile söndürülmesi emredilmiştir.

Arnavutluğa risaleler atıldı

Roma 28 (A.A.) — Reuter: Tirandan telgrafla alınan bir habere göre hüviyeti tesbit edilemiyen bir tayyare, Arnavudluğun cenub kısmına risaleler atmıştır. Bu risalelerde Arnavudlar, isyana teşvik edilmektedir.

Korfu civarında deniz muharebesi

New - York 28 (A.A.) — Belgraddan verilen bir habere göre Korfu civarında İtalyanların ihraç teşebbüsü esnasında Yunan ve İtalyan donanmaları arasında bir muharebe olmuştur. Atinadan alınan bir habere göre düşman tayyarelerinin şehir üzerinde görüldükleri fakat bomba atmadıkları bildirilmektedir.

Yunan kralının mesajı

Atina 28 (A.A.) — Atina ajansı bildiriyor: Elen kralı majeste ikinci Georges, Elen milletine hitaben aşağıdaki mesajı neşretmiştir:

Elen milletine,

Hükûmet reisi Yunanistanın istiklâlini tehdid eden İtalyaya karşı ne gibi şerait altında harbe girmeye mecbur edildiğimizi sizlere bildirdi.

Bu büyük günde, şundan eminim ki erkek ve kadın her Elen sonuna kadar vazifesini yapacak ve şanlı tarihimize lâyik olduğunu gösterecektir. Bir tek insan gibi müttehid ve disiplinli Elen milleti, Allaha ve ırkımızın yüksek mukadderatına olan imanile mihrabları ve ocakları için nihai zafere kadar mücadele edecektir.

Georges

Yunanistanda tezahürat

Atina 28 (A.A.) — Elen milleti bu sabah harbin ilk tadını tatmıştır. Saat dokuzda hava dafi bataryaları harekete geçmiş ve Taton pazarı meydanına doğru şehir üzerine girmeğe teşebbüs eyleyen düşman tayyarelerine ateş açmıştır. Halk ve üniformalarile gençlik teşkilâtı mensupları hiç heyecana kapılmadan sokaklarda tezahürlerine devam etmiştir. Tezahürcüler ellerinde Türk, İngiliz, Yugoslav ve Yunan bayrakları taşımakta idi.

Yunanistan, kanının son damlasına kadar çarpışacak

Atina 28 (A.A.) — Reuter ajansından: Başvekil general Metaksas, bu sabah beyanatta bulunarak Yunanistanın kanının son damlasına kadar çarpışacağını söylemiştir. Kral, bir beyanname neşrederek Yunanistanın harb etmek mecburiyetinde bırakılmış olduğunu ve İtalyanın Yunanistanın istiklâlini imha etmeğe uğraştığını bildirmiştir.

General Metaksas Türk ve Yugoslav elçilerile görüştü

Atina 28 (A.A.) — Metaksas bugün Türkiye büyük elçisini, Yugoslavya ve İngiltere elçilerini kabul etmiştir.

KÜÇÜK HABERLER

★ Geçen gün Çatalca yolu üzerinde bir kamyon kazası olmuş ve Hamdi isminde bir amele bu kazada yaralandığı için Guraba hastanesine kaldırılmıştı. Hamdi aldığı yaraların tesirile dün ölmüş, cesed, adliye doktoru tarafından muayene edildikten sonra gömülmesine izin verilmiştir.

★ Dün Küçükpazarda bir arsada gayri tabii şekilde görülen bir toprak yığını altında bazı et parçaları görülerek mahallî zabıtasınca emniyet müdürlüğü cinayet masası memurlarına haber verilmiş, memurlar mahalline giderek icab eden tedkikatı yapınca bunun ölmüş ve gömülmüş bir koyun parçaları olduğu tesbit edilmiştir.

★ Dün yapılan seyrüsefer kontrolunda yirmi bir şoför muhtelif suçlarından dolayı cezaya çaptırılmıştır.

★ Şişlide oturan B. Haydar isminde bir zat, civarda av tüfeğile kuş vurmakta iken tüfeğin tepmesile kazaen elinden yaralanmış, hastanede tedavi altına alınmıştır.

★ Belediye muhasebe müdürlüğü, dün bütün memurlara ve idarei hususiye bütçesinden maaş alanlara maaş dağıtmıştır.

★ Mezbahada hayvanlardan hasıl olan kanlar dün daimi encümen tarafından 600 liraya ihale edilmiştir.

★ Bazı kasapların memnuiyet hilâfına yeniden kalın kâğıdlar kullandıkları görülmüştür. Bu kâğıdların kullanılmaması için Belediye tarafından şubelere bir tamim gönderilmiştir.

★ Yedikulede Kazlıçeşmede yol inşaatında çalışan İbrahim ile Arif iş yüzünden kavga etmişler, İbrahim Arifi çakı ile yaralamıştır.

★ Yeşilköyde oturan tütün tacirlerinden B. Naciye aid olup küçük bir şamandıraya bağlı bulunan kotra, dün lodosun tesirile şamandıradan kurtulmuş ve sahile çarpa çarpa parçalanmıştır.

BULMACAMIZ

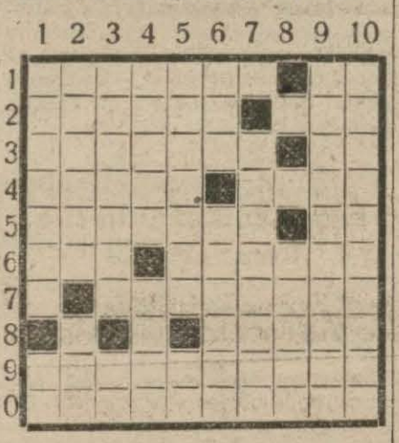

Soldan sağa ve yukarıdan aşağı:

1 — Lüzumlu eşya - Beyan edatı

2 — Akdenizde bir Türk limanı - Tul.

3 — Suriye sahilinde bir şehir - Başına «i» gelirse güzel olur.

4 — Yaddetme - Başına «A» gelirse bir meyva olur.

5 — İplik bökmek - Nefyi edatı,

6 — İçki - Unsur.

7 — Ayının dişisi değil.

8 — Tersi numaradır.

9 — Paça.

10 — Muarifemiz vardır.

Geçen bulmacamızın halli

Soldan sağa ve yukarıdan aşağı:

1 — Kanaat, Asi, 2 — Avantaj, Ay, 3 — Nasyonal, 4 — Anyam, Pa, 5 — Atom, Gomba, 6 — Tan, Ganbot, 7 — Japonyalı, 8 — Lambalar, 9 — Sa, Bolora, 10 — İyilhatırat.

AKŞAMIN KÜÇÜK İLANLARI

KÜÇÜK İLÂNLAR

Fevkalâde ahvalin devamı müddetince gayri muayyen günlerde haftada iki veya üç defa neşredilecektir.

1 — İŞ ARIYANLAR

TİCARÎ VE SİNAÎ — Muhasebeye ve banka muhasebe ve muamelâtına bihakkın aşina, almanca, fransızca terceme ve muhabereye muktedir, uzun zaman ticari sınai müesseselerin muamelâtını idare etmiş bir Türk günün muayyen saatleri için veya daimî iş deruhte edecektir. (M. S. O. 2) rümuzile «Akşam»a müraacat.

MÜREBBİYE VE YAHUD ORTA HİZMETİ — Viyanalı Türk tebaası orta yaşlı bayan münasip bir iş arıyor. Ankaraya gidebilir. Akşamda O. R. rümuzuna mektupla müracaat. — 2

3 — SATILIK EŞYA

SATILIK ŞÖMİNE — Odun ve kömür yakar Avrupa mamulâtından sırlı 83 X 80 X 55 büyüklüğündedir. Fatih itfaiye caddesi Güneş apartımanı No. 2 ye müracaat. — 1

OKAZİON, ŞIK BİR — Alman piyanosu ile iki güzel halı, acele satılmaktadır. Kadıköy, Yeldeğirmen sokak, Ali Rıza apartımanı 31 2 ci kat — 2

SATILIK — Bir adet pastırma doğrama makinesi satılıktır. Aksaray Ordu caddesi No. 391 — 2

4 — Kiralık - Satılık

ERENKÖYÜNDE — Suadiye tramvay hattı üzerinde iki katlı ve 1820 metremurabbaı bahçesi olan konforlu bir apartıman satılıktır. Cephesi 20 metredir. Galatasaray lisesi karşısında 184 No. Emlâkiş. Telefon: 49010

RUMELİHİSARINDA — Deniz kenarında 3000 arşın yalı arsası satılıktır. Cephesi 28 metredir. Galatasaray lisesi karşısında 184 No. Emlâkiş. Telefon: 49010

6500 LİRAYA — Firuzağada 66 lira iradlı küçük bir apartıman satılıktır. Apartıman yenidir. Kayıd No. 162 Galatasaray lisesi karşısında 184 No. Emlâkiş Telefon: 49010

KURTULUŞTA — Ayda 120 lira iradı olan iki katlı muntazam bir apartıman 20,000 liraya satılıktır. Kayıd No. 163 Galatasaray lisesi karşısında 184 No. Emlâkiş. Telefon 49010

1300 LİRAYA — Şehzadebaşında Selimpaşa yokuşunda ahşap bir ev satılıktır. Kayıd No. 159 Galatasaray lisesi karşısında 184 No. Emlâkiş. Telefon: 49010

4500 LİRAYA — Beşiktaşta 35 lira icar getiren pazar içinde kârgir bir dükkân satılıktır. Daha fazla icara mütehammildir. Kayıd No. 161 Galatasaray lisesi karşısında 184 No. Emlâkiş. Telefon: 49010

KANDİLLİDE — Deniz kenarında 1193 arşın yalı arsası satılıktır. Bedeli 5000 liradır. Kayıd No. 158 Galatasaray lisesi karşısında 184 No. Emlâkiş. Telefon: 49010

SİRKECİDE — Yeni tanzim edilen meydanda tramvay caddesinde üç dükkân ve üzerinde 6 odalı kârgir bina satılıktır. Kayıd No. 157 Galatasaray lisesi karşısında 184 No. Emlâkiş. Telefon: 49010

GALATADA — Piyasanın en güzel bir yerinde ayda 731 lira iradı olan bir Han 110,000 liraya satılıktır. Galatasaray lisesi karşısında 184 No. Emlâkiş. Telefon: 49010

ERENKÖYÜNDE — Denize yirmi metre kadar bir mesafesi olan arsa satılıktır. Galatasaray lisesi karşısında 184 No. Emlâkiş. Telefon: 49010

BÜYÜKDERE — Yalı arsası satılıktır. 480 metre karedir. Bedeli 6000 liradır. Kayıd No. 155 Galatasaray lisesi karşısında 184 No. Emlâkiş. Telefon: 49010

BÜYÜK HENDEKTE — Asfalt üzerinde senede 1426 lira saf iradı olan beş katlı bir apartıman 17000 liraya satılıktır. Galatasaray lisesi karşısında 184 No. Emlâkiş. Telefon 49010

AKSARAYDA — Mustafakemalpaşa caddesine yakın Lânga caddesi üzerinde 72 M2 arsa satılıktır. Metresi 18 liradır. Galatasaray lisesi karşısında 184 No. Emlâkiş. Telefon 49010

ÇAMLICADA — Güzel bir köşk satılıktır. Fevkalâde manzarası vardır. Bedeli 5500 liradır. Kayıd No. 113 Galatasaray lisesi karşısında 184 No. Emlâkiş. Telefon 49010

ERENKÖYÜNDE — Asfalta ve tramvaya bakan birer dönümlük tarla halinde arsa satılıktır. Galatasaray lisesi karşısında 184 No. Emlâkiş. Telefon: 49010

SATILIK APARTIMAN — Galatada Beyazıd mahalle ve sokağında üç daireli dörder odalı mücedded apartıman satılıktır. Telefon: 60558 - 24010 — 1

YOLCU SALONU KARŞISINDA — Sırf mülk bir dükkân ve üzerinde bir kat depo arkasında iki oda bir mutfak ev bir hamam olan bir mülk 9000 liraya satılıktır. Galatasaray lisesi karşısında 184 No. Emlâkiş. Tel: 49010

SATILIK EV VE İKİ DÜKKÂN — Kadıköyünde Talimahane civarında iki dükkânı müştemil ev satılıktır. Telefon: 60558 - 24010 — 1

İRADLI HAMAM — Galata semtinde ayda 120 lira kirası olan işler bir halde hamam satılıktır. Galatasaray lisesi karşısında 184 No. Emlâkiş telefon: 49010

KADIKÖYÜNDE — Eski iskele caddesinde 7 dükkân bir ardiye satılıktır. Galatasaray lisesi karşısında 184 No. Emlâkiş. Tel: 49010

SATILIK 7 EVLER — Gedikpaşada Piyer Loti caddesinde dörder odalı Telefon: 60558 - 24010 — 1

SATILIK EV VE ÜÇ DÜKKÂN — Maltepe eski istasyonda üç dükkânı müştemil ev satılıktır. Telefon: 60558-24010 — 1

AKSARAYDA — Kakmacı sokağında köşe başında iki tarafı bahçeli yedi odalı ahşap ev satılıktır. Görmek için içindeki sahiplerine, pazarlık için Yenipostahane caddesinde Mısırlı oğlu Hanında Zühtü Bilimere. — 1

ACELE DEVREN SATILIK BAKKALİYE DÜKKÂNI — Mevkii güzel, müşterisi bol hastalığı dolayısile satılıktır. Gedikpaşada cadde üzerinde 55 No. ya müracaat. — 1

KONFORLU ve KİRASI UCUZ APARTIMAN — Şişlide tramvay caddesinde 302 No. lı MENEKŞE apartımanının bütün esbabı istirahati haiz: Güzel nezaretli, bol güneşli, otomatik banyolu 4 No. lı dairesi inanılmıyacak derecede ucuz fiatle kiralıktır. Görmek istiyenleri kapıcı her zaman gezdirir. — 3

KURTULUŞ, BİLEZİKÇİ — Sokak, (Çifte furun civarında) yeni, tam konforlu ve denize nazır» Bilecik apartımanında 2, 3 ve 4 odalı daireler kiralıktır. Gezmek için kapıcıya müracaat. Telefon: 42151 — 3

KİRALIK MANZARALI HANE — Üsküdarda Sultantepede susuzbağda küçük bir ailenin ikametine elverişli mazbut, havadar iki numaralı kâgir ev kiralıktır. Görmek için yanındaki haneye müracaat.

SATILIK HANE — Bebekte İnşirah sokak 52 numaralı kâgir beş oda, hamam, banyo, hol, elektrik, hava gazı, terkosu havi aynı zamanda ikiye kabili taksim ve nezareti fevkalâdeye malik ve ona müteferri (2000) arşın bahçesile birlikte bir bab kâgir hane satılacağından taliplerin hergün öğleden sonra mezkür hane içerisindeki kiracılara müracaatları.

KİRALIK APARTIMAN DAİRESİ — Alt katta üç oda, kalorifer sıcak su ve saire... İstanbul belediyesi karşısında Ayberk apartımanı. — 2

SATILIK EV — Sahibi taşraya gideceğinden (Fatih Nişancası Beğceğiz mahallesi Kokulu Bahar sokak No. 4 bodrum hariç iki katta 5 oda bir sofa bir taşlık iki helâ mutfağı bahçede terkosu elektriği mevcut fevkalâde kullanışlı tafsilât için 42822 telefonda Niyaziye müracaat.

AYAZPAŞADA KİRÂLIK EV — On bir odalı, kalorifer ve sıcak su tesisatlı, güzel bahçeli, Boğaza ve Marmaraya harikulâde manzaralı ve tam konforludur. Müracaat: Ayazpaşa Saray arkası Namık paşa sokak No. 7. Telefon: 40552. — 3

SATILIK APARTIMAN ARANIYOR — 1 - 3 odalı konforlu bir apartıman dairesi satmak isteyenlerin Akşamda (Apartıman) rümuzuna mektupla müracaat. — 2

DEVREN SATILIK BAKKALİYE — Çok işlek bakkaliye dükkânı taşraya gitmek dolayısile telefoun ile beraber devren satılacaktır. Taliplerin Beşiktaşta Şair Nedim caddesi No. 96/2 dükkâna müracaatı. Tel. 42383 —2

5 — MÜTEFERRİK

ŞİMİ DANS SALONU — Husud dans dersleri profesör Kemal Bayer Paris dans akademisinden diplomalı Beyoğlu, daire şimal sokak 4 No. Konservatuvar yanında

İŞLEK TÜTÜNCÜ VE BAKKALİYE DÜKKÂNI — Devretmek ve kârlı işe sermayeli ortak isteyenler Akşamda (H) rümuzuna mektupla müracaat etsinler. — 1

LİSE PROFESÖRÜ — İngilizce ve Fransızca dersler verir, mektepler için talebe hazırlar. Pangaltı, cumhuriyet caddesi No. 217 3 üncü kat, yahut Akşamda Z. Z. adresine mektupla müracaat. 1 —

MEKTUPLARINIZI ALDIRINIZ

Gazetemiz idarehanesini adres olarak göstermiş olan karilerimizden

M. T. — 35 — S. R. — A. S. Y. H. — N. O. — Sermaye — Ş. K. İş — K. M. — M. A. —

namlarına gelen mektupları idarehanemizden aldırmaları mercudur

SATILIK EMLÂK

Her semtteki satılık emlâkin en iyisini ve her çeşidini ANCAK

EMLÂK İŞLERİ BÜROSU'nda

bulabilirsiniz.

Galata Büyük Balıklı han No. 42. Telefon: 40984

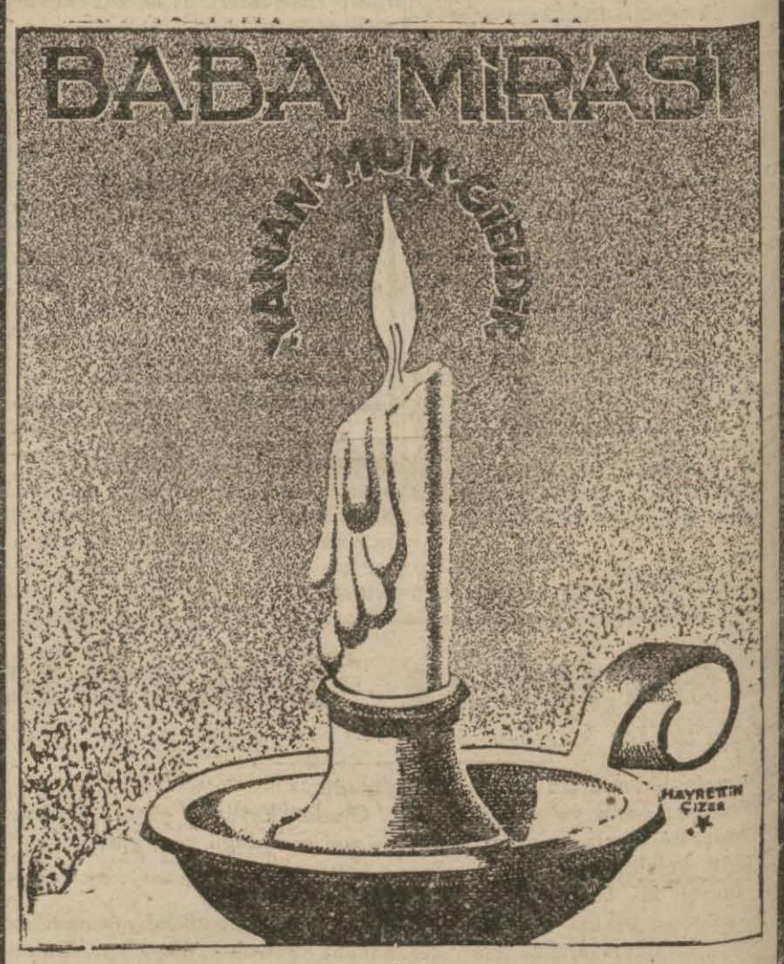

KENDİN BİRİKTİR

T. İŞ. BANKASI

1940 Küçük Carî Hesaplar İKRAMİYE PLÂNI

1940 İKRAMİYELERİ :

1	adet	2000 liralık	= 2000.—	lira
3	»	1000	» = 3000.—	»
6	»	500	» = 3000.—	»
12	»	250	» = 3000.—	»
40	»	100	» = 4000.—	»
75	»	50	» = 3750.—	»
210	»	25	» = 5250.—	»

Keşideler: 1 şubat, 1 mayıs, 1 ağustos, 1 ikinciteşrin tarihlerinde yapılır.

Günlük Borsa

28 Teşrinievvel 940 — L. K.

% 7,50	938 Türk borcu I. II. III.	17.75
»	» 938 ikramiyeli	19.35
»	» 938 ikramiyeli Ergani A. B. C.	19.25
» 7	934 Sivas-ErzurumD.Y.I.	19.85
»	» 934 Sışas - Erzurum 2-6	19.90
» 2	932 Hazine bonoları	57.50
»	» 938 » »	50.75
Kuponsuz demiryolu tahvili I-II		37.70
A. Demiryolu tahvili III.		38.20
A. Demiryolu mümessil senet		36.30
T. C. Merkez bankası		105.50
T. İş bankası (nama muharrer)		8.75
T. İş bankası (hamile ait)		8.95
T. İş bankası müessis hissesi		94.—
A. demiryolu şirketi (% 60)		22.25
A. Demiryolu şirketi (% 100)		36.—
Baklşehir çimento şirketi		7.60
Kredi Fonsiye 1903		91.—
» » 1911		89.—
» » Amorti		53.—
» » Kupon		1.35
Türk altını (Reşad)		24.50
Küçük altını 24 âyar 1 gramı		2.90
Osmanlı bankası (Banknot)		2.30
Londra üzerine 1 Sterlin		5.24
Newyork üzerine 100 dolar		132.20
Cenevre üzerine 100 Frank		29.7725
Atina üzerine 100 Drahmi		0.9975
Sofya üzerine 100 leva		1.6225
Madrid üzerine 100 Peçeta		13.90
Budapeşte üzerine 100 Pengö		26.5325
Bükreş üzerine 100 Ley		0.625
Belgrad üzerine 100 Dinar		3.175
Stokholm üzerine 100 Kuron		31.0975

Kurt, av, Saloon köpekleri satılığa ederim. Her cins köpek satar ve bulunur. Heybeliada Rum kız eytamhanesinde Vladimir

Dr. İHSAN SAMİ
Gonokok aşısı
Soğukluğu ve ihtilâtlarına karşı pek tesirli ve taze aşıdır. Divanyolu Sultanahmed türbesi No. 113

Dr. Horhoruni
Hastalarını akşama kadar Sirkecide Viyana oteli yanındaki muayenehanesinde tedavi eder. Telefon: 24131

Prof. Dr.
Kemal Cenap
Yeni adres:
Doğu Palas 2. Lamartin Cad. 5
Taksim. Telefon: 43963

Dr. FETHİ
LABORATUVARI
Cerrahpaşa hastanesi bakteriyoloğu kan, idrar, balgam, mevadı gaita tahlilleri ve (idrar vasıtasile gebeliğin ilk günlerinde katî teşhisi) yapılır. Beyoğlu: Taksime giderken Meşelik sokağı Ferah apartımanı. Tel: 40534

Çocuk doktoru
Ahmet Akkoyunlu
Taksim - Talimhane Palas 4 numara. Pazardan maada her gün saat 15 ten sonra. Telefon: 40127

BAYAN
Mağazası sahibi
Bayan M. SİGALLA
Pek yakında
1940/41 mevsiminin en son
KADIN ROPLARI
Modellerini teşhir edecektir. YÜNLÜLER ve TRİKOTAJLAR'ın zengin ve müntehap çeşitleri ve KADIN ÇANTALARINI en son moda modelleri. İstiklâl caddesi No. 283
Hacoplu pasajı karşısında

saati; Los Angelos ve Berlin olimpiyatlarında resmî kontör olarak intihap edilen yegâne saattir.
UMUMÎ ACENTALIĞI:
İstanbul, Kutlu Han 1/4
SATIŞ MAĞAZALARI:
ANADOLU PAZARI, Sirkeci, ZAFER Ticarethanesi, Eminönü, A. Baroççi, Sultanhamam, Panciris ve Savaidis, Karaköy. Alberto ASSANTE, İstiklâl cad.
Taşra için acenta aranıyor.

Çocuk anaları —— Babaları!
«Yavruma ne hediye vereceğim.» diye artık düşünmeyiniz. İşte emniyetle seçebileceğiniz güzel hediyeler
Çocuklara Coğrafya kıraatleri
Yazan: Faik Sabri Duran
50 kuruş
Tarih öğreniyorum
Yazan: Ahmed Refik 30 Kr.
Tevzi yeri: AKŞAM matbaası Tel. 20681

Yüzde 20 tenzilât kuponu
Bu kuponu kesip sipariş mektubunuzla gönderirseniz kitap fiatlerinden yüzde 20 tenzilâta hak kazanırsınız. Sipariş bedelini o suretle hesap ederek gönderiniz!

SATILIK
Yemek, yatak ve çalışma odalarından mürekkep muhteşem Apartıman mefruşatı satılıktır. Beyoğlu, İlk Belediye sokak 5 No. Küçük Tünel hanının 4 No. ya her gün saat 10 - 12 ve 3 - 5 arasında müracaat.

Gibbs, sabunlarının saf olduğunu temin eder

ANBAR ve HANGAR İNŞAATI
Toprak Mahsulleri Ofisinden:

1 — Şefaatli istasyonunda yapılacak hangar ve idare binasile, Akşehir istasyonunda yapılacak anbar ve idare binası ve buna müteferri işler götürü olarak kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

Keşif bedeli Şefaatli için 72473.40, Akşehir için 53747.50 liradır.

Şefaatli inşaatına muktezi oluklu saçla betonarme için yuvarlak demir ofis tarafından verilecek ve yine yalnız bu inşaata ait tafsilât resimleri Ofis tarafından hazırlanacaktır.

3 — Eksiltme evrakı Şefaatli için beş, Akşehir için üç lira mukabilinde Ofis umum müdürlüğünden alınabilir.

4 — Eksiltme 11/11/940 tarihinde saat 15 te Ankarada Sıhhiye Vekâleti yanında yeni Ofis binasında yapılacaktır. Teklif mektuplarını havi zarflar makbuz mukabilinde Ofisin muhaberat servisine teslim edilecektir.

5 — Muvakkat teminat miktarı Şefaatli için 4873.67 ve Akşehir için 3937.38 liradır.

6 — İstekliler teklif evrakı meyanına eksiltmeye girebilmek için ihale tarihinden nihayet iki gün evvel Ofisten alacakları ehliyet vesikasını koyacaklardır.

7 — Her iki inşaat ayrı ayrı kimselere de ihale edilebilir.
(10369) (7255)

GENÇ GÖRÜNMEK

50 yaşlarındaki kadınlar
35 yaşında
görünebilirler

Meşhur bir cild mütehassısı tarafından keşif ve genç hayvanların cild ve hüceyrelerinden kemali itina ile istihsal edilen ve bir genç kızın taze ve saf cildinin unsurlarına müşabih olan «BİOCEL», tabir edilen kıymetli ve yeni cevher, halihazırda cild unsuru olan pembe renkteki Tokalon kremi terkibine karıştırılmıştır. Bu akşam, yatmazdan evvel sürünüz. Uyuduğunuz her dakika zarfında cildiniz, bu kıymetli unsuru mas edip beslenecek ve her sabah kalktığınızda cildiniz, daha saf, daha taze görünecek ve gençleşecektir.

Gündüzleri, beyaz (yağsız) Tokalon kremi kullanınız. Terkibindeki beyazlatıcı ve kuvvetlendirici unsurlar dahile nüfuz ederek gizli gayrisaf maddeleri ihraç ve siyah noktaları izale eder. Açık mesameleri sıklaştırır ve bu suretle cildinizi beyazlatıp yumuşatacaktır. Bu basit tedbir sayesinde her kadın bir kaç sene gençleşebilir ve genç kızların bile gıpta edeceği şayanı hayret bir cild ve bir tene malik olabilirsiniz.

Türkiye Cümhuriyeti
ZİRAAT BANKASI
Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası. Şube ve ajans adedi: 265
Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri.
Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

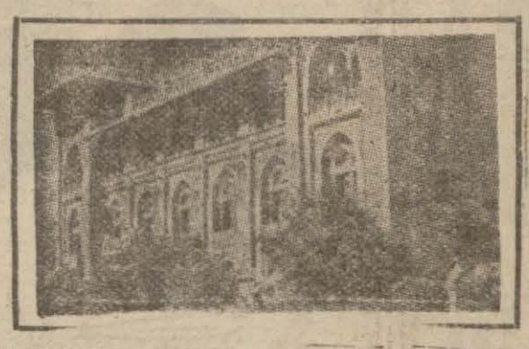

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 adet	1,000	liralık	4,000	lira	100 adet	50 liralık	5,000	lira
4 »	500	»	2,000	»	120 »	40 »	4,800	»
4 »	250	»	1,000	»	160 »	20 »	3,200	»
40 »	100	»	4,000	»				

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.
Kur'lar senede 4 defa 1 eylûl, 1 birincikânun, 1 mart ve 1 haziran tarihlerinde çekilecektir.

Matbuat Umum Müdürlüğünden:

Türkiye Radyodifüzyon postalarının Türk musikisi heyetinin kadrosu yeniden tanzim edileceğinden bu heyete girmek isteyen saz ve ses sanatkârlarının Teşrinisaninin 8 inci Cuma günü Ankarada Başvekâlet Matbuat Umum Müdürlüğü Radyodifüzyon müdürlüğünde teşekkül edecek mütehassıs komisyon huzurunda saat onda yapılacak olan imtihana girebilmek üzere aşağıda yazılı vesaikle Teşrinisaninin 6 ıncı gününe kadar Matbuat Umum Müdürlüğüne müracaat etmeleri ilân olunur.

1 — İstida - Türk müzik heyetinde almak istediği vazifenin vazıhan beyan edilmesi lâzımdır.
2 — Nüfus tezkeresi veya tasdikli bir sureti.
3 — Hüsnühal varakası.
4 — Sarı hastalıklara müptelâ olmadığına ve vazifesini muntazamen ifaya mâni olabilecek bedenî ve akli ârıza ve hastalıklarla malûl bulunmadığına dair heyeti sıhhiye raporu.
5 — Tercümei hal varakası - Tahsil derecesi ile evvelce bulunduğu hizmetler kısaca ve hâlen ne gibi bir vazife ile iştigal ettiği yazılacaktır.
6 — 6×9 eb'adında açık basla çıkarılmış ve siyah parlak kâğıda basılmış 6 adet fotoğraf. (10297)

Kocaeli Sulh Hukuk Hâkimliğinden:
Levazımatı inşaiye satışı

Ölü Vahit Akpak terekesine ait olup Kazak Burnunda bulunan müstamel kürek bel kazma demir tokmak kum eleği makina kayışı dört tekerlekli domuz arabası Adapazarı kiremidi ve tuğla ve kum ve çakıl ile İzmitten mezkûr Kazak Burnuna kadar olan mesafedeki tahminen 245 adet telefon direği ve fincanları ile telefon teli ve İzmitteki kâğıt fabrikası civarındaki anbarlarındaki mevcut pencere kasaları ve iki saç bidon içindeki beyaz boya ve müstamel kürek ve Avrupa yağlı boyaları ve elli kilo kalın saç parçaları matkap ve sair eşya ve malzeme 9 teşrini sani tarihine tesadüf eden cumartesi günü saat on birden itibaren saat dörde kadar sözü geçen İzmitteki anbarlarında açık arttırma ile satılacaktır. Keyfiyet malûm olmak üzere ilân olunur. (74)

Balıkesir Vilâyeti Kepsüt Belediye Riyasetinden:

1 — Kepsüt Belediyesi tarafından nahiyemiz merkezine yapılacak elektrik tesis projesi 24/10/1940 tarihinden itibaren 15 gün müddetle açık eksiltmeye çıkarılmıştır.
2 — Bu proje için bütçede (1200) lira tahsisat mevcuttur.
3 — Proje işine girmek isteyenler Balıkesir nafıa müdürlüğüne vesaikini ibraz etmeğe mecburdur.
4 — Eksiltme ihalesi 8/11/940 cuma günü saat 16 da Kepsüt Belediye dairesinde yapılacağı alâkadarlara ilân olunur.

İnhisarlar U. Müdürlüğünden:

Cinsi	Miktarı	Eksiltme günü	Şekli	Saati
Muşamba pardesü	38 adet	11/XI/940	Pazarlık	14
Balıkçı muşambası «ceket, pantalon»	120 adet	»	»	14,30
Balıkçı muşambası «boy»	20 adet	»	»	»
Lâstik çizme: Orta boy	22 çift	»	»	15
» » uzun konçlu	28 çift	»	»	»
» » kısa konçlu	126 çift	»	»	»
Muhtelif demir malzemesi	16 kalem	»	»	15,30

1 — Yukarda cins ve miktarları yazılı muhtelif malzeme pazarlıkla satın alınacaktır.
2 — Pazarlık kızalarında yazılı gün ve saatlerde Kabataşta levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.
3 — Demir malzemesi müfredat listesi sözü geçen şubeden parasız alınabilir.
4 — İsteklilerin tayin olunan gün ve saatlerde teklif edecekleri final nümunesi ve % 7,5 güvenme paralariyle birlikte mezkür komisyona müracaatları. (10363)

Teknik Okulu Müdürlüğünden:

Münhal olan 25 lira maaşlı Dahiliye memurluğuna müsabaka ile memur alınacaktır. Müsabaka imtihanı 8/11/940 tarihine raslayan cuma günü saat 14 de yapılacaktır. Memurin kanununun 4 üncü maddesindeki şeraiti haiz ve askerliğini ifa etmiş istekliler dilekçelerine raptedecekleri vesaik ve 3 adet fotoğrafla birlikte nihayet 7/11/940 akşamına kadar Yıldızda bulunan okulumuz müdürlüğüne müracaatları.
Maaş 3656 sayılı kanuna göre verilir. (10362)

Darphane ve Damga Matbaası Müdürlüğünden:

İdaremiz ihtiyacı için mühim miktarda «perklör dö fer» mübayaa olunacağından taliplerin 7/11/940 tarihine kadar müdüriyete müracaatları. (10357)

Kâğıt mukavva ve tatbikatı ithalât tacirlerine

Kâğıd, mukavva ve tatbikatını ithal eden tacirlerin 28/10/940 tarihinde teşekkül eden birliğe kaydedilmek üzere 12/11/940 tarihine kadar Ömerabit hanında üçüncü katta birlik umumi kâtipliğine müracaatları lüzumu ilân olunur.

Kâğıt, mukavva ve tatbikatı ithalâtcı tacirlerine

Kâğıt ve Mukavva Tatbikatı İthalâtçılar Birliği Umumî Kâtipliğinden:

28/10/940 tarihinde statüsü imza edilmiş bulunan birliğimizin umumi heyeti 14/11/940 perşembe günü saat 15 de Ömerabid hanında birlikler içtima salonunda toplanacaktır.
Aşağıdaki ruznameyi müzakere edeceğinden azanın hazır bulunması rica olunur.
Ruzname:
1 — İdare heyeti intihabı
2 — Birliğin bütçe ve kadrosu. (10401)

Taksim BELEDİYE Gazinosu
Cümhuriyet Bayramı şerefine: Bu Akşam
BÜYÜK GALA SUARESİ
Meşhur: DUO HAKENS - EVA ve PARTNER - LİLO ALEXANDER - PA-ON - YOUNG - LİNG ve saire tarafından
Tekmil ve artistik program
Bu Hafta HERGÜN Mükemmel Programla MATİNE. Tel: 42804

Türk Maarif Cemiyetinin
Büyük Eşya piyangosu
Çekiliş 10 - 11 - 940
Bir bilet 1 lira
15400 lira ikramiyesi vardır
Bütün piyango bayilerile Cemiyet şubelerinde ve İstanbul Erzurum Hanında T. M. C. Resmi İlân İşleri Bürosunda satılmaktadır. (9418)

Bir Komprime hayat karşılığıdır.

En sıkışık zamanda size en büyük yardımcıdır. Kalori, gıda, lezzet ve nefaset bakımından tatmin edici mahiyeti ve yüksek evsafı haizdir Mercimek, bezelye, buğday ve sair çorbalık komprimelerimizi her yerde bulabilirsiniz.

ÇAPAMARKA MÜSTAHZARATI

M. NURİ ÇAPA Kuruluş tarihi: 1915

ilân tashihi

Akşam gazetesinin 22, 25, 28 birinciteşrin 940 tarihli nüshalarında intişar eden Türkiye demir ve çelik fabrikasının memur alınacağı hakkındaki ilânında 8 inci madde yanlış olarak neşredildiğinden mezkûr maddeyi aynen neşrediyoruz:

8 — Hâlen 3659 ve 3656 No. lu kanuna tabi idare veya müessesatta çalışmakta olanlar almakta oldukları ücretleri gösterir birer vesika ile kendilerine aid barem intibak cetvellerinin birer musaddak sureti.

GRİPİN

Baş, Diş, Nezle, Grip, Romatizma

Nevralji, Kiriklık ve Bütün Ağrılarınizi Derhal Keser.

İcabında günde 3 kaşe alınabilir. TAKLİTLERİNDEN SAKININIZ. HER YERDE PULLU KUTULARI ISRARLA İSTEYİNİZ.

TAKSİTLE

Cep Kol Saatleri Altın Metal 15 sene garantili 6 ay vade

Kömür ve Odun Sobaları 3-4 ay vade

AEG Ev âletleri 3 - 6 ay vade

AEG Elektrik Süpürgeleri ve fırınları 6 ay vade

Havagazı ve Elektrik Ocakları 4 ay vade

Bayram ve düğün hediyeleri 4 - 6 ay vade

OSMAN ŞAKAR ve Şki.

Galata, Bankalar Caddesi 59 - 47. Tel: 42769. Beyazıt, Üniversite caddesi, No. 28, Kadıköy, İskele Caddesi No. 33/2.

Otomatik makinelerde çalışmış tecrübeli bir

Makinist aranıyor

Taliplerin yeni postane karşısında Mimar Vedat caddesinde 26 No. ya müracaat.

İstanbul asliye altıncı hukuk hâkimliğinden: 940/297 İbrahim Akarsu tarafından karısı olup mukaddema Haseki hekimoğlu Ali paşa caddesinde 128 sayılı evde oturmakta iken elyevm ikametgâhı meçhul Ayşe Leman aleyhine açılan boşanma davasının yapılan muhakemesi sonunda: İki taraf arasında şiddetli geçimsizlik olup kabahatın davalı kadında olduğunun kabulile boşanmalarına kabahatlı Ayşe Lemanın bir sene müddetle başkasile evlenmekten memnuiyetine ve (1043) kuruş masarifi muhakemenin mumaileyhadan tahsiline temyizi kabil olmak üzere 24/10/940 tarihinde verilen hükmün 15 gün müddetle gazete ile ilânına karar verildiğinden tarihi ilândan itibaren 15 gün zarfında müddetaleyhanın mahkememize müracaatla ilân suretini tebellüğ edip usulen temyiz talebinde bulunmadığı takdirde hükmün katiyet kesbetmiş sayılacağı tebliğ yerine geçmek üzere ilâ olunur.

Iktisat Vekâletinden:

İki Mühendis Alınacak

İktisat vekâleti sınayi tetkik heyetinde tavzif edilmek üzere bir mensucat mühendisi ve bir makine mühendisi alınacaktır.

Ücret miktarları bareme göre tesbit edilecek olup kadro imkânları 300 liraya kadardır. Taliplerin doğrudan doğruya veya yazı ile 10/11/940 tarihine kadar sanayi tetkik heyeti reisliğine müracaatta bulunmaları ve müracaatlarına kısa tercemi hallerini de ilâştirmeleri lâzımdır. (7133) (10299)

Ankara Dil - Tarih ve Coğrafya Fakültesi Dekanlığından:

Fakültemizde münhal olduğu ilân olunan asistanlıkların imtihanları görülen lüzum üzerine aşağıda yazılı gün ve saatlere bırakılmıştır. İstekliler fakülte dekanlığına müracaatları.

Alman dil ve edebiyatı: 11/11/940 pazartesi saat 9
İngiliz dil ve edebiyatı: 11/11/940 pazartesi saat 9
Tür dil ve edebiyatı: 18/11/940 pazartesi saat 9
Klâsik filoloji: 11/11/940 pazartesi saat 9
Arkeoloji: 11/11/940 pazartesi saat 9 (7259) (10367)

Dünyanın Meşhur Şekercisi

ALİ MUHİDDİN HACI BEKİR

Merkezi: Bahçekapı. Şubeleri: Beyoğlu, Karaköy, Kadıköy

Bayram günleri açıktır

KURU KAHVECİ

Kuru Kahveci

MEHMED EFENDİ MAHDUMLARI

Muhterem müşterilerinin en büyük bayramlarını kutlular

Bu akşamdan itibaren her akşam

MAKSİM

Salonu, Kış mevsimine Memleketimizin sevimli Bayanlar ve Muhteşem saz hey'etile kapılarını açıyor. Kıymetli ve eşsiz San'atkârımız

SAFİYE

Saz hey'eti: Kanunî AHMED, Piyanist ŞEFİK, Kemençe ALEKO, Kemanî İSMAİL, MAKSUT, Cümbüş YORGO, Klarnet ŞEREF, Darbuka HASAN TAHSİN.

Okuyucu Bayanlar: SUZAN, SEMİHA, GÜZİN, SÜVEYDA, SANİYE, İHSAN.

Okuyucu Baylar: AKYAZAR, FARUK.

Ayrıca: Büyük sürprizler, Zengin Varyete ve Caz Orkestrası.

Birinci çekiliş 7 ilk teşrinde

Dördüncü tertip

Millî Piyango Dördüncü Tertip plânı çok zengindir

Bu plânın iki hususiyeti vardır:

1 — 5000, 2000 ve 1000 liralık orta büyüklükte ikramiyeler adet itibarile fazlalaştırılmış, ayrıca bu plâna yeniden ve bundan evvelki plânlarda mevcud olmayan 500 ve 50 liralık ikramiler konmuştur.

500 Lira

İkramiyelerin adedi birinci çekilişte 90, ikincide 150, üçüncüde 180 dir.

2 — Plânın ikinci hususiyeti de 47 tane teselli mükâfatını ihtiva etmesidir. Teselli mükâfatının esası şudur: Eğer bir biletin bütün rakamları büyük ikramiyeyi kazanan numaranın rakamlarına tevafuk eder de, yalnız her hangi hanede bulunursa bulunsun bir tanesi değişik olursa o bilet teselli mükâfatı kazanır. Bu suretle büyük ikramiyeyi kazanan numaraya benzeyip te yalnız bir hanesindeki rakam ayrı olan 47 numara teselli mükâfatı kazanacaktır.

Biletlerin değiştirilmesi tarihine dikkat ediniz.

Devamlı biletlerin ertesi ayın ikinci günü akşamına kadar değiştirilmesi lâzımdır.

7 İkinci Teşrin 1940 çekilişinde Büyük İkramiye

30,000 Liradır

Birinci çekilişin tam bileti 2, yarım bileti 1 liradır. İkinci çekilişin tam bileti 3, yarım bileti 1,50 liradır. Üçüncü çekilişin tam bileti 4, yarım bilet 2 liradır.

Plânı tedkik ediniz.

Her çekilişte biletlerin fiatı ile beraber ikramiyelerin hem miktarı, hem adedi arttırılmıştır. Yani şans ihtimali her çekilişte çok daha fazladır. Bu plâna göre talihlilerin miktarı artacak ve bu talihliler ayni zamanda miktarca daha fazla ikramiye kazanacaktır.

Ikramiyelerin hem miktarı hem adedi arttırılmıştır